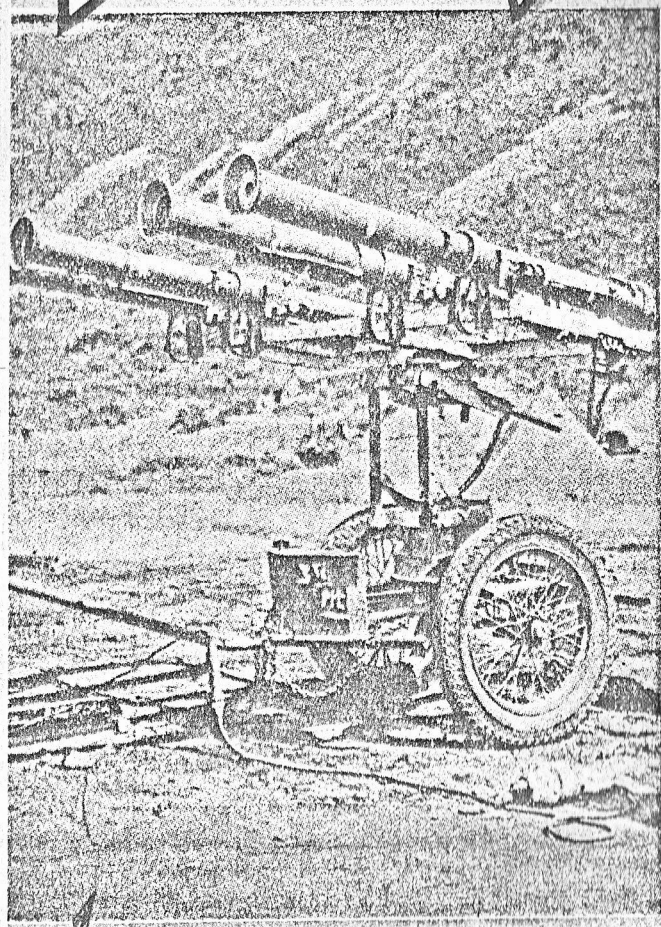
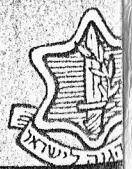

צקקלון

צבא הגנה לישראל
הוצאת «מערכות»

צקלון

לקט תרגומים

תוכן הענינים

3	מה חדש בעקרונות המלחמה
8	התקפת פלוגה במבצע „הרג” קפטן ניל גי. אהרן
15	מכעיות ההדרכה בצבא-מילואים מובהק .. קולי מכס ויבל
24	לשיתוף פעולה רגלים מנקים .. קפטן א. פיליפס
30	ארטילרית-שדה על פרשת-דרכים .. קפטן ד. ס. גרהם
39	שבויי-מלחמה — כמקור מודיעין .. קפטן י. א. בצלר
46	נפלם — נשק לחבות .. מיוורגנרל א. פ. בולין
56	גיסות-השירותים בהגנה ניידת .. לויט-קולי לואיס פ. מרקאדו
61	החלל הערבי .. מלקולם מאגרידג'
69	מדף הספרים

מופיע בהשחתפות אגס / סהד

„מערכות”

הוצאת

תמונת השער

הממצאות מחדשי-נשק בקוריאה: ארבע „בזוקות” מוחקנות על מרכב אחד — פרי יזמתו של קצין-חיל-רגלים אמריקני.

מה חדש בעקרונות המלחמה?

מאמר זה הוכן ע"י מנהלת האימון הצבאי במפקדת הצבא האוסטרלי.

ניתוח לקחה של מלחמת העולם השנייה העמיד את הפיקוד העליון של צבא-בריטניה על הצורך בתיקונים והשלמות בנוסח "עקרונות המלחמה" המקובלים.

הציון האוסטרלי שבמאמר המוגש כאן אינו אלא אחד ההדים לשיקולים הרציניים שהביאו לידי הבלטה נוספת זו של הגורמים התואמים: החומר (מנהלה) והרוח במלחמה.

עיון שטחי ב"עקרונות המלחמה" הרשומים ב"תזכיר-אימוני-הצבא" מס' 53 (בפברואר — מרס 1948), עלול להביא להנחה שראשי המטות בממלכה המאוחדת* שינו — כביכול — אחדים מהעקרונות הישנים והוסיפו חדשים, אולם, עיון בנושא מוכיח שכל פעולתם לא היתה אלא לחזור-ולבטא — ובלשון מדויקת יותר — את העקרונות הידועים-היטב והמקובלים על דעת הכל; כן בא הוא להטעים במיוחד גורמים מסוימים הטעונים הדגשה בתנאי המלחמה החדשה.

ודאי הושם לב לכך שראשי המטות —

(א) הדגישו, בלשון נמרצת ביותר, את חשיבות "עקרון בחירת המטרה והדבקות בה".

(ב) העלו לדרגת עקרונות שנים מיסודות המלחמה הידועים-היטב, אשר לא נכללו ברשימת העקרונות שניתנה ב"תקנות-שירות-שדה", כרך ב', 1935. שני יסודות אלה, אשר מעתה כונו עקרונות, הרי הם:

קיום רוח רמה;
מנהלה.

הננו סבורים כי גיבושה של הערכה-נאותה להבדלים שבין רשימת העקרונות החדשה לזו הישנה, עשוי להסתייע בכך שנסקור סקירה קצרה את השינויים בתנאי המלחמה אשר הצריכו את הודעת ראשי המטות. היות וההבדלים היחידים

(*) הכונה — לוודא ראשי-המטה של שלושת השירותים-המוזניים, שהם המוסד המתאם העליון של כוחות-המלחמה אשר לבריטניה (ה"ממלכה המאוחדת"). — המער.

מחברים ומקורות

(הערות והארות לקורא)

"מה חדש בעקרונות המלחמה?"

מאמר זה, הון בעקרונות המלחמה המקובלים בצבא הבריטי, התפרסם לראשונה ב"ג'ורנל הצבא האוסטרלי". ("AUSTRALIAN ARMY JOURNAL"). והנו לקוח מתוכו. בגלל חשיבותו העקרונית הועתק המאמר בשעתו גם ע"י "ג'ורנל ההגנה האירי", ("IRISH DEFENCE JOURNAL") אם כי כתב-עת זה משמש צבא אשר אינו משתייך לכוחותיה המזוינים של הקהילה הבריטית.

התקפת פלוגה במבצע "הרג", מאת קפטן ניל ג'. אהרן, חי"ר, ארה"ב. המחבר התגייס לצבא ארצות-הברית בשנת 1942, ושירת כקצין במשך כל שנות המלחמה. נלחם בקוריאה עם הדיביזיה האמריקאית ה-25 בשנת 1950/51. כיום מפקד פלוגה בדיביזיה המוטסת ה-82, בארצות-הברית. מאמרן נלקח מתוך הירחון האמריקאי "כוחות הקרב". ("COMBAT FORCES").

"מבצעות ההדרכה", מאת קולונל מקס ויבז, הצבא השביצרי. המחבר, לשעבר קצין המטה הכללי השביצרי, משתתף בקביעות בירחון. "כתב-העת הצבאי הכללי השביצרי" - ALLGEMEINE SCHWEIZERISCHE MILITAER ZEIT-SCHRIFT ("שכתובו לקוח גם מאמר זה).

"לשיתוף הפעולה רגלים-טנקים", מאת קפטן א. פיליפס, חי"ר, ארה"ב. המחבר עבר קורס קציני-חיל-רגלים ב-1944, ושירת כמפקד מחלקה, ואח"כ כמפקד פלוגה, במסגרת הדיביזיה האמריקאית ה-86, הן באירופה והן בוירת האוקיינוס השקט. בשנת 1950 התגייס שוב והוא משמש כעת כמדריך ללחמה בשטח בנוי בבית-הספר לחיל-רגלים של צבא ארה"ב. מאמרו הופיע בראשונה ב"רבעון בית הספר לחיל-רגלים" האמריקני ("INFANTRY SCHOOL QUARTERLY").

"ארטילריה-השדה על פרשת דרכים", מאת קפטן צ. ט. גרהם, המחבר, קצין תותחנים בריטי. מאמרו הופיע ב"ג'ורנל הארטילריה המלכותית" ("ROYAL ARTILLERY JOURNAL").

"שבויי-מלחמה כמקור מודיעין", מאת קפטן א. א. בצלר. המחבר, קצין בצבא הדרום-אפריקאי. מאמרו לקוח מתוך כתב-העת הצבאי הדרום-אפריקאי "קומנדו" ("COMMANDO").

"נפלב — נשק-להבות", מאת מייור-גנרל א. פ. בולין, צבא ארה"ב. המחבר, בוגר האקדמיה הימית באנאפוליס, עזב את צי-ארצות-הברית בשנת 1917 ועבר לחיל-הפרשים, מקום שם שירת עד 1925. בשנה זו הצטרף לשירות הלחמה הכימית של צבא ארה"ב, והמשיך בענף זה עד היום. בתחילת 1951 נתמנה קצין כימי ראשי של צבא ארה"ב. מאמרו הופיע בראשונה בירחון האמריקני "כוחות הקרב". ("COMBAT FORCES").

(המשך בעמוד 71)

הם, כאמור, בהוספת הדגש על "בחירת המטרה והדבקות בה", והכללת "קיום הרוח-הרמה" וה"מנהלה" ברשימה החדשה, הרי שהכונה הנה להגביל את הסקירה לשלושה עקרונות אלה.

בחירת המטרה והדבקות בה

במבט ראשון אפשר וידמה שבחירת המטרה, שיש להצמד אליה במבצע כלשהו, הנה ענין פשוט למדי. אבל הנסיון הראה שבמציאות לא תמיד קלה בחירת המטרה מבין אפשרויות שונות. בדרגים הגבוהים יותר של הפיקוד הצבאי נתונה כמעט תמיד הבחירה להשפעת אינטרסים, השקפות ודרישות סותרים. אף לאחר הבחר המטרה, מוסיף המאמץ המתמיד והבלתי-נלאה להשיגה — להיות נתון לאותן השפעות עצמן; התוהו ובוהו הכללי של המלחמה והמצב המשתנה תדירות, הופכים, בכל הדרגים, את הצמדת תשומת הלב אל העיקר לקשה עד-למאוד.

דוגמה טובה לבחירת המטרה והדבקות בה, בדרגים העליונים, יש למצוא במצב שנוצר בשנת 1941 עקב כניסת יפן למלחמה. במקום יריבה-רבתי אחת היו עתה שתי יריבות לבעלות-הברית. עמדו לפנין שלוש אפשרויות: הן יכלו להתרכז נגד גרמניה, או נגד יפן, או שיכלו לנסות להביס את שתיהן בעת-ובעונה-אחת.

כל הצדדים-המעונינים בלונדון ובושינגטון שללו את האפשרות השלישית, משום שזו סתרה את "עקרון הריכוז", ומשום שהיה גלוי-לעין-כל שלמשך שנים מספר לא יהיו חזקים די-הצורך כדי לפתוח בהתקפה-רבתי על שתי היריבות גם יחד.

בחירת האויב שאותו יש להתקיף ראשונה לא היתה כה פשוטה. דעת הקהל האמריקאית נתעוררה ע"י ההתקפה היפנית על "נמל הפנינים" (ומהלך המאורעות בזירת המזרח-הרחוק, כדרך-הטבע, עזה היתה התשוקה הלאומית לנקום על שואה זו. השפעות דומות, אף כי נבעו ממקור אחר, הורגשו גם בממשלה הבריטית.

מדינאי בעלות-הברית ומנהיגיהן הצבאיים ראו ברורות שגרמניה היתה המסוכן שבשני האויבים — והחליטו לנקוט בדרך זו:

ראשית: לרכו בזירה האירופית את מכסימום הכוח המצוי, בכונה למחוץ את גרמניה; בעת ובעונה אחת — להקציב לזירות של דרום-מזרח-אסיה ושל אוקיינוס-השקט את מינימום-הכוחות הנחוץ בשביל לגונן על הבסיסים והמשאבים אשר ידרשו ביום-מך-הימים לצורך ההתקפה על יפן.

שנית: להעביר מאירופה, לאחר שנמחצה גרמניה, לזירות אסיה והאוקיינוס-השקט את הכוחות הדרושים בשביל לערוך התקפה מברעת על יפן, משהחליטו זאת, היה על מנהיגי בעלות-הברית להכריע כיצד, מתי, והיכן יוטלו נגד גרמניה הכוחות

(*) נמל הפנינים — בסיס הצי האמריקאי באיי-הוואי.

ומרוכזים באזור האירופי. רבים היו המקומות בהם ניתן היה לבצע עליה בחופי אירופה. כן, רבים היו השיקולים בעד ונגד כל אחד מהם.

בסופו של דבר, הוחלט לערוך את ההתקפה הראשית מהממלכה-המאוחדת, נגד החוף הצפון-מערבי של צרפת, ולסייע לה ע"י מבצע-משני בדרומה של צרפת. בינתיים נערכו באיטליה מבצעי-הסחה, שנועדו להוציא את איטליה מהמערכה ולהביא לידי פיזור הכוחות הגרמניים.

בקבעם החלטות אלו — על אף לחץ ניכר לפתוח ב"חזית שניה", בשלב מוקדם-מדי של תכונתם — התחשבו מנהיגי בעלות-הברית באחד מפרקי-הלקח העיקריים שבמלחמת העולם הראשונה, במהלך אותה התמודדות פיתונו "מעצמות המרכז" (גרמניה ואוסטריה**) לערוך — מסיבות מדיניות ואחרות — מספר פעולות-משנה יקרות-מחיר במזרח הקרוב והתיכון ובפריפריה של אירופה, בשעה שפעולות אלה "סגרו" מספר גדול של גייסותינו וציוד וספינות למכביר, יכלו המעצמות המרכזיות, בפעלם במצב של "קיום-פנימיים", לעצור את התקפותינו בחלק מצער של כוחות ואמצעים אשר הוצאו על ידינו.

לאחר שבחרו במטרתם והחליטו על האורח הנאות להשגתה, התמידו מנהיגי בעלות-הברית בכל התוקף בתכליתם, שלא כקודמיהם במלחמת 18—1914, סירבו בעקביות. לפזר את כוחותיהם ע"י הסתבכות במבצעים צדדיים מושכים-לכאורה.

זוהי הדגמה ברמה של א ס ט ר ג י ה, אולם — מאוד בדומה לנ"ל — חיב אף המנהיג הנמוך יותר לברור את מטרתו הוא ולרכו לאחר מכן את מלוא המאמץ האפשרי בהתמדה-להשגתו.

קיום רוח-רמה

לקיים רוח-רמה — דבר זה נחשב ומתאים כחיוני להצלחה במלחמה. מאז ומעולם השתדל האדם לערער את רצון ההתנגדות של יריבו בדרכים שהיו אך לפרקים שנונות-תחבולה — אולם, לרוב גסות ובלתי-תכליתיות.

עד לזמנים חדשים-יחסית היו האמצעים להתקפה על רוחו של יריב מוגבלים מאוד. בימי שלום, ניתן היה להפעיל בכוח נגד אוכלוסיה אויבת רק השפעות התרניות חלשות, ואילו בימות-מלחמה כמעט וחסרה כלל האפשרות להגיע עדם. אולם, השיפור באמצעי הקשר — ובמיוחד, פיתוח דרכי הדפסה חדישות והשידור האלחוטי — פתחו מסיילות חדשות, שבאמצעותן אפשר לפגוע ברצון-להלחם הן של הכוחות-המזוינים והן של האוכלוסיה האורחית — בכל שלבי ההתמודדות, לפני התחלת המלחמה ממש, ולאחר התחלה זו.

(*) בנוגע הוא כי בין "המפתים" הראשיים היה אנגלי בשם וינסטון צ'רצ'יל, הוא, וכן הולשי דוד לוינג'ורג, ואתם עוד כמה הוגים צבאיים והסטוריונים של-מלחמה, סברו כי עקרונות הג' מ' ש' ת' ו' ה' ח' ס' כ' ו' נ' חייבו את ביתור חזית מעצמות-המרכז ע"י מבצעים מהסוג הנ"ל. — המער.

(**) אף כי שתיים אלו היו המכוונות שבאותה קבוצת מדינות, כלל המושג "מעצמות-המרכז" ארבע מדינות — דהינו, גם את תורכיה ובולגריה. — המער.

זמן רב בטרם החלה מלחמת-העולם השנייה — הפעילו הגרמנים את מכונת
הלחמה-הפסיכולוגית החדשה שפותחה על ידם. בעזרת כל התחבולות אשר תעלה-
על-הדעת — אלוטו, דפוס, סוכנים חלקי-לשון, או גופים תמימים-כביכול של
אזרחים ישרים — חתרו הם תחת רוחם של אלה אשר הועידים להיות קרבנותיהם.
כתוצאה מהתקפות עקיפות דקות-חילוש, נפלו אוסטריה וצ'כוסלובקיה
כתאנים בשלות לטנא הגרמני, ללא יריה אחת. בנורבגיה, פעילותם של רבים מבין
בעלי-ההשפעה, שנפלו קרבן למכונת-התעמולה של היטלר — היא שסללה את
הדרך לנצחון קל וזול של הכוחות הגרמניים. בצרפת, הוכתרו דרכי-פעולה דומות
בהצלחה בדהימה. דברים אלה, קרה קרו — ולא יצירי-דמיון הנם. הם קרו
לבני אדם אשר בטחו כמונו כי מחוסנים הם נגד כל תעמולה.

עם פרוץ פעולות האיבה נכנסו אף אנו לשדה-הפעולה של תעמולה, ואילו
הגרמנים הגבירו את מאמציהם. אם כי נוטים אנו לזלזל בכורשר-הערכתו של יריבנו
זה את הפסיכולוגיה של אומות אחרות — אל לנו לשכוח את „הפצצת” הכרוזים,
חסרת-התועלת, שלנו-עצמנו על גרמניה בחודשי המלחמה הראשונים. כמו כן,
בל נשכח, שלא בכל המקרים יצא שכר הגרמנים בהפסדם, במאמציהם להשפיע על
רוחם של כוחות מתנגדיהם.

כאמצעי-הגנה ראשון בפני צורת התקפה ממארת זו חייב כל מפקד, בימי שלום
כבעתות מלחמה, לודא שגייסותיו יחונכו יסודית ברוח שאיפות מולדתם והאידיאלים
שלה, ושלא תעורר אמונתם ביכולת צבאם להלחם עד לנצחון.

מנהיגות טובה, אימון טוב ומנהלה טובה הריהם הבטוחים שביסודות שעליהם
ניתן להשתית רוח-רמה ולקיימה. ככל שבטחונו של החייל במנהיגו, בנשקו ובציודו
הולך ומתחשל — כן עולה רוחו. יסודות עיקריים אלה, יחד עם אמונה מוצקה בצדקת
ריבו, יקימו את רוח החייל אף בתנאים הקשים ביותר.

מנהלה

הצבאות הקטנים-יחסית והמצוידים בפשטות, שבתקופה שלפני מלחמות-
נפוליון, „חיו על הארץ” ולא הצריכו סידורים משוכללים להספקה והובלה^(*). תשומת
לבו של נפוליון לפרטים מנהלתיים העלתה אותו על פני מצביאים מבני תקופתו
וסייעה במידה לא-קטנה לכמה מהצלחותיו המזהירות ביותר. למרות זאת היה זה
כשולן מנהלתי, במערכתו ברוסיה ב-1812, אשר החריב את צבאו המהולל והוליך
בסופו-שלי-דבר אל מיגורו.

(*) כאן מגלים בעלי הדברים אייהתמצאות מתמיהה. התקופה שלפני נפוליון היתה דוקא
תקופת הפריחה של סידורי אספקה מדוקדקים ומחושבים-מראש. ואילו מלחמות תקופת המהפכה
הצרפתית ונפוליון — הן שהפכו למציאות את הסיסמה של „צבא החי על הארץ בה הוא פועל”.
נקל להבין כי טעות-ראיה זו עשויה להשפיע גם על ראיית תמונת-ההתפתחות בכללה. — המער.

ככל שגדלה תלותם של צבאות-בכמויות עצומות של אספקה וציוד — כן עלתה
חשיבות המנהלה. אי הבנת עובדה זו הביאה לשלונות צבאיים רבים, אשר הדוגמה
הבולטת בהם היא מלחמת קרים ב-1854^(*). למען לא נחשוב שמאורעות אלה רחוקים
מכדי שנתרשם מהם — כדאי להזכיר שבמסע הבריטי-היהודי בארם-נהרים, ב-
1914/16, קרו הזנחות מנהלתיות מרעישות לא פחות^(**) ואף ב-1941/42, הזנחת
הגרמנים, שלא סיפקו לצבאותיהם ברוסיה הלכשה וציוד חורפיים גרמה להם אבידות
עצומות.

הסידורים המנהלתיים לפלישת-נורמנדיה, אשר לשכלולם נדרשו חודשים
רבים, מהיום מופת של תכנון, מחשבה-תחילה ושיתוף-פעולה. הם החלו בבנייה-
יסודית של גמלים מיטלטלים אדירים וצינורות-דלק תתי-ימיים, וכילו בהספקת
שקיות-גיר לחולי-ים. ריכוז יחידות מרובות וכמויות כבירות של מצרכים וכלי-רכב
וציוד — והורדתם באניות מתאימות ובזמן הנכון דרשו תכנון מפורט בממדים
לא-ישוערו.

התכניות „דפקו”. למרות מזג-האוויר הגרוע, אשר החריב את אחד הנמלים
המיטלטלים והפריע לעבודה בחוף — לא הועמדה לעולם הצלחת המבצע בסכנה
כתוצאה מתמוטת סידורים מנהלתיים.

במשך שנים רבות לפני המלחמה הודגשה באימון הצבא האוסטרלי חשיבותה
של המנהלה, ובכל זאת גילה לאור-היום פרוץ פעולות-האיבה חולשות מסוימות
בהשגות ובאורח-המעשה; ובמיוחד בדבר מזונות החייל.

המנהלה נוגעת לא רק למפקדים הגבוהים ומטותיהם. כן אין היא ענין לעריכת
מבצעים בני ממדים נרחבים בלבד. כל מפקד — ללא יוצא-מן-הכלל כלשהו —
הריהו אחראי למנהלת פיקודו.

בדרג מנהלת היחידה, יש למנהלה, אך במקרים בודדים, חלק ונחלה בתכניות
מבצעיות רבות. בתוך היחידה הרי זה ענין שגרתי יום-יומי של שימת לב שקדנית
לפרטים. לעולם אין להרפות בענין זה. בזמן שלום כבעת מלחמה, כי בבחינה הסופית,
הנצחון הריהו מושגת על מנהלה תקינה ונאותה של יחידה.

(*) הכונה למלחמת בריטניה, צרפת, תורכיה, וסרדיניה נגד רוסיה. במשך המלחמה סבל
הצבא הבריטי קשות בשל כשלונות מנהלתיים בשטח של אספקה וציוד, רפואות-שדה, סיוע
פצועים וכיוצא-ב-זה. — המער.

(**) וראוי לציין, כי אף במסע-מלחמה זה נתגלו הכשלונות המועזים-ביותר בתחום הרטואה
הצבאית — דבר, אשר נתגלה ברבים עקב עבודתה של ועדת-החקירה הרשמית. לפי מושגי היום
הזה — אבדו באותו מסע אלפי חיילים ללא צורך והצדקה. — המער.

התקפת פלוגה במבצע „הרג“

מאת: קפטן ניל ג'. אהרן, חי"ר ארה"ב.

על אף קשי ההתמצאות לקורא בגלל היעדרם של כמה פרטים חיוניים, ובעיקר הכונה לציוני מרחקים, החסרים הן בסיפור-המעשה והן בתרשימים — ובשל כך קשה להעריך, למשל, את אופן הפעלתו של הקנה-ללא-רתע 57 מ"מ נגד הבונקר — מכילה בכ"ז סקירתו של קפ" אהרן חומר טקטי מאלף; וביחוד, באשר להפעלה תכליתית ומשולבת-אהדי של כלי-אש מסייעים שונים (כולל ארטי-לריה) להשגת המטרה הטקטית, אשר כאן היתה, בעיקרה, פגיעה מכסימלית בכוחו-החי של היריב. בין השאר, בולט הדמיון בין אורח השימוש באש-מרעומי-הקורבה הארטילרית — לטיב השפעתו של פגז-ה"שרפנל" ממולא-הכדורים, של ראשית המאה-העשרים, כפי שתואר ב"הגנת מעברות-פתיאים". כן תצוין התלות החיונית (והומכ" בידה, לעתים) בין אפשרות קיום האש הארטילרית לבין פעולתו-התקינה של מכשיר האלחוט.

תוך כדי מסע-התנופה, שכונה „מבצע הרג“ של גייסות הגנרל רידג'וי בשלהי חורף 1951, הוטל על הגדוד השלישי (ה"כחול") של רגימנט-הרגלים ה-35 לנוע לאורך ציר-האספקה-הראשי של הדיביזיה ה-25, מאוסני לינגדונג-פו. הבריגדה התורכית חייבת היתה להתקדם מימין, והגדוד ה"אדום" — משמאל. על הגדוד ה"לבן" הוטל להבטיח את קו-ההתחלה, צפונית לאוסן. מפקד הגדוד, מיר ג'ים לי, הגיש לנו-את לוח-הזמנים ואת סדר-המסע, וציין כי בעוד ששלוש פלוגות רובאיות תמצאנה בקו, הרי הרגימנטים ה-24 וה-27 יבואו אחרינו לאורך ציר-האספקה-הראשי.

(*) נוהג מקובל הוא ברגימנט הרגלים האמריקאי לכנות את הגדוד הראשון „אדום“, השני — „לבן“, השלישי — „כחול“.

אספתי את הקצינים ואת המש"קים, אנשי-המפתח, של פלוגה ל' והוצאתי פקודה פלוגתית. ידיעותינו על האויב היו מעטות מאוד.

פלוגה כ' מתקדמת משמאלנו והיא אחראית לציר-האספקה-הראשי ולשטח הגבוה שמיימנו ומשמאלו. הבריגדה התורכית מתקדמת מימנינו ואנו נבוא במגע עמה לכשנכבוש את יעד מס' 5. מחלקת-המרגמות 81 מ"מ, המחלקה של המרגמות-הכבדות** וסוללה ג"מ (**) של גדוד ארטילרית-השדה ה-64 ימצאו בסיוע-כללי לגדוד. כיתת מק"בים מפלוגה מ"מ (***) תסופח אלינו.

משימת פלוגתנו היא להבטיח את חמשת היעדים תוך גרימת אבידות מכסימליות ורציניות ביותר לאויב והשמדת כל צידו. לא נקבעו גבולות זמן ואין לעבור על כל „כיס-התנגדות“.

המבנה ההתחלי, ומשימות המחלקות יהיו כדלהלן: מחלקה מס' 1 בצד ימין, כשאליה מסופחת חולית קנה-ללא-רתע, תתקדם ליעד-הפלוגה מס' 1; מחלקה מס' 2, משמאל, תתקדם לאורך השטח הנמוך. כיתת-המק"בים המסופחת תתקדם בעקבות מחלקה מס' 2 — זינוקים-זינוקים מעמדה לעמדה, כשראשית משימתה סיוע למחלקה מס' 1 — ותהיה מוכנה לאש על מטרות-הזדמנות.

המחלקה המסייעת, פחות חוליה קנה-ללא-רתע אחת של 57 מ"מ (***) תתקדם, זינוקים-זינוקים, בשטח הנמוך כשעיקר אש-הסיוע שלה מכוונת על יעדי-הפלוגה; כן, תהא מוכנה לירי במטרות-זדמנות.

מחלקה מס' 3 תתקדם בעקבות מחלקה מס' 2, ברנח של 300 מטר בערך, לשם סיוע בהתאם לצורך.

אני אוליך את מוצב-התצפית הפלוגתי יחד עם המחלקה מס' 1, בעוד שמוצב-הפיקוד הפלוגתי עם הרכב ינועו בעקבות הרכב של פלוגה כ' לאורך ציר-האספקה-הראשי.

נקודת-אספקת-התחמושת הפלוגתית תימצא עם מוצב-הפיקוד. הקשר בתוך הפלוגה יקום ע"י מכשיר-קשר 536 רצים; הקשר עם הגדוד — בעזרת מכשיר-קשר רצים; עם הארטילריה והסיוע האוירי הטקטי — ע"י מכשיר-הקשר 619 של הקת"ק-הארטילרי.

הישגן שאלות כל-שהן?

היו שלוש שאלות אשר לא נשאלו, אך ידעתי כי הן קימות.

(*) זו של הגדוד.

(**) מתוך פלוגת המרגמות הכבדות של רגימנט-הרגלים.

(***) בארטילרית שדה אמריקאית, ששה הוביצרים בני 105 מ"מ.

(****) הכונה לפלוגת נשק-מסייע גדונית, הכיתה האמורה היא אחת מארבעת הכיתות שבמחלקת המק"בים באותה פלוגה. בכיתה מק"ב מקורר-אויר (קל) אחד, ומק"ב מקורר-מים (כבד) אחד.

(*****) ב"מחלקת-הנשק" שבפלוגה הרובאית — שלוש חוליות של קנים-ללא-רתע 57 מ"מ, ושלוש — של מרגמות 60 מ"מ.

לצופה הארטילרי ניתנה ההוראה כי ידאג לכך שסוללתו תכין נתוני-אש בשביל להנחית ריכוז-אש במרעומי-קורבה על הפסגה הראשית של היעד, ולהתכונן לירות או לנוע לפי כל קריאה שתבוא. הוראות דומות נמסרו לצופי-המרגמות 60 ו-81 מ"מ; אולם, גם אלה נצטוו שלא לירות אלא אם תורגש תנועה, או כבואנו כמגע עם האויב.

משנשלמו ההכנות, הועתקה מחלקה מס' 1 עם חולית קנה-ללא-ירתע המסופחת אליה לעמדה א', היא לא משכה כל אש ולא צפתה בתנועה כלי-שהיא. אזי נעה מחלקה מס' 2 לעמדה ב' — באותן התוצאות. מוצב-התצפית הפלוגתי, והנשק המסייע נעו ונערכו בערפה של מחלקה מס' 2 בלי שיקרה דבר; לבסוף, נצטוה מחלקה מס' 3 לעקוף את העמדה ב' מימין ולנוע לאורך צדו הימני של יעד מס' 4 של פלוגה ל'. אל חלקיה הנעים בראש כוונה אש נשק-אבטומטי-קל בו ברגע שיצאו מהמחפה אשר נתנה להם עמדה ב', והם זנקו לעבר ימין אל הטוב שבמחפים, שניתן היה למצוא שם; ואילו עיקרה של המחלקה נמצא חוסה מאחורי עמדה ב' ונצטוה להישאר שם.

תמרון זה גילה את הצד החזק של המערך הסיני, שאורגן כנראה לשם הגנה בפני התקפה מהגזרה התורכית*. מחלקה מס' 1 נעה או לעמדה ג' בלי למשוך אליה אש אוגפת, אולם משכה אש מקלעית מהבונקר השני שעל היעד, שהיה מופנה לקראתם. חוליות הקנים-ללא-ירתע "טיפלן" בבונקרים טיפול בר-תכלית.

האויב החל מעתיק מקצת אנשיו לעמדות-חליפין שממול למחלקה מס' 1; אך רבים "נתפשו" בשטח פתוח ע"י אש-מרגמות 81 מ"מ וארטילריה. פגזי מרעום-קורבה הגיסו כמה מאנשי האויב משוחותיהם והפכו ע"י כך למטרה למקלעינו; אולם, בדרך כלל, הרי נראה האויב כעובר בהצלחה לעמדות-החליפין שלו.

כדי לחסוך זמן, נצטוה מחלקה מס' 1 להתכונן להסתערות על היעד משתיפסק אש מרעומי-הקורבה, ומחלקה מס' 3 נצטוה לנוע לעמדה א'. הפסקת אש-הארטילריה במוקדם הפכה להכרח היות ומכשירי-הקשר 300 הפלוגתי, וכן מכשירי-הקשר 619 של הקת"ק יצאו מכלל שימוש; אולם, לצופה-מרגמת ה-81 מ"מ היה מגע ישיר עם מחלקתו בעזרת מכשירי-הקשר 300.

מחלקה מס' 1 עזבה בעמדה את המקלע, את מטילי-הרקטות שלה ואת הקנה-ללא-ירתע שלה; היא עצמה-הצתה את הבקעה, עד אל מרגלות היעד ונעה במהירות אל תוך עמדת-ההסתערות. שום אש-נשק-קל שלי-ממש לא הוטלה עוד עליהם, אך הם נתקלו במחסום-אש של רימוני-יד, מטיפוס רימוני-ההלם, אשר בלם את ההסתערות.

* דהינו — מדום-מזרח.

"מפקד הפלוגה הוא קצין חדש בגודד. בקיץ האחרון מילא בפלוגתו את תפקידו בהגנה כיאות, אך האם בהתקפה יהיה הוא טוב כמפקדנו הישן?"
 "מחצית אנשי הפלוגה הנם אנשי תחלופת בלתי-מנוסים, שהגיעו אלינו בשעת תנועתנו דרומה; במחלקה המסייעת כולם, פרט לששה אנשים, הנם מקבוצה זו. היתוה הם חלק יעיל מהצוות שלנו?"

"למצבת הפלוגה חסרים כ-50 איש, מרגמה אחת, וקנה-ללא-ירתע; הנוכל למלא תפקיד זה שהוא תפקיד-פלוגה-רובאית שלמה?"
 התשובות עתידות היו להינתן לכשנפגוש באויב.

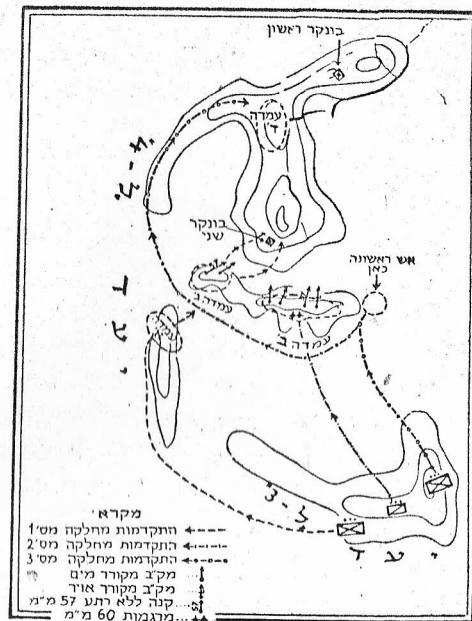
* * *

משהגענו לשעה 12.30 התרחש הכל בהתאם ללוח-הזמנים של הגדוד השלישי. לא קרו כל מקרי מגע באויב, והיעדים 1, 2 ו-3 נתפשו. אולם התקדמות הבריגדה התורכית נעצרה כ-1200 מטר מאחורנו, מעבר לעמק שמימינו במקביל ליעדנו השני. קישור-האוויר הודיע על תנועה רבה ביעד מס' 4 של פלוגה ל', ומפקדת הגדוד קראה לזהירות יתרה. מוצב-התצפית על יעד מס' 3 של פלוגה ל' הובחן בבונקר מוסוה במידה זעומה על גבשושית קטנה שהיתה חלק של יעד מס' 4 של הפלוגה. הדבר היה בולט-לעין למדי עד כי אפשר היה לחשוב שהיתה זו תחפורת-דמה שנועדה למשוך את אשנו. בשעת ההתקדמות מקו-ההתחלה עד ליעד מס' 3 של פלוגה ל' חלו כמה תמורות במבנה. קנה-ללא-ירתע, שנמצא בשליטתו הישירה של מפקד הפלוגה, נצטוה לירות בבונקר לכשתתגלה פעילות כלי-שהיא. הדבר היה נחוץ מפאת היות התחמושת מטולטלת-בידים לאורך כ-2500 מטר על פני שטח קשה.

הכשלון הגדול ביותר בהתקפה זו, מלבד הקלקולים במכשירי-האלחוס, נתגלה בשטח חידוש אספקת-התחמושת. צד זה של ההתארגנות-מחדש של הפלוגה במהלך הקרב, התבטא רק בחלוקת התחמושת מחדש, בתוך הפלוגה, שעה שהתבססה על היעד. אולם, כמות התחמושת המצויה באותה שעה היתה למטה מדרישות המינימום לצורך עצירת התקפת-נגד אויבת, לו היתה באה.

בפקודתי לפלוגה קבעתי את מקום נקודת אספקת-התחמושת הפלוגתית על משאית $\frac{1}{4}$ טון, אשר תנוע לאורך ציר-האספקה-הראשי של הגדוד, מאחרי רכב-הפיקוד הגדודי. במשך ההתקפה נשלחו אל נקודת אספקת-התחמושת 4 חבורות, כ"א על משאית $\frac{1}{4}$ טון — אך אף אחת מהן לא מצאה אותה או חזרה עם תחמושת. בהתקפות שלאחר זו המתוארת כאן, סודר כי משאית $\frac{1}{4}$ טון תנוע, זינוקים-זינוקים, מתואי אחד סומן בשטח למשנהו, במקביל עם הגיע הפלוגה אל יעדיה או אל קו-ידיווח מסויגים. ע"י סידור זה ניתן היה או למצוא את נקודת אספקת-התחמושת ביתר קלות, וכן החזיקו את נקודות התחמושת בקירבת הפלוגה ככל שאיפשרו זאת פני השטח. בשטחים המגבילים את השימוש בכלי-רכב, תיוכחנה לעתים קרובות הפלוגות, כי יש הכרח לדרוש ממחלקת-החפרים-והתחמושת סבלי-תחמושת נוספים. בלעדי סיוע זה הרי יבוא ההכרח להחליש את היחידה התוקפת, בשביל לבצע את האספקה-מחדש בתחמושת.

כשלון באספקה-מחדש הנו תופעה רגילה ביחידות רבות, שעה שהוטלו להתקפה לראשונה; וזאת משום שחשיבותה אינה מודגשת דיה-צורך בבעיות המוצגות בתרגילי-בעיות בשעות-האימון. למען ילמדו להבין את ענין האספקה-מחדש, צריך שבכל תרגילי-הבעיות שבתכנית האימון ישתמשו במיכלי-תחמושת ריקים, והללו צריכים להכיל חגורות-כדורים.

בינתיים נפלו בקרבת הפלוגה כמה פצצות של מרגמות 60 מ"מ, בעוד מחלקה מס' 3 נעה לעמדה א'. בדרך הגיעה למחלקה זו ההוראה לדלוג על עמדה א', ולהמשיך לנוע בכיוון אל עורפרי-מימין של האויב, לעמדה ד'. בעוד הם במחצית דרכם ל-ד' חידשה מחלקה מס' 1 את הסתערותה, והסינים נסוגו בחפזן לעבר עורפם-משמאל.

* * *

הם השאירו 64 חללים, שני שבויים, ואוסף מגוון של רובים וכלי-נשק אבטומטיים סובייטיים. אחד השבויים היה רב-סמל אשר פקד על היחידה. הוא גילה כי הפלוגה כללה כ-100 אנשים המצוידים ברובים, נשק אבטומטי ושתי מרגמות 60 מ"מ אמריקאיות; רובו של השליש שנמלט היה פצוע. היתה זו «נקודת-עוגן» אגפית אשר עליה נשען כל מערך-ההגנה הסיני, שעצר את הבריגדה התורכית. לנו היה רק פצוע אחד, ופלוגה ל' לא נלחמה עוד באותו יום.

אותן השאלות שלא נשאלו באו בזאת על תשובתן. פלוגה ל' הוכיחה את עצמה כצוות-התקפה מוצלח. היא הוכיחה זאת בכל מסעה ליונגדונג-19.

מבעיות ההדרכה בצבא־מילואים מובהק

מסחשבות־אשל קצין־סטה שביציר

מאת קולונל מכם ויבל

צבא מיליציוני - כצבאה של שביצירה - בעיות אימונו שונות לא במעט מאלו של צבא המקנה את הכשרת־היסוד החיילית שלו תוך שירות־שנים רצוף (והזוכה בתהליך זה אף ל"מנות" מסוימות של נסיון־מגן).

עם זאת - לגבי יחידת־המלואים - רב ביותר הנו הלקח אשר ניתן להפיקו משגרות־ההדרכה שנתגבשו בצבא מיליציוני כנ"ל, ומניתוח בעיותיו וחפוש־הדרך שלו בהכשרת גייסות.

בדרך כלל איננו מחשיבים די הצורך את העובדה שההדרכה מהווה את הפעילות החשובה ביותר של כוח־מזויין, כל חיל־צבא וכל גוף־צבא עד לחייל־הפרט, וזאת, הן בימי שלום והן בעתות־מלחמה. באשר לזמן, תופסת הדרכת גוף גייסות גם בשעת מלחמה חלק רב של פעילותו, מאחר שכיום אפילו היחידה הטובה ביותר אינה מאומנת למדי לקרב, שהיא עתידה לנהל; גם בעת מלחמה דרוש חידוש מתמיד של עצמתה ויכולתה.

מהו גרעין הדרכה זה? לא נפרט כאן את מטרות־ההדרכה של צבאנו, אשר גנרל וילהי* ניסחם בצורה קלאסית והודות לכך גשארנו בתוקפן עד עתה. תצוינה אך מחשבותיו הבסיסיות העיקריות של גנרל וילהי.

המטרות העיקריות ביותר של ההדרכה הן:

(1) לכוונן רגש בטחון** באנשי הצבא מכל הדרגות, בדברים שכל אחד חייב לדעת ולהבין בדרגתו הוא, למען יוכל לפעול במלחמה תוך בטחון־עצמי ובצורה הנכונה - לא רק על פי פקודה כי אם גם מתוך יומה עצמית.

(2) ליצור סמכות של ממונים, אשר תעמוד איתנה בכל המצבים.

* גנרל וילהי - מצביא עליון של צבא־שביצירה המגויס בתקופת מלחמת־העולם הראשונה.

** כאן - במובן של אדם הבוסח בעצמו וביכולתו.

(3) לעורר ולטפח רצון־לשרת ואמון בייעילותו של מערכת התגנה הלאומית שלנו.

בשיטת מיליציה אפשר ליצור צבא כשיר־למלחמה רק כאשר צועדים לקראת הגשמת כל המטרות האלה בצותא. אין להפריד ביניהם.

בתנאי־התרבות הנוכחיים אין הסמכות מתבססת יותר על חוק ותקנה בלבד, כי אם גם, באותה מידה, על אישיות הממונה ועל האופי בו הוא מפעיל את סמכותו. בבחירת הממונים ובחינוכם והדרכתם יש לשים את הדגש על כך.

יש להכשיר ממונים כאלה אשר בבטחונם ותוקף התנהגותם יעשו רושם על מיקודיהם ויעוררו בהם אמונה בכשרונם, בקיאותם והחלטיותם. אף בכוח־רצון גדול ביותר אין לעולם להתגבר בשלמות על חוסר בטחונם של הממונים, אם בהדרכתם הראשונה הוטל עליהם ללמוד יותר משניתן ללמוד בזמן שהוקצב לכך. אי־לכך, חובה על כל הנוגעים בדבר, בטרם יקבעו את תכניות העבודה, לחשוב

ברורות על היקף הידיעות וההבנה אותן יש להקנות תוך הזמן המוקצב. יקבעו כאן לא הרצוי, ואולי אף לא הנחוץ, כי אם אך ורק ההתחשבות בחומר אשר באמת אפשר לעבור עליו יסודית ולהקנותו. לגבי יתר החומר תספיק התאמצות כללית, בתוספת הנחיה כיצד להשתמש תכליתית באותו המעט, שאמנם נרכש תוך הלימוד, בכוח ההבנה העצמית ובצורה היעילה. רק בדרך זו נשיג ממונים הבוטחים בעצמם ורואים בבירור את המוטל עליהם - בשלבם תכונות אלה בהופעה רעננה ותקיפה ובשמחה המעשה. את האימון המדגיש את החיצוני גרידא, והמבליט את הצורה, יש לצמצם

עד למינימום. אולם בכל מקרה יש לדרוש בו את הצורה והנוהל הנאותים - שם אין לסבול אפילו סטייה קלה ביותר. תנאי מוקדם להצלחה הוא התנהגות מלאת־הבנה מצד הממונים בתפקידם כמורים ומחנכים. גישה של דיכוי, זלזול ומטיבה־לדעת־הכל, גוטלת מהקצין או המש"ק אשר "יהנה" ממנה את הכושר להיות ממונה על אחרים (מאחר שהיא גוולת ממנו את הרגשת־הבטחון ואת הרצון־לשרת).

נוסף לאורח הופעתו הבטוחה של הממונה נודעת חשיבות מכרעת גם לאופן השתמשו בסמכות הניתנת לו. בכל האימונים, ובשירות בכללו, צריכים הפיקודים להשתכנע שפקודות הממונה והוראותיו לא תדרושנה מהם דבר אשר לא יוכלו לבצעו אם רק ירכזו כל כוחותיהם לקראת המאמץ. ביסוס ההכרה הזאת מהווה יסוד לכל חריצות חיילית. לכך תורמת גם הצורה של מתן הפקודות; אולם נוסף לכך, יוצרת הדרכה מלאת־תבונה את הבסיס החיוני־מעל־כל - והוא גם הבסיס המקדם - לחינוך למשמעת צבאית. מטרת הדרכה זו להסביר ברורות לאיש־הצבא שמשמעת־לא־תנאי דרושה למען יוכל הצבא למלא תפקידו. טעות היא לחשוב שההדרכה מטרתה להסביר את נחיצות הפקודות ותועלתן כדי לזכות במשמעת־מתוך־רצון. יש לחנך את החייל כך שישמע מרצון גם בלי הסבר כזה.

אחד התפקידים הקשים והחשובים ביותר של מפקדים בגייסותנו וקציני ההדרכה שלנו הוא, הדאגה לטיפול מתאים ומכוון בחיילים, מי שרוצה לחנך את אנשיו וחייב לאהבם ולכבדם.

מטרת החינוך החיילי הנה פיתוח אופי גברי. רוח חיילית אמיתית, הנושאת בשוויון-נפש כל סבל, הממלאה כל חובה במדוקדק כדבר המובן מאליו ואשר מרצה וכוח רצונה יחושלו ויחזקו עוד יותר ע"י מכשולים וסכנות — אינה אלא גילוי-כוח עליון של גברות. היא אינה ניתנת לפיתוח ע"י ממונים, המזלזלים בזכות הפיקודים לשמור על אישיותם והמסתכלים על כבוד והרגשה עצמית כעל דבר שאין להתחשב בו.

בל נשכח: ככל שהפרט גבוה ברמתו התרבותית והשכלית וככל שהוא מכיר — מסיבה זו — בצורך במשמעת צבאית, כן תגדל רגישותו לטיפול גרוע. אלה מבין חייבי-שירות-המגן*, שהנם בעלי רמה אינטלקטואלית גבוהה, מבינים את הצורך בציות; הם מוכנים להכנע לו, ובמהרה הופכים לחיילים.

חובת הממונה היא לא לסבול כל רשלנות שהיא ולא להרתע מאחוז באמצעים קיצוניים כאשר יתגלה אי-ציות פעיל או סביל, אסור לממונה להרגיש רגשי פחד בפני פיקודיו, ואולם, צריך למנוע הקמת פרגוד בין הממונה והפיקודים, כי הדבר עלול להרוס בהם את רגש האהדה והאמונה.

על המונה להרגיש חיבה אמיתית כלפי פיקודיו ואין לו להתביש לגלותה על-אף כל תקיפותו והתמדתו.

אל ישכח הקצין שמעמדו כרם-מעלה חייב להתבטא בכל אופיו והתנהגותו, גסות-השפה, גישה מכאיבה אל הכפופים לו, החסרים מגן במידה מסוימת, מצביעים על גסות-רוח וחסרון אותו ליטוש של רוח ואופי אשר יצין את הקצין.

בשירות צבאי מצויים אנו על הבעת-רצון מדויק, שפה קצובה, ולעתים אף חדה, ולפרקים — על תקיפות ללא רחמים.

לאמיתו של דבר ישנן שתי תביעות יסודיות קלאסיות, הנדרשות בהדרכה והמציונות את אפיה:

1. ללמד את אנשי היחידה שהם חייבים לעשות את אשר ציויתי (חינוך לציתנות, למשמעת);
2. ללמד את האנשים, כיצד לעשות את אשר ציויתי (הדרכה במובנה המצומצם של המלה).

מסד ההדרכה הוא, איפוא, חינוך החייל והיחידה למשמעת. אם לא תתמלא הראשונה מבין שתי תביעות אלה, דהינו — חינוך היחידה לעקרון של "לעשות כאשר ציויתי", כי אז אין כלל טעם להתחיל בעבודה לקראת מילוי התביעה השניה. כאשר יחידה אינה עושה את אשר דרשתי ממנה, אין כל צורך "לשבור את הראש" בענין ה"איך", מי זה יעלה על דעתו לשקול איזה תקליט יש לנגן באוזני חרש? לכו, חובתו הראשונה והבסיסית של כל קצין היא לקים משמעת קפדנית גם בעצמו וגם באנשיו. אשליה רבה היא לחשוב, שאפשר לנהל פלגה של גייסות לפי אורח

(*) שירות-מגן הנו, כלשון מושגיו של צבא-המיליציה השביצרי, הכינוי הרגלי לקיום חובת השירות הצבאית.

התנהגות של "הדוד הטוב", וכאשר ידרש הדבר אי-פעם ברצינות — אזי יראו האנשים את אשר בכוחם. אם יחידה לא למדה בעת שלום לכבד פקודות, אין סיכוי כלשהו כי בעת-מלחמה תסכן יחידה זו את חייה למען מלא אחר פקודה. יחידה זו ודאי תכשל בבושת-פנים: רק גוף גייסות, אשר הורגל בימי שלום לציתנות ומשמעת, ואשר התגברות על קשיים ואי-נעימויות על פי פקודה הפכה לו נוהל חיים מושרש, רק גוף כזה יקים תכונה זו גם בתקופת-מלחמה וינהג כמוטל עליו.

הכרה בסיסית זו חייבת לעמוד — ובבהירות — לעיני כל מחנך-חיילים. מנקודת-ראות זו תהיה גם שאלת המשמעת לבעיה מרכזית בהדרכה ובפיקוד. בשגרת-השירות היום-יומית נתקל כל חייל — וגם קצין — על כל צעד ושעל בתביעת המשמעת: המשמעת בהתנהגות, בלבוש, בהצדעה, בלחימה ובמילוי כל משימה — מן ההשכמה ועד לכיבוי אורות.

כאן, בשטח זה, מתרחש החלק החשוב ביותר בתהליך האימון, דהינו — מתן התשובה לשאלה: "האם אמנם מקים אני משמעת?" בשביל הקצין לרוב קשורה שאלה זו, קשר בל ינתק, בשאלה שניה: "היוצר אני משמעת?" במלים אחרות: "המתערב אני כשאני נוכח בחוסר משמעת?" כאן טמון סוד הצלחתם של כל חינוך וכל הדרכה, הדוגמה החיילית של הקצין ורצונו התקיף להשתלט ולהתערב בכל מקרה של עבירה, הם הם היוצרים ומקימים את המשמעת. משמעת לא תבנה רק באמצעות תרגילי-סדר ומסדר מזדמנים, אין זה מספיק שהחייל יגלה משמעת רק בשעת ידעו שתשומת הלב מופנית אליו, ז"א — תחת עיני הגבוה בדרגה, התנהגות כזו הנה אך העמדת-פנים ומעשה הסואה והיא נוגדת את האופי החיילי. כן אין תועלת בזה שיחידה "תשופשף" לקראת ביקורת, ורק תחת לחץ או סיכוי לפרס מיוחד לא תבלוט לרעה. הכמות האמיתית של משמעת מתגלית כאשר החייל עוזב לנפשו או עובד ללא פיקוח ישיר, המכרעת היא — התנהגותו של הפרט. הדבר יצוין בדוגמות אחדות.

הצדעה והתיצבות*

ההצדעה אינה רק בגדר מילוי חובת-שירות, ועל-ידי כך היא משמשת תשובה לשאלה — האם שומרים על משמעת או לא; נוסף ומעל לזה: היא מהווה מעין ביטוי ה"אני מאמין" לצורה החיילית, לאופי החיילי, ואף לממונה עצמו. אם למשל לא יהיו החייל להצדיע בנוכחות אורחים, בחששו ללעגם, יובן שאף השפעה מועטה מבחוץ תספיק למנוע חייל זה מלמלא את חובתו. הממונה חייב לשאול את עצמו, אם איש זה, בשעה שישפיעו עליו גורמים רציניים — הדאגה המוצדקת לחייו, פציעה קשה וכו' — גם אז ידרוך את עצמו, כדי לצית לפקודות. הוא לא יעשה זאת אלא אם למד לפני כן לצית לפקודות.

(*) הכונה לפניית-התיצבות הנהוגה בצבא השביצרי, חובה זו מוטלת על כל חייל: עליו לפנות לכל קצין בכל אשר יראנו ולהתיצב לפניו לשם קבלת פקודה.

ההתייבשות ואופן הפניה לקצין גם היא רבת-ערך הנה, כאשר, כקצין, אני מחפש משהו באיזה מקום וחיל, אשר לא הרגשתי בו, יוצא מתוך בית או מחסה כדי לסנות פנית-התייבשות או להציע עזרתו, יודע אני שזהו חיל אמיתי, כי את חובתו מילא ללא-דרישה, בפעלו רק לפי משמעתו העצמית. הפלוגה, אשר ביתר וריוזת מן השאר תגיע לידי כוונות-פעולה, תהיה ודאי זו שבה רגיל כל אחד בשגרת-השירות היומית לעבוד בקצב ובשימת-לב, ולא רק בשעה ש"דוחפים" אותו לכוננות, לרגל מקרה מיוחד. דבר ההתייבשות — גם אותו יש להקנות ליחידה בהדרגה, ויש לבצעה ולדרשה בכל עת, אחרת יהיו גילוייה החיצוניים אך הבל ורעות-רוח.

ועוד בענין תרגילי-הסדר, בתרגילי-סדר צריך החייל לגלות לעיני הממונים עליו מאמץ עליון בריכוז (שליטה בגופו), באשינות (*), וכן, דיקנות מידיה, זהו טעם הת"ס. אם יצליח האיש בזאת, כי אז רב הסיכוי שיעמוד בתביעה בסיסית זו למאמץ עליון גם כאשר עליו למלא חובתו שלא תחת השגחת הממונים. אך אם האיש אינו מסוגל לקים את הנדרש ממנו בת"ס, עלינו להניח בבטחה כי בהיותו בודד יכשל כליל.

בת"ס מגלה האיש לעיני הממונה עליו את מיטב הישגיו, ואילו בקרב מציג הוא את יכולתו החיילית, המכשיריתו לכך, בהתמודדות עם יכולתו של האויב. הכרת הקשר הזה היא הגושרת בין התנהגות חיילית לבין חריצות בשירות-שדה ויכולת במלחמה. משמעת ודיקנות אינם דבר שבמסורת, תולדות-משנה של הדרכה צבאית, כי אם תנאי-מוקדם שאין בלתי לאימונה וכושרה המלחמתי של יחידה. אין כושר מלחמתי ללא משמעת. וקיים רק סוג אחד של משמעת: המשמעת המוחלטת, בהיות המשמעת בעלת חשיבות כה בסיסית, מוסר תקנון-השירות לידי המפקד אמצעי-הענשה, שכונתם הברורה היא פשוט להשיג משמעת בכוח כאשר אינה באה מרצון, ומשמעות רבה בשמו של האמצעי המכונה — "שיפוט העונשין המשמעתי". שטחי הדרכה אחרים לא זכו בחוק-עונשין מיוחד, אין לנו לא חוק-עונשין ליריות, לא חוק-עונשין למנהלה וכו'. ביסודה, הסיבה לכך היא בהכרח, שבסופו של דבר יש לראות בהפרת-משמעת את הגורם לכל כשלון של חייל. אי-אפשר כלל להדגיש ביתר-רשאת את חשיבות המשמעת בשלטון הצבא כולו.

בענין זה יוצבע קצרות על השימוש בשיפוט העונשין המשמעתי. לא מכבר שמעתי קצין-מטה מתפאר בכך, שכמפקד יחידה ערך רק משפט אחד במשך ששה קורסי-תחזורת (**). אם גם דעתי היא שבמידה רבה ניתן למנוע משפטים ע"י אמצעים חינוכיים, הרי לא אוכל לזלזל בעובדה שלצערנו אי-אפשר בלי עונשין, כי ישנו אחוז מסוים — אם גם קטן — של אנשים המשכילים רק בהענשם לפרקים. אל

(* אשינות — TOUGHNESS באשר למקור המלה אשינות, השוה דברי הפתיחה לספר "החייל הטוב" לפילד-מרשל ויול שהופיע בהוצאת "מערכות".

(** דהינו — כינוסים שנתיים, או דרשנתיים, של אנשי המיליציה לתקופות מ"13—20 יום, לצורך חזרה על אימוניהם והשלמתם, וכן לתמרונים חיליים או כלל-צבאיים. השם "קורס תחזורת" אינו מבטא, איפוא, את תכליתם אלא ביטוי חלקי בלבד.

יחשום המפקד להעניש על הפרות-סדר נוספות בהתחשבו במקרים שכבר קרו. הכונה לעבור תקופת-שירות ללא צורך בהטלת עונשין, אמנם ראויה לשבח, אולם באותה מידה שגיאה היא לא לנקוט בפעולה תקיפה במקרה של הפרות-סדר, אך מתוך הרצון להבטיח ליחידה גליון חלק של דו"ח שיפוט משמעתי. ויש כי יקרה שאף למפקד פלוגה מוצלח ימצאו אלמנטים מושחתים מבין אנשיו. לא עובדת הצורך בעונשין היא שמטילה צל על מפקד-יחידה כי אם רק האופן בו מטילים עונשין על הפרות-משמעת.

תכופות תפגוש בהנחה המוטעית כי המשמעת הנה ענין לבסיס-טירונים; ואפילו משתמשים בה בקורס אימון שנתי, אזי — כביכול — היא ענין לת"ס המתקיימים לפרקים, לאימון-הפרט וכדומה. תפיסה זו כופרת מעיקרה באופיה וטעמה של המשמעת.

אכן-בוזן לפלגת גייסות היא התנהגותה בשירות-שדה. ניסיתי פעם לבטא את ענין שירות-השדה מנקודת-ראות זו בנוסחה כדלהלן:

$$\text{שירות-שדה} = \frac{\text{התנהגות-חיילית} + \text{«סיגול» טכניקת-הקרב}}{\text{התחתים} + \text{משך זמן}}$$

מעל לקו-השבר מופיעה ההתנהגות החיילית במקום ראשון ובחשיבות לפחות שווה לסיגול טכניקת-הקרב. נקרא לה בשם "משמעת-הקרב", לעומת טכניקת-הקרב. נשאל את עצמנו מהו הגורם בו תלוי כושר-הלחימה של פלגת-גייסות יותר מכל, והתשובה תהיה — במשמעת-הקרב. לה נודע טיב מכריע. אם נוצג לפני הברירה להזניח את אחד הגורמים האלה (משמעת-קרב או טכניקת-קרב) כי אז נוכל לקצץ רק בטכניקת-הקרב. יתגאה על יחידתו אותו מפקד פלוגה אשר נוכח כי למרות מסעות וקרבות מיגיעים — מגלה פלוגתו משמעת טובה כתמיד. אפילו אם יוכח בחסרונות מצערים בטכניקת-הקרב, יבין שאלה יעלמו חיש-מהר באימונים הבאים. אבל אם גילה המפקד ירידה במשמעת, חייב גילוי זה להביאו לידי הרהור ולא לצו לאחוז באמצעים מרחיקי-לכת — אבל לאו דוקא בשטח הדרכת-הקרב.

בכל תרגיל-קרב, החל מרמת כיתה ועד לזו של רגימנט, חייבים כל המפקדים להעמיד בראש כל הגורמים את זה של משמעת-הקרב. חובה עלינו להקפיד כאן הקפדה יתרה, כי המדובר הוא בתביעות שאותן יכול כל חייל למלא ושאינן מציגות לפניו דרישות מוגזמות לגבי כושר תפוקתו או יכולתו הפיזית. הדבר הנדרש הוא רק פניה אל אורחו החיילי של האיש, כלומר — ההוכחה שהמשמעת קיימת כמובנת מאליה.

מנסיון מלחמת-העולם השניה וכן מנסיון מלחמת קוריאה למדים אנו, כי הקרב בחשכה גדל מאוד בחשיבותו, ויש, איפוא, להגביר ושוב להגביר את הדרכת-הלילה של הצבא. בצבא האמריקאי מוקצבים 30 אחוז של זמן-ההדרכה לאימוני קרב בשעות

החושך. ואולם מסעות-לילה, תרגילי-כוננות ליליים וקרב בחושך מעמידים את משמעת האנשים במבחן אדיר. נוכל אף להגיד שרק יחידה ממושמעת בתכלית תדע להלחם בלילה. הנטיה לבהלה, הרצון להשתמט — דבר שאינו כרוך בקשיים מרובים בשעות-הלילה — על אלה אפשר להתגבר באמצעות משמעת קפדנית, אשר הקרינה הפסיכולוגית ממנה מלכדת את האנשים, אף כי אינם רואים זאת.

בסכמנו את הנאמר לעיל, נוכל לאמר כי לשלושה עקרונות יהיה תוקף לגבי עבודתנו הצבאית:

1) המשמעת היא תנאי מוקדם לכל פעולת ההדרכה. בלי משמעת אין בסיס ואין טעם להדרכה. לכן, יש ליחס לאורח החיילי (משמעת) מקום מכריע בביסוס דעה על החייל-הפרט, או על היחידה.

2) המשמעת נוצרת ומחושלת בשגרה היום-יומית, ע"י יחסי-הגומלין שבין ממונים וכפופים, ולא רק ע"י אמצעים מיוחדים נדירים (אימוני-מחלקה וכו'). הדחיפה למשמעת צריכה להינתן תמיד וע"י כל הממונים, החל במפקד היחידה וכלה במש"ק. מחובתו הראשונה של כל ממונה, לדרוש ולהשיג את המשמעת בכל מקום ובכל עת.

3) משמעת-הקרב של האישי-הפרט ושל היחידה-כולה היא אבן-בוחן לכושר-הלחימה. רק כאשר תעמוד המשמעת זמן ממושך במעמסות שירות-השדה הגשמיות והנפשיות, אפשר לחשבה כמבוצרת.

ארגון ההדרכה

לפני מתן תשובה לשאלה השניה, איד ללמד את האנשים מה עליהם לעשות, מתעוררות בעיות חומר-ההדרכה והמיתודה של האימון. חומר-ההדרכה, ז"א — מה יש לעשות, נקבע בתקנונים ובהוראות האימון. לכן אצמצם כאן את דיבורי על ה"כיצד", ז"א — על מיתודת האימון, בהתחשב בתנאי קורס-תחזורת.

שלושה שבועות הנם זמן קצר בשביל אימונים, נצל היטב כל יום! תביעה זו מחייבת אותנו במידה רבה ויש להרחיבה אף על השעה. בתנאים אלה נודעת לארגון העבודה, כלומר — לשיטת העבודה, חשיבות עצומה בהצלחת ההדרכה. לכל קצין חלק גדול משלו באחריות להדרכת יחידתו.

1. הכנת העבודה

התנאי המוקדם והעיקרי הראשון לעבודה תכליתית הוא הכנה מקיפה, בה יש לכלול הדרכה מדוקדקת של העוזרים-באימון, סמלים * ואולי אף טוראים-ראשונים. אם באמת יש לפתוח בעבודה בתועלתיות בשעה שנקבעה להתחלתה, הרי יש לערוך דיון מוקדם ערב לפני כן. לזה מוכרחים למצוא את הזמן הדרוש, ויהי מה. גם לקראת אימון-הקרב של כיתה ומחלקה חובה היא לערוך דיון מוקדם בשטח האימונים.

* מושג זה כולל בצבא הבריטי את הקורפורלים (דרגה המקבילה לזו של רבי-טוראי).

כאשר, כיוצא-מן-הכלל, מתקים הדיון המוקדם רק ביום האימונים בשטח, יש לתכנן את אימוני הפלוגה — למשל, למחצית השעה הראשונה — כך, שאפשר לעבוד בעילות אפילו במקרה שהקצינים טרם עומדים לרשותה בהגיע הפלוגה לשטח האימונים. בדיקת ארגון העבודה, ובראש וראשונה התחלת העבודה במלוא המרץ בשעה הקבועה, בימים הראשונים של קורס-התחזורת, היא מחובותיו היומיומיות החשובות ביותר של מפקד היחידה.

2. ארגון העבודה

תנאי מוקדם חיוני שני לעבודה תכליתית הוא — האינטנסיביות. במחלקות המאורגנות-באופן-גרוע עובדים, לעתים קרובות ובמשך זמן ממושך, רק כ-5 עד 10 אחוזים של המצבה, בשעה שהשאר עומדים להם מסביב תוך גילוי, נמרץ יותר או נמרץ פחות, של "עירנותם" — או מקשיבים להסברו של סמל המאריך-בדיבורו. במחלקות מאורגנות-היטב היחס הוא תכופות רק 50:50; ואך מאמנים הרגילים מאוד במקצועם יצליחו במשך הזמן להעביד אחוז גבוה יותר של אנשיהם. הסיבות לצינוני-עובדות מפתיעים אלה הן שונות, בדרך כלל נובע הארגון הגרוע מהשגיאות המפורטות בזה: הכנה בלתי-מספקת; דמיון לוקה; חוסר הרצון להשיג את המטרה; הבנה לקויה בארגון עבודה יעיל.

חסרון שכיח נוסף במיתודיקה שלנו הוא בנסיון המתמיד "לספר את כולם תספורת אחידה". התעלמות מוחלטת זו מהבדלים אישיים בכוח-אדם-מודרך לא זו בלבד שהיא מביאה, לעתים, לפריון גרוע אלא גם מטילה שעמום על היסודות הטובים שבין אנשי היחידה. עלינו לאמן אינדיבידואלית — אם ברצוננו לנצל הן את הזמן והן את תכונותיהם-בכוח של החיילים. על סמך המבחנים האישיים נקבע מי שייך לרמת ההישגים א', ב' ו-ג', והמשך ההדרכה יעשה, במסגרת הכיתה או המחלקה, אך ורק בהתחשב עם קביעה זו. הטובה ש"בקבוצות ההישג" א' מספקת בתנאים מסוימים את עוזרי האימון לקבוצה ב', בו בזמן שמפקד הכיתה יעסוק בעיקר בקבוצה ג'. הדבר מביא לחיסול מלא של כיתות העבודה והפיכתן לצותות עבודה. תפקידו הראשי של מפקד המחלקה הוא בפקוח מתמיד על ההתקדמות בעבודה, ע"י ביקורת או בדיקות-פתע והקצבת עבודה חדשה (נשק) לאנשים אשר מילאו אחרי התנאים שהוצבו.

פעילות זו תובעת ממפקד המחלקה ניהול רשימת-עבודה, ממנה ניתן לראות את מצב-ההדרכה של כל איש. ברור לכל שסוג זה של הדרכה דורש רבות ממפקד המחלקה.

החסרון הגדול השלישי, בו אנו נתקלים תכופות, הוא חוסר תכליתיות בניצול-חומר-האימונים. גם כאן אפשר להרויח שעות-עבודה לא-מעטות ע"י ארגון מחושב. עקרון עליון הוא שבשעת אימון-הפרט יובאו כל המכשירים וכל כלי-הנשק למקום האימונים ושישתמשו באלה בשלמות. בל יקרה שבמקום העבודה יעמדו אנשים בתור מאחורי תת-מקלע בשעה שעוד כמה תת-מקלעים נמצאים במחסן הפלוגה,

לשיתוף הפעולה רגליים טנקים

מאת קפטן א. פיליפס, חי"ר ארה"ב

שוב טפטף הגשם, ואורות הניאון מעל דלת „הבאר של ג'ו ותיקי-המלחמה“ הפיצו אורות עמומים מבעד לערפל. פרד דחק עצמו מבעד לדלת, ניער את טיפות המים מעל מגבעתו המעוכה והנוטפת, פינה מקום לעצמו בין ההמון הצובא על דלפק הבאר העשוי עץ-מהגוני. הוא הזמין בירה וגיחך בשמעו את הויכוח הרגיל: מי זכה במלחמה הגדולה ועל שום מה זכה בה. הבאר של ג'ו ותיקי-המלחמה היה מקום המפגש האהוב על ותיקי המלחמה שבסביבה, ונושא ויכוח זה חזר ונעזר בו בכל עת-מצוא.

נראה היה שהטנקאי טום היה מרכז תשומת לבם של חבריו והוא היה מצעק אל תוך פניו הכעוסים, האדומים מרוב חימה, של אחד שעמד לפניו.

„חיל-רגלים?! לכל הרוחות! מדוע מעדיף אתה דוקא את חיל-הרגלים? משסופחה מחלקת הטנקים שלי לאותו גדוד הרגלים יצאנו אנו בראש כל התקפה ולא היה הבדל לגבי אותו קולונל מה היו פני הקרקע או אם היו לגרמנים תותחי 88 מ"מ*). תמיד יצאנו אנו הראשונים. לעזאזל, היה אומר, לכם בחורים לוחות שריון בני שלושה אינץ' ולבחורי אין אלא מעיל שדה קצר ובלה. ומה קורה? — הוא מאלץ אותנו לעבור דרך איזשהו מיצר, ואנו נתקלים במארב, הלויטננט שלנו אמר לו כי לא נוכל לתמרן שם, אך האם מטה הוא את אזנו להקשיב? לא ולא! ואנו מאבדים שלושה טנקים תוך שלושה רגעים!...“

ופעם אחרת דורש הוא מאתנו לעבור בביצה. ידענו כי נתקע שם וזאת גם אמרנו לו, אך הוא בשלו, ואנו הולכים ואנו נתקעים. וצריכים הייתם לשמוע צעקותיו משלא הגענו ליעד שלנו. חושבים הייתם כי עשינו כך במזיד“.

שוב לא יכול היה אדום-הפנים לעמוד בכך. בהציבו את כוסו על הבאר החל בתשובתו.

(*) 88 מ"מ — תותח גרמני בעל שימוש כפול — נגד טנקים ונגד מטוסים כאחד. סגיעתו הספיקה במצבים רבים כדי הבקעת שריונים של טנקים אמריקאיים.

או — שבשעת ירית רימוני-רובה פורצי-שריון והטלת רימוני-יד ומטעני נפץ יפסיקו אחרי כל כמה יריות או הטלות, למען אסוף את רימוני-הרובה הנגד-שריוניים, או את מטעני הנפץ, כשבאותו זמן מונחות ללא שימוש ערימות שלמות של רימוני-סרק במקום אחר.

דוגמה קטנה יחידה תסביר לנו עקרון זה: באימונים ברימוני-רובה פורצי-שריון עוברת המטרה, דמה-שריון, במהירות של 18 ק"מ לשעה על פני חזית היורים. תוך עשר שניות יעבור הדמה את חזית קלעי-השריון שרחבה 50 מטר. כל אחד מהם ירה רימוני-רובה נגד-שריוני אחד. ואם — כאשר לצערנו יקרה תכופות — ילך כל קלע אל שטח-המטרה כדי לאסוף את רימונו, יעברו לפחות שלוש דקות עד אשר יחזור האיש לעמדתו והדמה יוכל שוב להופיע בחזית. במלים אחרות: על כל עשר שניות אימוני-יריה (עבודה פרודוקטיבית) באות 180 שניות פעילות בלתי-פרודוקטיבית, דבר המתאים לשיעור 1:18. ז"א שהוא בלתי-יעיל בהחלט. נניח, שבתנאים שונים עומדים לרשותו של הקלע ששה רימוני-רובה נגד-שריוניים והוא יורה אותם על הדמה העובר ממולו שש פעמים; אזי יהיה השיעור בין פעילות פרודוקטיבית ובלתי-פרודוקטיבית, מבחינת אימוני-יריות, רק 4:24 לערך, או 1:2. ז"א — פי תשע יעיל מנוהג האימון המוזכר לעיל.

אינטנסיביות היא דרישה, אותה עלינו לבקש ולבדוק תמיד. היא נובעת לא רק מהשכל, מהשאיפה לפעול ביעילות, כי אם גם מעקרון המשמעת, התובעת מסירות בלב-זנפש ואינה יכולה להסתפק בחצאי-דברים.

ניצול הזמן אף הוא הנו בעל חשיבות עיקרית. אני חושב בעיקר על הפסקות העבודה בשעת האימון בפרטים. בשטח זה מרבית בטוב יתר-על-המידה, ולא פעם גם מתוך כך שלמנוחה המנהל אובדים החשק והכוח. על הפסקות מצוה מפקד המחלקה, כמנהל אחראי, או מפקד הפלוגה, לענין ניצול הזמן שיכת גם השאלה, מה ניתן ללמד בדרך למקום האימונים (וכן בדרך חזרה). עקרון מנחה צריך להיות, כי כאשר הדרך למקום העבודה עולה על קילומטר אחד יש לכרוך את המסע בתרגיל קטן במסגרת מחלקה, ואז אין זה חשוב כל עיקר אם הקילומטר הזה גוזל חצי-שעה במקום רבע-שעה של מסע בתנאי-שלום, כי במחצית שעה זו אפשר לבחון את משמעת הקרב ולהעשיר את טכניקת-הקרב. לתרגילים קטנים אלה מתאימים עבודות-הדרכה קלות, כגון התפרסות המחלקה, שינויי-כיוון תנועה, מעבר מכשולי פני-הקרקע במבנה מפורז, אזעקת-שריון וכו'.

יש להקפיד על עבודה ערה ומעודדת. לכן אין גם להקצות לעבודה כלשהי יותר זמן מהנחוץ. במשך ההדרכה יש לדרוש אימוץ כל הכוחות. לפעמים יש לתבוע מאנשי היחידה מאמץ עליון, למען יראו לאלו הישגים הם מוכשרים להגיע וילמדו לשמוח על הישגים אלה. בזמן הנכון, וכאשר יהיה זה אפשרי, חייבת לבוא הפגת-המתחיות; יש לדאוג לשינויים. כך מפחים באנשי היחידה רוח צוהלת, ליכוד נאמן ואמונה בממונים; כך גלחמים בטרוניות ובמצב-רוח מדוכא, כך מעלים את המורל ומכשירים את היחידה למסירות עליונה בשעת סכנה.

אתם הטנקאים גורמים לי בחילה בדבריכם. כל אשר מסוגל אני לזכור אודותכם הוא — התירוצים שהייתם מוציאים מאמתחתכם כשצריכים הייתם לסייע להתקפתנו. או שאול הדלק בכליכם, או שנעקר זחל ממסלולו, או שאולה תחמושתכם. אתם מעוררים רעש רב כל־כך בתנועתכם מאחורי הקוים, שבסופו של דבר, מכל מעשיכם אינכם אלא מושכים אש מרגמות וארטילריה, ומשהענינים מתחילים להיות קשים, טובבים אתם על עקביכם כדי לחזור אל נערותיכם ומשקאותיכם החריפים.

הויכוח נמשך זה זמן מה, כמעט כל המסובים צדדו בזכותו של טום או בזכות מתנגדו. בשעת הפוגה בויכוח החליט פֶרְד לחרום חלקו שלו.

„אכן, מצחיק הדבר, אך הצדק עם שניכם. במקרים רבים במהלך המלחמה לא הצליחו לא חיל־הרגלים ולא הטנקים לעשות את מלאכתם כהלכה, אך כעת משתדלים לתקן משהו ומנסים להקים שיתוף פעולה יותר יעיל בֶּקְרָב. זכורני, כי כאשר השתתפתי בקורס בביה"ס לחיל־הרגלים נאמר לנו שכיום מצויה פלוגת־טנקים אורגנית ברגימנט רגלים. לפלוגה זו ארבע מחלקות שוות־עצמה, חמשה טנקים בכל אחת. אלה הם טנקים בינוניים המרכיבים תותח 90 מ"מ.

לטנקים וחיל־הרגלים כמה כשירויות ומגבלות. הטנקים אינם פגיעים, יחסית, לאש נשק־קל ולרסיסי פגזים. הם עשויים לעבור תיל ומכשולים אחרים נגד־אדם, הנם בעלי מהירות, עצמת־אש בשפע ופעולת־הלם עצומה. אך הנם פגיעים לצוותות צייד־טנקים מחמת ראותם המוגבלת. עקב משקלם הרב אין הם מסוגלים לנוע בסוגי קרקע מסוימים, כביצות, כפי שציין טום. אשר לרגלים, מסוגלים הם לנוע דרך מכשולים נגד־טנקים ועל פני־קרקע העשויים לעצור טנק. הם מסוגלים לטהר צוותות צייד־טנקים וכלי־נשק אחרים נגד־טנקים. הבעיה הגדולה היא, על כן, כיצד לצרף טנקים וחיל־הרגלים לצות עבודה מתואם אשר בו משלים כל צד את מגבלות רעהו ומוסיף בכך לִעֲצֵמָתוֹ.

פֶרְד הפסיק כדי ללגום מכוס הבירה החדשה שהגיש לו ג'ו ותיק־המלחמה. נראה היה שהטנקאי טום שקע עמוק במחשבה. הוא פנה לדון, איש הרגלים, והודה כי במקרים רבים הצילו אנשי חיל־הרגלים את הטנק שלו מפגיעת צותי „אגרוף שריון" גרמניים*. דון מצידו השיב ברוח־לב כי יכול הנו להעלות מקרים רבים בהם שינו הטנקים את פני המערכה. השיחה נשאה עתה אופי ידידותי יותר ופרד המשיך:

„כדי להגיע לידי הסיוע ההדדי הטוב ביותר, שמים בביה"ס את הדגש על צות רגלים־טנקים המורכב מפלוגת רגלים ומחלקת טנקים. הטנקים מסופחים לפלוגת־הרגלים ומפקד הפלוגה הוא מפקד הצות, וכך מושגת האחידות הטקטית. הטנקים מאומרים נים ללחום כמחלקות; חיל־הרגלים — כפלוגות. מפקד הפלוגה מקבל הצעות ממפקד מחלקת הטנקים לפני עריכת התכנית, ובמהלך ההתקפה מקיים הוא אתו מגע

* אגרוף שריון — כלי נגד־טנקי גרמני, מעין הכוזקה.

באמצעות האלחוט. באמצעות מכשירי־האלחוט החדשים נמצא מפקד המחלקה ברשת־הפיקוד הפלוגתית*.

„אין פירוש הדבר שלכל צותות קרב של רגלים־טנקים גדול כזה, או שהנם פועלים בדרך זו. בהתקפה, בסוגי־לחימה מיוחדים, כגון לחמת־עיר או גיונגל, עשוי הצות להיות קטן יותר, נאמר — מחלקת רגלים וכיתת טנקים*.) אך, שעה שהמשימה היא טנקית ביסודה, כחידוש מגע עם אויב הנמצא בנסיגה, אפשר שהיחידה הרובאית תסופח ליחידת הטנקים.

דון, איש הרגלים, נד בראשו בתמיהה.

„על שום מה כל הבלבול בענין הסיפוח? כפי שאני רואה את הדברים, הנם כך: שעה שעל יחידה לערוך התקפה, הרי כל אשר עליך לעשות הוא להתחיל בתנועת הטנקים וחיל־הרגלים יחדיו מקו ההתחלה אל היעד. או יש לך חיל־רגלים סביב הטנקים כדי לחסל כל תותח־נגד־טנקי שיודמן ולפלט דרך בשדות מוקשים. הטנקים גם הם מצויים ממש שם, במקום, בשביל להפעיל מקלעיהם ותותחיהם על מטרות אויב. מה יכול להיות פשוט יותר?"

על זאת התלקח שוב הטנקאי טום. בפנותו לפרד אמר: „האם זהו מה שמלמדים הם בביה"ס לחיל־רגלים? אם כך, יש לבדוק היטב ראשו של מישהו. יכול אני כבר לחזות בעיני רוחי אותם טנקים זוחלים להם בשטח פתוח וגלוי גדול, כשהם מוגבלים ע"י מהירות תנועתו של חיל־הרגלים. מדוע? המהירות היא אחת מצורות התגוננותו היעילות ביותר בפני כלים־נגד־טנקיים*.

„לא, טום, לא. הם מלמדים חמש דרכים עיקריות בהן עשויים צותות רגלים וטנקים לערוך התקפה. השיטה בה יפעלו תוחלט בעיקר בהתאם לפני השטח ולאויב. בבחירת שיטת הפעולה רצוננו להשתמש ביתרון הגדול ביותר שביתרונותיו של הטנק, דהינו — המהירות, עצמת האש הגדולה, ופעולת ההלם. הרשו נא לי לתארן בפניכם בקצרה:

טנקים נ י ל ו י ס אל חי"ר ופועלים עמו במהירות הדומה לשלו.

זוהי השיטה אליה התכוון דון. הטנקים וחיל הרגלים עוברים את קו ההתחלה יחדיו, נעים לעמדת הזינוק ומסתערים יחדיו. ע"י שימוש באורח פעולה זה נעשים השליטה והסיוע־ההדדי פשוטים יותר. לעובדה, שהטנקים נמצאים על ידם, נודעת השפעה פסיכולוגית טובה על הגייסות שלנו. אך כוח האש והניידות של הטנקים אינם מופעלים במלוא יכולתם מאחר שהם מוגבלים לקצב התנועה של חיל הרגלים. על כן תופעל שיטה זו שעה שיקשה לקיים שליטה, וכשהראות גרוועה, כבשטח סגור, חורשות, שטחים בנויים, או בשעות חשכה. בערפל, בעשן או בגשם שוטף*.

טנקים מ ס י ע י ס תחילה באש, ונעים אח"כ במהירות קדימה כדי להצטרף אל הרגלים לצורך ההסתערות.

* 2 או 3 טנקים.

בשיטה זו תופסים הטנקים עמדות אש בקורההתחלה או לידו. חיל-הרגלים נע בנתיב התנועה הטוב ביותר לעמדת הזינוק, ומשהם נפרסים להסתערות — מצטרפים אליהם הטנקים לזינוק משותף. בשיטה זו מנוצלים במלואם כוח האש, הניידות ופעולת ההלם של הטנקים. יש לכם כאן אש מדויקת המסייעת לחיל הרגלים בתנועתו לעמדת הזינוק, בשעת הזינוק, משהוסר או הועתק כל סיוע אחר, מצויה לסיוע אש הטנקים. שוב יש לנו כאן אותה ההשפעה הפסיכולוגית העצומה על גייסות ידידותיים ואויבים — המקנה לגייסותנו בטחון יתר והמורטת עצביהם של אויבנו. שיטה זו ניתנת להפעלה שעה שהיעד מוגדר בהירות. צריך שתהיינה מצויות עמדות אש מתאימות לטנקים. פני השטח צריך שיהיו מתאימים לתנועות מהירות ע"י הטנקים והכרה בדבר שתהא שהות לתיאום הדרוש בין הטנקים לחיל הרגלים — גקודה חשובה במיוחד. עליכם להמנע מעיכוב הרגלים בעמדת הזינוק, עד בוא הטנקים. כמו כן יהיה מגוון להניח לטנקים שיתעכבו שם עד בואו של חיל-הרגלים. העיתוי חייב להיות מדוקדק, ומן ההכרח שיקוים ברציפות קשר, כדי לאפשר מגע בין שתי היחידות.

טנקים מסייעים תחילה באש, ונעים אח"כ במהירות קדימה כדי לעבור דרך חיל הרגלים ולהקדימם בדרך ליעד.

בשיטה זו שוב תופסים הטנקים עמדות אש בקורההתחלה או לידו. הם מחפים באש על תנועת חיל-הרגלים עד הגיעו אל אזור המרוחק עדיין מרחק-מה מן היעד. לאחר-מכן, בסיוע הפגזה ארטילרית על היעד — ב"נפצי אויר" או במרעומי-זמן — שוטפים הטנקים את היעד. חיל-הרגלים מצטרף, מטהר, ומתארגן מחדש. התכונות המיוחדות לטיפוס התקפה זה שוות לאלה שנוכרו בפסקה הקודמת. אך לפני השימוש בשיטה זו יש לזכור כי היא מיועדת להתקפת אויב שהגנתו חפוזה, עם כיסוי-ראש מועט או ללא כל כיסוי-ראש, והוא פגיע לאש מרעומי-זמן והגנתו הנגד-טנקית חלשה. כך יכולים אנו לתקוף את האויב בשיטה זו שעה שהוא בנסיגה, ולא היתה שהות בידו להתבצר כהלכה.

טנקים ורגלים מסתערים על היעד בבואם מכיוונים שונים. "כאן הטנקים והרגלים עוברים את קורההתחלה במקומות שונים ובזמן שונה, בנועם בצירים שונים ובזנקם מעמדות זינוק שונות. הם נפגשים על היעד ומתארגנים מחדש יחדיו. בטיפוס התקפה זה משתמשים הנכם במהירות הטנקים ובניידותכם במלואם. מידת-מה של הפתעה מושגת שעה שהנך מכה באויב מכיוונים שונים. אך ישנן גם מגבלות בטיפוס התקפה זה. בראש ובראשונה אין חיל-הרגלים זוכה לאש מסיעת של הטנקים כשהם נעים מקורההתחלה לעמדת הזינוק וכן לא בשעת הזינוק. הטנקים פגיעים מאוד לכלים נ"ט, כשהם מתמרנים על פני-קרקע שלא טוהרו ע"י הרגלים ומקום שם אין הרגלים יכולים לחפות על התקדמותם. ע"י הפרדה בין הטנקים והרגלים הופכת השליטה קשה. ועל כן, משתמשים בדרך זו שעה שמתאיים יותר לפצל באורח זמני את הצות רגלים-טנקים, מחמת מבנה פני הקרקע. לדוגמה: יש לכם ביצה שחיל הרגלים עשוי לעברה תוך חסיון מתאים ולידה שטח מישורי

ותוח. ההולם יותר את הטנקים אך אינו נוח לרגלים. זכרו כאן שוב, יש להבטיח תיאום הדוק ביותר ולקיים מגע מתמיד בין היחידות." טנקים מסייעים לחי"ר ע"י אש-מעל-לראש בלבד.

זוהי דרך אחרת לשימושנו. כאן תופסים הטנקים עמדות בקו המוצא או לידו והם מחפים באש על תנועת חיל-הרגלים לעמדות הזינוק ובשעת ההסתערות עצמה, עד אשר התקדמות הרגלים תעשה את המשכת האש לבלתי אפשרית. שימושנו בשיטה זו מפעיל רק אחד משלושת יתרונותיו של הטנק — את כוח האש שלו, ויש על כן להפעילה רק שעה שמכשולים נגד-טנקים מצויים באזור ומזנעים כל שימוש אחר בהם. אם אמנם תתקלו אי-פעם במצב כזה רצוי שתערכו, עוד לפני ההתקפה, תכניות להנעת הטנקים דרך שטחיהן של יחידות שכנות, כדי שהטנקים יוכלו להצטרף אליכם מחדש בכל המהירות האפשרית. תכנון זה מצריך תיאום עם היחידה השכנה או עם מפקדה גבוהה יותר.

ועתה, הצגת חמש אפשרויות-יסוד אלה בהפעלת צות רגלים-טנקים אין פירושה שבהתקפה מסוימת ניתן לבחור רק באחת מהן, ובה יש להמשיך עד סוף ההתקפה. שוב ושוב עשויים הנסיבות הכלליות או פני הקרקע להכתיב שינוי השיטה תוך מהלך הקרב. לעתים קרובות יארע שהטנקים נעים קדימה באורח של "קפיצות" או "זינוקים" מעמדה אל עמדה, כדי לחפות על תנועת הרגלים לעמדת הזינוק, ולאחר זאת מצטרפים הם לזינוק, בשעה שהננו ברדיפה אחר אויב הנסוג במהירות אפשר להרכיב את חיל הרגלים על הטנקים, כדי להגיע למהירות מכסימלית בתנועה. הדבר היחיד שיש לשקלו לפני מתן היתר לרגלים לרכב על הטנקים, הוא העובדה שהנם פגיעים ביותר לאש אויב בהיותם גלויים על גבי גוף הטנק, ושצידוד תותח הטנק מוגבל עד ירידת הרגלים ממנו.

פרד הפטיק את דבריו כדי להוסיף ולגמוע מכוסו. טום הטנקאי, אשר היה מניד בראשו מנוד של הסכמה לכל דברי פרד, הוסיף: "טעם רב בדבריך. אך אם מפקד הפלוגה הרובאית הוא גם מפקד צות הקרב רגלים-טנקים אשר תארת, יהיה עליו לזכור כי הטנקים זקוקים לטיפול יום-יומי, יהא עליו להניח שהות בידי הטנקים לחדש את מלאי-הדלק ואת אספקתם. לאחר שנלכד היעד והושלמה ההתארגנות מחדש יהיה צורך להסיג את הטנקים — כמה טנקים מדי פעם, או בדירוג-כיתות — לאזור בו ניתן לחדש את אספקתם."

דון, איש הרגלים, הוסיף את חלקו הוא: "אם תהא זו דרך התפעול בקרב יש לאמן את הטנקים ואת חיל-הרגלים בטקטיקה כזאת של צות-קרב, בעודם כאן בארצות-הברית. יש להראות לכל רובאי איך לציין מטרות לטנקים באמצעות רובהו, ע"י ירי לנקודה מסוימת, כדי שהטנק יוכל למחצה בפגזי תותחו, או, לציין את המטרה באמצעות הטלפון המחובר לעורפו של כל טנק, הרובאי יכול להשתמש לצורך ציון המטרה בתותח של הטנק בתור נקודת המוצא; הוא יקבל את כיוון התקדמותו של הטנק בתור "השעה ה-12" שבלוח השעון—וישתמש

ארטילרית - שדה על פרשת דרכים

מהרהורי קצין - תותחנים בריטי

מאת: קפטן ד. ס. גרהם

כל צבא מעלה את שאלות הלחימה, הארגון, והאימון מנקודת-המבט המיוחדת לו ולצרכיו. אך תוך כדי כך, תמיד מתברר גם לא-מעט מן המשותף לגבי הצבאות. ואמנם, הרהוריו של קצין ארטילריה בריטי מכילות את הצגת שאלות היסוד העומדות בפני כל חיל-תותחנים שהוא, בתקופה הנוכחית של מעבר הדרגתי אל צורות חדשות של חימוש, ארגון, והפעלה ארטילריים.

אימונו של צבא חייב להתבסס על טיבה המשוער של אותה מלחמה-רבותי הצפויה אשר בה עשוי הוא להשתתף. אם במשך שלושת השנים הקרובות תפרוץ מלחמה הרי יש לשער כי בשביל מעצמות המערב תהיה זו בתחילה מלחמת הגנה. באשר לארטילריה המלכותית*, יש לשער כי טבעה של התגוננות זו יושפע ע"י הגורמים הבאים:

- א. הרגלו של האויב להסתגן אל תוך אזורי הצבת התותחנים, ואף מעבר להם, בעוד עמדותיו הקדמוניות של יריבו קימות ועומדות.
  - ב. עדיפות-הכוח האוירי של האויב.
  - ג. עדיפותו במספר תותחיו.
- קימים גם גורמים אחרים בהם יש להתחשב, אולם אלה, באשר לרגימנטים**, הנם החשובים ביותר. מטרתו של מאמר זה היא לדון בבעיות העולולות להתעורר עקב תכונות האויב והפעולות הצבאיות הנ"ל.

* כינויה הרשמי של הארטילריה הבריטית.

** במקרה זה הכונה היא לרגימנט הארטילריה המלכותי, שהוא השם המסורתי לארטילריה המלכותית הבריטית והגו כינוי לחיל כולו - להבדיל מהשימוש באותה מילה "רגימנט" הבא לציין יחידה טקטית מנהלתית מסוימת בתוך חיל התותחנים הבריטי.

בשיטת הציונים "לפי שערך" בשביל לסמן את המטרה. ע"י עריכת התקפות במשותף יכולים אנו לפתח צות קרב רגלים-טנקים הפועל ללא תקלה".
ג'ו ותיקי-המלחמה נצטרף לשלושת המתוכחים. אוירה זו של הבנה ותיאום הדדיים היתה חדשה לגביו. במרקו את הדלפק אמר:
"בסדר חבריה. או שתשתו או שתשתקו. השעה כבר מאוחרת, ומלבד זאת, מיהו המתעניין כיום בצות טנקים ורגלים? הבה נדון עתה בחיל-האויר. הנה אספר לכם בדבר ההתקפה על שדות הנפט של פלואשטי. שם הייתי אני..." "שלוש כוסות בירה".
הפסיקו פרד, "וכבר שמענו אותך בענין זה מספר פעמים רב...".

דבר בלתי נמנע הוא שהאימון בתקופה שלאחר המלחמה יתבסס בעיקר על הנסיון שנרכש בשלבה האחרון של מלחמת העולם השנייה. אחרי ככלות הכל הרי השנים 5—1944 היו שנים בהן הניבה הטכניקה של אש-הארטילריה המרוכזת את תוצאותיה רבות-הרושם ביותר. אולם התנאים שאיפשרו את אורחות-פעלינו בשלביה האחרונים של אותה מלחמה — תנאים אלה יתכן ולא יהיו רווחים בעתיד. לדוגמה — השימוש הבלתי-מוגבל בדרכים, אשר ממנו נהנינו במסע-המלחמה בצפון-מערב אירופה, הקנה לנו יתרונות, אשר יתכן ולא הערכנום אותה שעה הערכה מלאה כיאות. אילו התנועה בכבישים בשעות היום היתה הופכת כה הרת-סיכון עד כי אי אפשר היה לתחמושת להגיע אל התותחים, והתותחים עצמם לא היה ניתן להם להשתמש בכבישים אלה, היכולנו או להגיש לחיל הרגלים ולשריון אותו סיוע לו הורגלו הם לצפות מאתנו? אילו הפכו אזורי הצבת התותחים שלנו באופן-מתמיד לזירות-תגרות, היכלו אזי התותחים שלנו לקנות אימון וציוד מספיקים כדי לטפל ב-בעיה ובו בזמן למלא את תפקידם העיקרי? אילו עמדות-התותחים שלנו היו נתונות למחץ אש נגד-סוללתית אשר בה פקדנו תכופות את הגרמנים, האם היה ארגוננו מח-זיק מעמד במבחן? התשובה, לכל השאלות האלה מוכרחה להיות חיובית; אם לא כך יהיה הדבר, הרי שלא נוכל להגיש לחילות אחרים את העזרה אותה הגשנו משנת 1939 עד שנת 1945.

חיוני הוא, כי האימון שלנו, ציודנו ואורחות-פעלינו יכוונו לפי התכלית האחת: למען גבור על הבעיות אותן עשוי האויב להעמיד לפנינו. נתבונן, איפוא, בבעיות אלה בזו אחר זו.

1. הסתננות

שני אמצעים עומדים לרשותנו לשם פתרון בעיה זו:

(א) לאמן ולצייד את היחידות לצורך ההתגוננות העצמית בפני חיל-רגלים אויב, וזאת בלי שהדבר יביא באיזה אופן שהוא לידי:

1. הגדלת עצמתה המספרית של היחידה, או —
2. הפחתת יעילותה.

(ב) לסלק מעמדת-התותחים כל כלי-רכב העלול להינזק בקלות ע"י כלי נשק-רגלים.

כוש-התגוננות

אשר לראשון באמצעים אלה, הרי, בזמן הנוכחי, דבר נדיר הוא לגבי משק של ארטילריית-שדה להשתלם בקורס-רגלים בוורמינסטר או בהייט; ועוד יותר בלתי רגיל הוא שקצין יעשה זאת. הדבר אינו מוצדק כיון שרק ע"י כך שנאמן מדריכים משלנו למלאכת-הרגלים, נוכל לקוות שנשיג את המטרה: כי שכל אחד מחיילינו יקנה רגילות ברובה, ב"קרבין" האבטומטי, במקלע-הקל, וכן ביסודות הטקטיקה. הסיבה

לטסטר הזעום של הנרשמים לקורסים — ביחוד בהייט — היא בזאת, שאין מיחסים לאמנות ההגנה-בשטח חשיבות כה רבה — ובצדק — כלתותחנות, קשר ונהגות. על-כן מקדישים את הזמן לאימון בנשק-הרגלים תוך ריטון, כיון שיש לגזול ממקצועות אחרים יותר חשובים. מידת החשיבות המיוחסת לאימון בנשק-רגלים עדיין מתבססת על חשיבותו במלחמה האחרונה. בקוריא נוכחו תכופות שעמדת-התותחנים תצטרך להתגונן לבדה; אין לה עוד לקוות כי תשכון לה לבטח במתחמי-בריגדות, שתישאר בלתי מוטרדות בהיותה מאחורי חזית יציבה. יש להתיחס אל בעית האימון בנשק-רגלים ביתר רצינות אם עלינו להתגונן באורח-ממשי בפני מסתננים.

תקן כלי הנשק הקל ביחידה מתבסס אף הוא, בדומה לאימון בנשק-רגלים, על לקח מלחמת העולם השנייה. כיום קל לו, יחסית, לאויב לשטוף בהסתערות עמדת-מתחמק. עם זאת, האנשים המצויים-בעיין בזמן הפעלת התותחים מספיקים הגם כדי לאיש 5 מקלעי ברן, ואין קושי באשר לנשיאת הנשק ותחמושתו. כמו כן יש להגדיל את שעור התקן של ה"קרבנים" האבטומטיים כך, שחוסר העוצמה המספרית יפוצה במידה ידועה ע"י עצמת האש אותה ניתן להנחית לטוח קצר.

הקצאת תחמושת-האימון אינה מספקת כיום כדי לאפשר לכל חייל את אימוני-הקליעה השנתיים. אם רוצים לשפר את רמת הקליעה (ואין זה מספיק רק להגדיל את עצמת האש של היחידה באשר לחימוש) הרי יש להעלות את ההקצאה השנתית של תחמישי 303 עד ל-160 כדור לפחות לכל איש בשנה, מלבד התחמושת המוקצבת לרובה של המפקד.

הרכב

האמצעי השני הוא לצמצם את מספר כלי-הרכב "רכי-עור" המצויים בעמדת-

ותותחים.

אפשרויות שתי גישות: האחת היא לצמצם את מספר הרכב החיוני בעמדה כדי לקיים את ניידותה ואת יעילותה המבצעית; השנייה היא — להבטיח שאלה שישארו לא יהיו פגיעים עד כדי כך שיהיה ביכולתם של כדורים להשחיתם.

החסכון ברכב הנו אחת הבעיות העיקריות בצבא שלאחר-המלחמה. אולם, כל עוד לא נשתנו ארחות-הפעולה אין מקום לחסכוניות בולטים-לעין שניתן להנהיגם ברגימנט השדה מבלי לפגוע ביעילותו.

אחד השינויים האפשריים באורח-פעולתנו ניתן לעשותו בשימוש בקוי-טלפון בשטח-קדומני. מטרת השימוש בקוי-טלפון משולשת הנה. ראשית — לחסוך בסוללות אלחוטיות; שנית — להגדיל את הבטחון, ביחוד בפרק הזמן אשר בסמוך להתחלתו של מבצע; ושלישית — להשיג אמצעי-קשר נוספים. הנסיון בזירות-מלחמה גדולות

(*) בארגון הנוכחי של ארטילריית השדה הבריטית זוהי יחידה בת ארבעה כלי ירייה והיא מהווה את מחציתה של הסוללה (BATTERY). שלוש סוללות מהוות רגימנט שדה. (** דהינו — רכב חסר שריון.

הוכיח, כי קשר ע"י קוי טלפון פרט לזמנים השקטים ביותר, לוקה בשל חוסר-
הבטחון שבו ויוקר קיומו, רק בהיות לבטחון חשיבות יוצאת מגדר הרגיל או כשקשה
היה, מטעמים מסוימים, לקים קשר-אלחוט, היה כדאי להקדיש חיים וזמן למען
קשר בקו-טלפון. אכן, נסיונו המפורש של כותב השורות האלה אומר כי הרבה יותר
יעיל הוא לשלוח לשטח שבין שתי הנקודות תחנת ביניים אלחוטית, ולקים קשר
שידור דרפה במצבי קשר בלתי-תקין — בלילה למשל — מאשר להיאבק לשוא
בהפגזה אויבת או בטנקים משלנו הקורעים את הקוים או בחבורות-מניחי-קוים
מתחרות, במקרים היוצאים מהכלל. כשנצטוונו על שתיקת אלחוט בהיות הדיביוזה
בקו, הספיקו שני כלי-הרכב כדי להניח הן את קויה-הסוללה הפנימיים והן את
הקוים המקשרים עם מוצב-התצפית. מטעמים אלה רצוי כי בתקן-הרכב של סוללת-
שדה ימצאו רק שני כלי-רכב להנחת קוים במקום חמשה, כל עוד לא נעשו שינויים
דרסטיים בצידוד הרי שרק חסכון זה של 3 כלי-רכב בסוללה נראה כאפשרי.

בהתאם לגישה השניה הרי יש לודא כי הרכב בעמדת-תוחז יהיה משורין. יש
להתחיל ברכב הנחת-קוים אחד אשר יימצא בתמידות בעמדת-הסוללה. רצוי כי אחד
מכלי הרכב יהא "נושא"*) הוא יהיה לא רק פחות פגיע להפגזה ולפשיטות-בשטח
אלא אף ישמש כרכב-גורר נוסף בעל ניידות-עדיפה לכל שימוש אפשרי. הוא אף
מסוגל להניח חוטים באורח-מיכני במרחק משבילים וכבישים. רכב-הקוים השני,
השוהה זמן-מה בעמדת-התוחז, אף הוא חייב להיות "נושא". הטעם העיקרי לכך הוא,
כי רכב בלתי-משורין המניח חוטים קדומנית הנו פגיע עד למאוד, והעברת סוללות-
אלחוט ותחלופת במשאית בת טון וחצי למוצב-התצפית הקדומני תחת אש אויבת,
הנה מעשה חסר טעם והגיון.

עתה יש לדון במשאיות של מוצב-הפיקוד. הגנתו הטובה ביותר של מוצב
פיקוד היא ההתחפרות, אולם, לא תמיד מאפשר זאת הזמן, ופרט לזה יש ממילא
תמיד לקחת בחשבון תוזה אפשרית. מוצע על כן, כי תחת המכוניות בנות טון-
וחצי הנוכחיות יבואו שני כלי-רכב משוריינים (על גלגלים או זחליים-למחצה) —
כמו ברגימנטים סע-עצמיים — בתור מוצב-פיקוד בכל מחלקה ומחלקה.

ומכאן לבעיית גורר-תוחז. ניסויים רבים נעשו מאז תום המלחמה כדי להמציא
תחליף ל"קואד"***). תהא ההחלטה כאשר תהא, הרי חייב להיות לגורר מגן-שריון
נגד כדורי-רובה-ומקלע. מנקודת ראותה של בעיה זו הרי בבחינת אידיאל הוא
לבטל את התוחז-הגורר ברגימנט-שדה ולהחליפו בכלי סע-עצמי. הויכוח על
עדיפותו של כלי גורר לעומת הכלי הסע-עצמי הנו ישן, וחסרונותיו ויתרונותיו של
זה לעומת משנהו ידועים לכל זה מכבר. שיקולים תעשייתיים עשויים למנוע את

(*) הכונה ל"נושא-זין" ותילקל, בעל שריון-דפנים כדוגמת "נושאי הברנים" הידועים.
(**) קואד quad — טרקטור אוטילרי למשיכת תותחים במחלקה בריטית בת ארבעה כלי
יריה, ששה טרקטורים כאלה אשר, כרגיל ארבעה מהם מושכים כלי יריה ודופני תותחים, שני
הנותרים — שני דופנים כ"א, למלאי גזים.

צידודו של רגימנט-שדה בכלים סע-עצמיים, אולם הנקודת ראותה של הגנת עמדת-
התוחז הרי רצוי שיצויד כך. מכל מקום יש לשרין את הרכב הגורר.

המלצות

- א. אשר לעמידה בפני הנטיה להסתננות של האויב מוגשות ההמלצות הבאות:
  - א. לשפר את אימון הגשק-הקל ברגימנט-שדה.
  - ב. להגדיל את שיעור-התקן של נשק-קל, כדי להשיג עצמת-אש מוגברת.
  - ג. לצמצם את מספר הרכב בעמדת הסוללה ע"י שיחדלו מלהניח קווי-טלפון למתחמים-המוגנים הקדומניים כדבר המובן מאליו.
  - ד. להחליף את הרכב הבלתי-משורין המצוי עתה בעמדת-התוחז ברכב בעל הגנת-שריון כל-שהוא.

2. עדיפות-אוויר אויבת

עדיפותו האוירית של האויב משפיעה על רגימנט-השדה בשתי דרכים עיקריות.
ראשית, על הרגימנט לעמוד בפני התקפת-אוויר בנועו בדרכים לעמדתו; שנית,
עליו להסתתר מפניה משהתפרס. במקרה הראשון ברור כי על רגימנט-השדה לעקוף
דרכים ככל האפשר, ובשני, עליו ללמוד להסוות את עמדות-תוחזיו במלוא התחבל-
נות, שהוא מוכשר לה; הבה ונבחן את הבעיה מנקודת ראותן של התנועה וההעלמה.

התנועה

דרכים בנורמנדיה שימשו עדות חותכת להשפעתה של העדיפות האוירית על
התנועה בדרכים. בשטח בעלייה-הברית נסעו המכוניות בשדרות צפופות. ראש אל
ונב, במשך כל היום; בשטח הגרמנים לא היתה למעשה כל תנועה עד אשר
החשיך. אילו סוללה גרמנית היתה פוזיה עד כדי לנוע אל עמדתה לאור היום, בתנאי
ראות ממוצעת, כי אז היו מרגישים בה מיד מן האויר והיו תוקפים אותה בריכוזי-
האש. אולם, היו שני סוגים של ארטילריה שהיו מסוגלים לעמוד בהתמודדות עם
טיכון זה הבא מן האויר: האחד — והדבר מתמיה למדי — היה ה"נבלורפר" (מרגמה
כבדה גרמנית, בת 6 קנים) והשני היה תוחז סע-עצמי. שני סוגים אלה נושעו הודות
לניידותם. ה"נבלורפר" היו מטרה מאוד ברורה לגבי הארגון הנגד-מרגמתי של
איכון ואש, אך הוא הכשיחנו תדיר בכך ששינה את מקומו לאחר שירה מטח אחד
או לכל היותר, שנים. התוחז הסע-עצמי הסתתר לאורך משוכת-צמחיה*) ובכתים,
ולעתים רחוקות נשאר זמן רב במקום אחד. על כן התקשו תוחזינו לגלותו. לעומת
זאת, הסתבכה הארטילריה הגרמנית גרות-הסוסים והטרקטורים בקשיים מאחר
שהארגון הנגד-סוללתי של בעלייה-הברית נתארגן כיאות. היא גולתה ע"י כוחות

(*) הכונה לגדרות החיות הצפופות הנודעות של ארץ-ה"בוקאג" בנורמנדיה.

הקרקע והאוויר כל אימת שירתה, או בהיתפשה במאמציה לנוע בדרכים. והוכחה ע"י התותחים או ע"י האויריה. היא חסרה את ממדיו הקטנים של ניידותו של התותח הסע-עצמי, אשר מסוגל היה לעקוף דרכים. על כן לא עלה בידי הגרמנים להגיע לריכוזי-אש השווים במידה כלישהיא לאותה עצמה מחריבה שהושגה על ידינו, כיון שעיקר הארטילריה שלהם היה גרור-סוסים-וטרקטורים.

אל האיום מהאוויר על התנועה בדרכים יש להתיחס ברצינות החורגת מגדר הודיה-להלכה בלבד. ברגע הנוכחי, יכולה סכנה זו להפוך את תנועת מרבית הארטילריה שלנו לדבר בלתי-אפשרי ביום ולחלום-בלהות בלילה. הפתרון ניתן ע"י הכנסתו לשימוש של רכב-גרור-זחלי יעיל או ע"י הכנסת ארטילריה סע-עצמית לכל רגימנטי-השדה. כמו כן נחוץ כי ישופר כושר-המעבר-ללא-דרך של כלי-רכב אחרים המצויים בעמדת-תותח כך, שמשאותה העמדה אפשר יהיה לבצע תזווה במהירות, בלי להעזר בדרכים.

ההעלמה

העלמתה של עמדת-תותח תלויה במידה ידועה במספרם וטבעם של התותחים וכלי-הרכב המצויים בה. ברור כי ככל שיפחת מספר העצמים שאותם יש להעלים כן ירבו הסיכויים להצלחה. כמו כן נכון הוא כי ככל שיקטן העצם כן תפחתנה האפשרויות לגלותו. קשה יותר להעלים תותחים סע-עצמיים וכלי-רכב זחליים אחרים בשל גודלם המובהק והעקבות שהם משאירים אחריהם — שכמותם כמו חתימה אישית — מאשר להעלים תותחים גרורים וכלי-רכב גלגליים, אף כשאלה האחרונים מחופרים. מנקודת ראותה של ההעלמה הרי האידיאל הוא שרכב לא ימצא כלל בעמדת-התותח ושאת התותחים אפשר יהיה להעלים בין משוכות-צמחיה בשבילים בעלי פני-דרך מוצקים, שאין עקבות תנועה נראים בהם. כיום יש לראות לפרקים ששה כלי רכב מסוג ה"קואד" מועלמים בעמדת התותח, או בקרבתה, ונוסף להם גם 2—3 משאיות בנות טון-וחצי כל אחת. כל עוד נשען הרגימנט על תותחים-גרורים, יש להחנות את הטרקטורים בעמדה או בקרבתה לשם הגנה וניידות, וכל עוד לא חופר מוצב-הפיקוד ומכשירי האלחוט לא הוצבו בעמדות מתאימות על הקרקע, יש להזיק אף את מכוניות מוצב-הפיקוד בקרבת התותחים. עמדה מעין זו כמעט ואי אפשר להעלימה מסויר-צילומי, וקשה להעלימה מסויר-טקטי. אין לתת תשובה פשוטה לבעיית-ההעלמה, אולם בכל-זאת יש למצוא פתרון כל-שהוא. אחרת נעמוד בפני אותו מספק* בו התלבטו הגרמנים ב-1944 ו-1945.

הפתרון העיקרי לבעיה זו הוא לשפר את משמעת-השבילים באזורי עמדות-התותחים. את הכנסת כלי היריה לאותה העמדה יש לבצע בטלטה-בידי-אדם בכל מקרה שהדבר אפשרי; וזאת בשביל לא להשאיר עקבות. יתר-על-כן: כאשר התותחים

* מספק — דילמה בלעז.

כבר נמצאים בעמדה. יש להרחיק מהם כל רכב, פרט למכונית-מוצב-הפיקוד, מרחק כמה מאות מטר ויותר — אלא אם כן יתאימו כלי רכב אלה, בהימצאם סמוך יותר אל כלי היריה, אל רשת השבילים של אותו אזור. בהצבת התותחים עצמם יש להקפיד יותר על ההעלמה מאשר על קלות-השליטה. את קווי-הטלפונים למוצבי-הפיקוד המחלקתיים והסוללתיים יש להניח בידי. על כל האנשים להיתאם לרשת-השבילים הקיימת, בין אם הולכים ברגל בין אם נוסעים במכוניות, כיון ששבילי-רגל נראים מהאוויר בדיוק כשבילי-מכוניות. להלכה אין חדש בכל הנקודות שצוינו לעיל, אולם למעשה, הרי רק פ ע ו ל ו ת ה א ו י ב הן המצליחות לשגן לנו את ערכה של משמעת-השבילים.

באשר להעלמה, יאות בשלב זה לדון ביתרונותיהם היחסיים, של התותח הגרור מזה והסע-עצמי מזה. אם נניח כי מקדישים זמן וטרחה לעמדת-תותח-גרור — זאת אומרת, כשהתותחים מועברים לעמדה בעזרת כוח-אדם, וכשמסלקים עקבות ברורים בקרבת התותחים — הרי אין ספק שהאויריה תתקשה למצאה, אולם למעשה, הרי בארבעה מקרים מתוך חמשה יחסר או הרצון הטוב או הזמן לטפל בהעלמה, בה בשעה שניידותו העדיפה של התותח הסע-עצמי היא שתאפשר העברתו לעמדה לבלי השאר יותר עקבות מאשר משאיר הטרקטור של התותח הגרור. יתר-על-כן, במחלקה סע-עצמית אין מתלבטים בבעיית העלמת הטרקטורים. המסקנה היא, איפוא, כי למרות שלהלכה קל יותר להעלים תותח-גרור מאשר תותח סע-עצמי, הרי למעשה אין ההבדלים ביניהם כה ניכרים.

הפתרונות

למול עדיפותו האוירית של האויב עשוי הסיוע הארטילרי היעיל והמתמיד לכוחותינו להיות תלוי בכושר תנועתם המהירה של התותחים — רצוי אף ללא-שימוש בדרכים — ויכולתם להישאר מועלמים. כדי להשיג ניידות חיבים כל כלי-הרכב להיות זחליים או זחליים-למחצה. רצוי כי התותחים יהיו סע-עצמיים הן לשם השגת כושר-מעבר ללא-דרך וכן לשם מהירות התנועה לאחר שהוחלט על תזווה. כדי להשיג העלמה יותר יעילה אין להרשות לכלי-רכב, מלבד מכוניות מוצב-הפיקוד, לגשת לעמדת-התותח, וכן יש להנהיג משמעת-שבילים חמורה. שתי הודישות, של העלמה וניידות, נוגדות זו את זו במידה מסוימת. אולם, למעשה, ניתן להפיק הן ניידות והן מידה נאותה של העלמה בעזרת תותחים סע-עצמיים וכלי-רכב זחליים או זחליים-למחצה.

3. עדיפות-ארטילריה אויבת

הבעיה האחרונה שיש לדון בה היא עדיפותו של האויב במספר התותחים. יתכן ואין הוא מסוגל להגיע לרמת עליונותו הטכנית בשימוש הארטילריה, אולם הנסיון מראה, כי אכן השיג הוא תוצאות טובות, בעת המלחמה, באש-המונית וכי

הוא יחס חשיבות רבה למודיעין נגד-סוללתי. מסתבר, איפוא, כי אין לצפות לכך שנוכל לסייע לחי"ר ולשריון שלנו בלי שיטפלו אלינו עצמנו. את הבעיה ניתן לחלק לשלושה חלקים: א) כיצד לחמוק מאש הנגד-סוללית האויבת; ב) כיצד להתמיד ולהתקים תחת אש זאת לאחר שאוכנו ע"י האויב; ג). כיצד להנחית מהלומת-נגד על ארטילריית האויב.

פעולת חמוקה

עד כה לא השתמשו ברדאר כדי לעקוב אחרי פגזי-תותח. מיקומן של עמדות-תותח תלוי, איפוא, עדיין בתצפית האויר, הרשף והקול. סכנת-האויב נדונה כבר במקום אחר במאמר זה. הבה ונעיין עתה בענין החמוקה מאיכון שע"י תצפית-קרקע. כיום נוטים תותחים רבים, היורים בעת ובעונה אחת, להציף כלים הנועדים לאיכון-רשפים ורישום כיווני-קול. עצם ריבוי מספרם של כלי יריה היורים מגן עליהם במידת-מה בפני גילויים במדויק. אולם, ברור כי לא תמיד אפשר להבטיח כי מספר רב של תותחים יירה באותו זמן; על כן, אם רוצים להטעות את האויב יש להשתמש במדמים (מכשירים מבימי רשף וקול), בשעור רב, כל אימת שהתותחים פותחים באש. ספק הוא אם הזכוז בכוח-אדם הדרוש להטעיה מעין זו אמנם שווה לתוצאות אותן ניתן להשיג. אמצעי-החמוקה היחיד האחר בו אפשר לנקוט הוא התנועה. נאמר מקודם, שהמרגמות הכבדות והתותחים הסע-עצמיים הגרמניים התחמקו תכופות מאשנו הנגד-סוללית ע"י תנועות מחושבות, ויש להעיר כי יתכן, שאף את המודיעין הנגד-סוללתי, שהוקם בעמל הרב ביותר אפשר לסכל בדרך זו. בדרך כלל, רק בקרבות הגנתיים, בהיות לאויב הפנאי והצורך בתכנית נגד-סוללית קפדנית, עשוי להתעורר הצורך בתנועה כזאת. מאידך גיסא, הרי בקרבות אלה עלול השטח להיות מוגבל ויקשה למצוא עמדות מתאימות. על כן, יש לשקול אם אין "מחלקות" הארטילריות צריכות להיות מוכנות להעתיק עצמן — המדובר הוא בכ-300 מטרים בלבד — לאחר שקיימו זמן מה ירי נמרץ כדי לחמוק מתוך אזור אשם של אותם כלי יריה אויבים אשר אפשר וכוונו עתה אל עמדותיהן הקודמות. תזוזות כאלה תהיינה, כמובן, קשות למדי בסוגי-שטח מסוימים, אולם בצפון-מערבה של אירופה הן תהיינה, בדרך כלל, בנות-ביצוע. כאשר מודקקים לתזוזות מהירות מסוג זה ידו של התותח-הגרור היא על התחנונה, הואיל וקיימת ההשגחה הבלתי-נמנעת כאשר הטרקטורים נקראים לעמדות התותחים בכדי לחלצם משם וישנה תמיד הסכנה של שקיעת כלי-הרכב בקרקע רכה, פרט לתנאים אידיאליים אין התותח-הגרור מתאים לתזוזות מהירות. אין התותח הסע-עצמי מוגבל בצורה דומה והעקתו מרחק מה קדימה, אחורה, ימינה או שמאלה אינה מהוה שום קושי. במסעי המלחמה במדבר, בשנים 43—1940, נכנסו מחלקות גרורות לקרב, ויצאו ממנו במהירות. עקב התנאים האידיאליים שהיו בנמצא שם. באירופה, רק הזחלים מסוגלים להקנות לארטילריה את הניידות הדרושה בשביל להמנע מאבידות ע"י אש נגד-סוללית.

(*) להבדיל מפצצת המרגמה.

המחפה

משנכנס לשימוש מרעום-הקורבה נעשתה השגת מחפה בפני הפגזה קשה יותר. תחבורת-שוהה לתותח הגה בבחינת מחפה מועט כיון שדרוש מחפה - ע י ל י. על כן למרות היות התותחן בטוח בהחלט בחפירות-הריץ צרה, שאותה אפשר לכסות מלמעלה, הריהו פגיע למעשה בעת שרתו תחת. יש להסתגל לפגיעות זו, אלא אם כן אפשר להשיג סיוע הנדסי עצום, או אם התותחן משרת תותח סע-עצמי. מחפה עילי בשביל תותח סע-עצמי הנו אפשרי בהחלט ותותח-ההסתערות הגרמניים, כגון אלה שמוסג "סימן 3"*) היו מצוידים בו.

התותחים-הגרורים מובטחים למדי מנפץ פגזים הפוגעים בקרקע בהיותם מחופרים. אולם, בשעת הפגזה טוב להבטיח כי יעבדו רק מעטים ככל האפשר מאנשי צוות-התותח, בהיות השאר נמצאים בחפרות-החריץ שלהם. במקרה של פגיעה ישירה לא יפגע אזי כל הצוות.

בשעת הפגזתה של עמדת-תותח, מפתיע הדבר שלעתים תכופות לא התותחנים עצמם אלא דוקא האנשים שבאזור הצבת כלי-הרכב הם הם הנפגעים. הסיבה העיקרית לכך היא, שלנהגים, לעתים קרובות, אין מש"ק המפקח עליהם שיחפרו את שוחותיהם, והם נוטים להמתין לנפילתו של הפגז הראשון, בטרם יטלו את האת לידיהם. תרגילי-עת-שלום לוקים בחסר בנידון זה כיון שההתחפרות אסורה לעתים קרובות.

מתן מהלומת-הנגד

מתן מהלומת-הנגד לאויב הנו בעיקרו ענין טכני אשר על המדור הנגד סוללתי שבמטה הארטילריה של הדיביזיה, לטפל בו. אולם, ישנם שני דברים בהם מסוגל לעזור בענין זה אף הקצין המשרת בתוך רגימנט-ארטילריה.

הראשון הוא לשנן לאנשי חי"ר והשריון את חשיבות המשלוח של דו"חות-הפגזה מדויקים, מושלמים נכוחה, לרשויות המתאימות. במלחמה האחרונה אפשר היה לשדלם לכך למען טובתם הם. בעתיד עשויים דו"חות מהירים להכריע אם ניתן סיוע ארטילרי כרגיל, או אם לא ניתן כלל. יש להסביר להם כי רדאר, טיווח-קולות ואיתור-רשפים מחיבים השלמה.

הדבר השני שקצין הארטילריה שביחידה יכול לסייע בו הוא, אם יעמוד בתוקף על כך שתותחיו יפגעו באותם "ציוני מפה", אשר ניתנו לתותחנים, אליהם כוונו התותחים. לאחר ירי ממושך בזירת צפון-מערבה של אירופה, ניכר היה כי בשעה שתותח-הסוללה ירו בעת ובעונה אחת חסרו להם, לעתים, עד מאוד קובע"י מהירויות-לוע** ע) חדשים, וכתוצאה מכך החסירו פגזיהם בהרבה מציוני המפה בהם נצטוו לפגוע.

(*) תותח-סע-גרמני סע-עצמי, ממחציתה של מלחמת העולם השנייה, שהותקן על גבי המרכב של "טנק סימן 3" הגרמני.
(**) אביור-סינון לכלי היריה, בנוי לפי עקרון סרגל-חישוב.

אם חייבים אנו לעמוד באש נגד-סוללתית, עלינו להיות מוכנים להזיז את תותחינו למרחקים קצרים במהירות. ביצוע התזוזות בתותחים-הגרורים, בעזרת הרכב-הגורר הנוכחי, אינו, לעתים קרובות, מלאכה קלה. על כן ממליצים על רכב-גורר-זחלי או על תותח סע-עצמי. לנהגים ולכל האחזים, שאינם מועסקים בתותח, יש לשנן את תורת החיפוף. התותח הסע-עצמי עם מכסה-עילי הנו, בבחינת ההגנה הטובה ביותר בשביל הצות.

מסקנות

1. את הרכב הגורר-הזחלי המשוּרין או התותח הסע-עצמי יש להפוך לציווד טטנדרטי בכל רגימנט-שדה.
2. יש לשנן לתותחני-השדה את חשיבותה של הגנת-הקרקע, ועל כן, יש לתת להם את הנשק, הציווד והאימון בשביל להגבירה.
3. ההתחשבות בסכנה מהאוויר מן ההכרח שתתבטא ביותר מאשר מלל-הלכה בלבד. כמו כן יש לשנן לכל התותחנים את חשיבות הניידות, ההעלמה, וההגנה עקב עדיפותו האווירית של האויב, ולו תהא זו רק זמנית.
4. יש לחדול מהשימוש בקווי-טלפון כאמצעי הקשר התקין, יש להשתמש בקו אר ורק בתנאים מיוחדים.

שבויי מלחמה - כמקור מודיעין

מאת : קפטן י. א. בצלר

מלאכת-מודיעין נאותה מותנית תמיד בשני תנאים: יחס ערני מצד כל אנשי-הצבא (ובראש וראשונה — מצד כל מפקדי יחידות-המשנה הקטנות); והערכה ראויה למנגנון המקצועי המרכז מלאכה זו, שלאמתו של דבר חיבת היא להיעשות, כאמור, ע"י כלל אנשי-הצבא.

שני גורמים אלה מובלטים ברשימתו של הקצין הדרוס-אפריקאי, אשר את נסיונו בחקירת שבויים קנה לו לא-הרחק (בשטח ובזמן) משדות הקרב של החז"ל בזירת איטליה.

בתקופת לחמת-החפירות במלחמת העולם הראשונה שימשו שבויי-המלחמה מקור אינפורמציה חשוב ביותר. שני הצדדים נהגו לשלוח פטרולים, לעתים בעצמה ניכרת, ע"מ להביא כמה מאנשי האויב, בין הרוגים בין חיים, בכדי לזהות את היחידות שבעמדות ממול. לפטרולים המצליחים ניתנו חופשות מיוחדות, חולקו אותות-הצטיינות ביד נדיבה, ואפילו כסף שולם בתורת פרס-השלל, וביחוד בעבור מסמכים שהכילו אינפורמציה בעלת-ערך.

פרוץ מלחמת העולם השנייה מצא את מפקדי הבריגדות והדיביזיות ספקניים באשר לערך האינפורמציה המושגת מאויב שבוי, ואמנם יש להודות בכך כי במסע מלחמה רצוף תמורות מהירות כבמלחמת מדבר, הרי אין, לעתים קרובות, לסמוך על אינפורמציה הנמסרת ע"י שבויי-מלחמה, ובמקרים רבים היא מיושנת מדי, מכדי להוות ערך טקטי.

במסע איטליה — לעומת זאת — על כל הגבלותיו הגיאוגרפיות, כשהתנועות הצטמצמו בכבישים ודרכים, כאשר הרים ונהרות סיעו למתגונן והפריעו לתוקף, בהיות הסיוור האווירי בלתי-אפשרי עקב תנאי מזג-האוויר — הרי היה האויב השבוי בבחינת מקור-אינפורמציה אשר לו ייחל כל קצין-מודיעין.

התהיה החקירה כדאית? — דבר זה תלוי, אמנם לא בכל אך בהרבה, בצות החקירה. ברור, כי-חיונית ידיעת לשון-האויב על בוריה ולא יהיה כאן די בידיעה קלושה.

הידיעה המושלמת כוללת את היכולת לקרוא ולפענח מסמכים בכתב-יד, לעקוב אחר שיחה מהירה, ולשלוט בניב (דיאלקט) אזורי אחד או שנים.

חוקר מוצלח חייב להבין הבנה מלאה ככל האפשר את ארגון-צבאו של האויב, את כלי-נשקו ואת ציודו. הכרח הוא שחוקר יהיה בעל אימון ממושך ומבוסס. בזירת המזרח התיכון הנהיג המודיעין הצבאי קורסים בני 5 ימים על הנושא "דע את האויב" — שהיו קצרים ושטחיים מכדי להיות לעזר ממשי. לא היה קים בית-ספר לחוקרים. "מרכז החקירות המשותף של בעלות-הברית" (שהוקם במעדי, דרומית מקהיר, עסק עפ"ר בחקירות בעלות ערך אסטרטגי, ולמרות שצוות-החקירה של דיביזיית-השריון הששית הדרום-אפריקאית**) למד הרבה בחדשי סיפוח למעדי, הרי זה הדרוש לחקירות ברמת דיביזיה או בריגדה.

העובדה היא שאין לך "מטוד" או "טכניקה" מוגדרת לגבי חקירה, חקירה יעילה מתבססת תמיד על שכל בריא ופסיכולוגיה שימושית. החוקר-המקניט היה כמעט תמיד בבחינת כשלוך, בעוד שאדיבות והשתתפות-בצער לרוב חוללו פלאים. האויב השבוי, המגיע למפקדת גדוד, בריגדה, או דיביזיה הנו, כדרך הטבע, מזועזע והמום. הוא מרגיש את עצמו גלמוד בין חיילים זרים דוברי-שפה שאינה מובנת לו כלל. חיוך, או מילת-עידוד בשפת-אמו משפיעים שיראה בחוקר יד-שלא-קיוה-לו בסביבה אויבת. שבויי-מלחמה, מיד אחרי שנשבו, אינם יצורים נורמליים. הם על-פי-רוב משולים לילדים שאיבדו את הוריהם ברעידת אדמה, אם נתיחס אליהם בתור שכאלה, הרי יפעלו בהתאם לכך, וידברו.

ה"חומר" הנותן תקוה רבה ביותר לחקירה והמבטיח רבות, הנו המש"ק נמוך-הדרגה, ה"גפרייטר" הגרמני, ה"קפורל" הצרפתי, "סטריינה" (***) הרוסי. לאנשים אלה ידיעה מספקת על מערך מחלקותיהם ופולוגותיהם ועל ארגונם, ואם, באורח-מזד מצליחים ללכוד פקיד במשרד רגימנט או גדוד, או נושא כליו של קצין, כי אז תהיה לקצין-המודיעין כמעט תמונה שלמה על היחידה והגזרה בה הוא מעוניין(**).

אם האויב השבוי מתעקש ואינו רוצה לדבר, הרי בזבוז זמן הוא לכפות עליו את הדיבור או לנסות את השימוש באלימות. תמיד ימצאו אחרים שהגם

(*) המושג חקירה או חקירות בשמות מוסדות ויחידות — כונתו לחקירת שבויים — להבדיל מחקירות עיוניות או מדעיות שונות.

(**) הדיביזיה הדרום אפריקאית השישית, אורגנה, כגוף שריון, לקראת מסע המלחמה באיטליה לאחר שהדיביזיות הדרום אפריקאיות הרגליות (הראשונה והשנייה), שלחמו בצפון אפריקה, סיימו את תפקידיהן שם.

(***) במקרה זה טעה המחבר: הסטריינה, בצבא הסובייטי אינו אלא רב-סמל — להבדיל מן ה"גפרייטר" הגרמני שהיה טוראי ראשון, וה"קפורל" הצרפתי, אשר היה ברוב התקופות מקביל לרב טוראי.

(****) בהודמנות זו מן הראוי לצין מה עשיר היה שלל המודיעין אשר הפיקה פלגת הסיוורים הבריטית הקטנה בפיקודו של "פופסקי" הנווד, כאשר הצליחה להעלות בחכתה קצין אפסנאות של דיביזיית צנחנים גרמנית — וחשפה את פרטי הפרטים שלה. הפרק המתאר זאת מהספר "צבאו הפרטי של פופסקי" (הוא לויט-קול. ו. פניאקוב) נתפרסם במערכות הוברת ס"ה (ע' 55, קונויאק למיור שולצה"). הספר עצמו עומד להופיע בקרוב בהוצאת מערכות.

משתפי פעולה, אולם אף המקרה ה"נוקשה" יש בו כדי להועיל. פלדיובל*) אחד שנשבה ב"קרהגותי"**) היה שומר סוד למדי; החוקר לא לחץ עליו ושחררו בהצעת סיגריה, שאותה הוא סירב לקבל. בהפרדו צין הפלדיובל כי לגרמנים שמע של סיגריות לעומת הבריטים, ואף מנת-הסיגריות היומית של יחידתו הוגדלה מ-7 ל-12 — באמת יותר מאשר קיבל החייל הבריטי. הודות לשאלה נוספות—שנשאלה כביכול כלאחר יד—נתגלה, שהחלוקה הגיעה רק עד פלוגתו ולא הונהגה בשום יחידה אחרת. זה היה מענין בהחלט מאחר שלקצין המודיעין היה ידוע דבר שאותו לא ידע הפלדיובל, דהינו, שרק יחידות שיועדו למבצע-התקפה מידיים קיבלו מנה כה גדולה, בעוד שאחרות היו צריכות להסתפק ב-7 סיגריות בלבד, ולחיילים שמחוץ לקו-האש חולקו רק שלוש סיגריות ליום. הפלדיובל סיפק אינפורמציה נוספת: נמצא אצלו מכתב מאשתו, עם מספר דאר-שדה ג/24751 כצד שמו. מזה יכול היה צוות-המודיעין של הדיביזיה להסיק שפלוגה ג' של הגדוד הראשון של הרגימנט הרובאי מס. 267, ליד ורגאטו, התכוננה לפשיטה מסוימת. יומיים לאחר מכן, וכהמשך ישיר לחקירת 12-הסיגריות, נשבה פטרול גרמני המור-כב מקצין אחד ו-12 ב.ד.א. מהם הושגה האינפורמציה כדלהלן:

מקום המצאם (בלוית ציון מפה בעל שש ספרות) של מפקדת הגדוד הראשון של רגימנט 267 ושל פלוגות א', ג', וד' ומערכן המדויק של המחלקות; מקום המצאן של שתי מרגמות 81 מ"מ וארבעה מק"בים; ציודו של הגדוד כולו, על כל פרטיו ודקדקו; שמותיהם של מפקד הגדוד הראשון של רגימנט 267, של שלישה, ושל כל מפקדי הפלוגות והמחלקות. כל זאת בשל 12 סיגריות.

מקור אינפורמציה עשיר כלול בניירות הנישאים בידי האויב, למרות כל ההוראות האוסרות זאת. יש לבדוק ניירות אלה מיד, ועל צוות-החקירה להפריד את החשובים שבהם מאלה שאין בהם כל שימוש. את המפות יש להביא לקצין-המודיעין הדיביזיוני ללא כל דחוי, וחבר צוות-החקירה חייב להישלח אתן כדי לעזור בפענוח. דו"ח החקירה מיום 11.9.1944 כלל את הסעיף: —

"..... שבוי-המלחמה שייך לסוללה ה-2, רגימנט-ארטילריה 362, ונושא עמו קוד-סתרים ומסמכים אחרים בכתב-סתרים. הוא נשלח הלאה אל העורף למפקדת הקורפוס ונחקר ע"י מומחי כתב-הסתרים".

טעות היתה לעכב אדם כזה מאחר שמומחה כתב-סתרים יכול היה להשיג ממנו אינפורמציה חשובה יותר מאשר אנשי המודיעין הדיביזיוני.

סעיף בדו"ח חקירה אחר מ-23/9/1944 אומר: —

(*) פלדיובל — רב סמל בצבא הגרמני.

(**) ה"קו הגותי" — מערך מוגן גרמני, מים עד ים, לרחבה של איטליה החיכוכה הצפונית (על פני טוסקנה ואומבריה), אליו ניסה להשען הצבא הגרמני עם סיום נסיגתו בקיץ 1944 ממערכת קסינו ורומה.

„לשבוי-המלחמה (פלוגה ה' של רגימנט-הרגלים ה-146) היה יומן, אשר בקריאתו הוא עזר...“.

ביומן תוארה פרשת מסעותיו של כל הגדוד השני של הרגימנט. זוהי אגב-אורחה, אוהרה לחיילים האוהבים לכתוב יומנים. היו מקרים רבים, ביחוד בעת הנסיגה הגרמנית מדרומה של רומא ל"קו הגותי", בהם הקצינים השבויים נשאו מפות, פקודות-מבצעים, דו"חי מצבות-כוח-אדם ומסמכים אחרים בעלי אופי סודי ביותר, החביבים ביותר על אנשי צות-המודיעין, זוהי אוהרה לקצין החזית השש-אלי-נירות. לצות-החקירה היה היומן שקול כנגד ימי-חקירה מרובים בצירוף לילות-תרגומים.

על השאלה מי צריך להיות ראשון „המטפלים“ בשבוי-המלחמה קשה להשיב. מפקד המחלקה מעונין, באורח טבעי, לדעת כל מה שביכלתו על הגזרה הקטנה שלפניו. על כן הוא עושה זאת בהעזרו בתנועות ובגרמנית-קלוקלת או בלשון אחרת כל שהיא. בנסותו לאכן את המקלע המסוים שמציק לו כל כך. חייל-קו-החזית, איש טוב-לב אך להוט אחרי דברי מזכרת, מתחיל לו בהחלפת דברים — ופירוש הדבר, בדרך כלל, כי מסמכים מענינים למדי מגיעים בדרכים בלתי-חוקיות אל ידיים לא-להן-נועדו. והרי אותה מצלמה שמחליפה את בעליה חלף כמה סיגריות; קצין-המודיעין, השוכן לו כבוד במפקדת הארמיה, היה מאושר לו היה יכול לראות את הנגיב שבה, המראה בדיוק את אותו רכוב-התותח שעל אודותיו התהלכו שמועות כה רבות.

במפקדת הגדוד הבריטי מובאים שבוי-המלחמה שתפסנו לפני קצין-הקישור ה-ארטילרי, אשר אדיר חפצו להוציא מכלל שימוש את התותח היורה כל ערב על מפקדת הגדוד. השבוי האדיב מוסר לו ששתי סוללות הועברו בלילה שעבר לאיזה מקום אחר. במפקדת הדיביזיה, מקבל מפקד התותחנים הדיביזיוני את הידיעה המפתיעה ש-16 תותחים הועברו ע"י האויב מגורתו. הגרמני, כמובן, לא יכול היה לדעת כי מה שהוא קראו (סוללה) אינו למעשה יותר מאשר „מחלקה“ בריטית*.)

פתרון קשיים אלה מצוי בסיפוח-קבע של אחד מחברי צות-החקירה, לפחות, לכל בריגדה. בדרך זו נקטו בשעת מסע-איטליה, אבל לא לפני שהוחל באופנסיבה הגדולה האחרונה.

צות-החקירה זקוק לשיתוף-פעולתם של אנשי-החזית יותר מכפי שמכירים בזאת. יש לקחת מן השבוי את כל מטלטליו וניירותיו, ולהעבירם לעורך יחד עמו. את החקירה יש לערוך בקפידה וביסודיות ככל האפשר. בכמה מקרים הושארו

* בארגון החדש של ארטילריה השדה הבריטית, שנתקבל סמוך לראשית מלחמת העולם השנייה, מכילה „סוללה“ בת שמונה כלי ירייה, שתי „מחלקות“ (Troops) בנות ארבעה כלים. ואילו סוללת שדה גרמנית הכילה במלחמת העולם השנייה ארבעה כלי ירייה.

השבויים עם רימוני-יד ואקדחים בכיסיהם ולפחות שני חוקרים בגזרה האמריקאית נהרגו ע"י השבויים, בנשק שנשאר בידם.

קצין-החקירה חייב לראות את עצמו, ולהראות בעיני מחלקת-המודיעין של הדיביזיה, כמיצג-האויב המשתף-פעולה עם מפקדת הדיביזיה. שומה עליו להיטיב לדעת את עניני-האויב, עד כי בדברו עליהם יטה להשתמש במלה „אנחנו“ במקום „הם“.

בשעת ביצועה של החקירה חייבים הפריטים והנקודות החשובים להמסר מיד ל„מבצעים“. יש להגיש את דו"ח החקירה בהקדם ככל האפשר. עליו להיות קצר ובהיר עם אומדן — במבוא המסמך — באשר למהימנותו של שבוי-המלחמה. אין הדו"ח נועד לסל הנירות של קצין אג"ם או מפקד הדיביזיה — אלא לתפוצה.

כשיש „מועמדים“ רבים לחקירה הרי הענינים מתנהלים חלקות, אולם בחדשים הראשונים של 1945 היה מספר שבוי-המלחמה זעום, והאינפורמציה היתה דרושה ביותר. האויב ידע שמשוה עומד להתרחש מצדנו וניסה לשלול מאתנו ידיעה כל-שהיא על מערכו ועל תכונתו לקראת התקפתנו. היה הדבר בעל חשיבות ראשונה במעלה בשביל צות-התכנון שלנו, שרצה לדעת אם אמנם התכונן האויב לשלוח גייסות חדשים לחזית, או אם הפלוגות הישנות, שנלאו ע"י מערכת חורף ממושכת, נועדו לקבל את המכה הסופית. מפקדת הקורפוס הוציאה פקודה כי על כל דיביזיה ללכוד לפחות שבוי אחד כל שלושה ימים. משנתפס השבוי, הרי הבעיה המדאגה היתה: „הידבר ז' ולפעמים: „היכול הוא לדבר ז'“.

הוא היה קדט*) גרמני צעיר, פצוע-קשה, קודה, גוסס. הרופאים שלנו לא הרשו כל הפרעה לפצוע; ובכל זאת היתה פקודת צות-החקירה ברורה: „מצאו את יחידתו!“. בתחנת-איסוף-הפצועים, בקסטיליונה, חיכה כבר קצין-החקירה ליד מטתו. הטלפון צלצל מדי פעם בפעם: „הקורפוס רוצה לדעת, הארמיה רוצה לדעת, מהי יחידתו ז' כשפניו הפכו חדים ואפורים, כשלא יכול עוד להכיר איש, או מדים כל שהם, הבחין החוקר בשפתיו הלוחשות את המלים: „מכתב לאמי... כתוב בעדי... אנא...“ קצין-החקירה כתב, בהתקשו לקלוט את המלים: „אמי היקרה, נפצעת וואנגלי תפשוני. אני מרגיש טוב, אל תדאגי, יקירתי...“ לאחר זאת הפסקה ארוכה בהתקרב המות. לאחר זאת קצין החקירה: „והכתובת? הכתובת! עלי לשלוח את המכתב ליחידתך, הם יעבירוהו לאמך“. „כן הכתובת, כתוב-נא: דאר-שרה 24751“. נדמה היה, כי נשתתק סופית, אולם עוד פעם התאושש, במאמץ אחרון: „...אל תשכח את ה„א“, א/24751, אחרת תהיה טעות בפלוגה, המכתב עלול לאבד...“ חיל פלוגה א' של הגדוד הראשון של רגימנט-הרגלים 267 הוציא את נשמתו — ומפקדת הקורפוס והארמיה ידעו כי לא ניתקל בגייסות חדשים בגזרה זו כאשר תערך ההתקפה הגדולה האחרונה.

המלחמה המודרנית אינה עוד, ושוב לא תהיה לעולם, התמודדות בין שני עמים.

* קדט: מועמד לקצינות בצבא הגרמני.

באיטליה, היו שבוייה-המלחמה, שנפלו לידינו, אוסף רב גוני של עמים: גרמנים, איטלקים, צרפתים, בולגרים, רומנים, רוסים — הרבה מאלה האחרונים — ויונים. אחדים מהם היו «פולקסדויטשה», דהינו — אזרחי ארצות שונות, אשר הוריהם וסביהם היו ממוצא גרמני. אחדים התנדבו לשורות הגרמנים ואחדים התגיסו מאונס. כל אלה היו בעלי אינפורמציה חשובה והיה צורך לחקורם. צות-החקירה של דיביות השריון הדרום אפריקאית הששית היה מסוגל לטפל בגרמנים, איטלקים, צרפתים ורוסים, אולם כשהופיע יוני או אלבני היה הצות אובד-עצות. במקרה מעין זה נקראים לעזרה אנשי מחלקת-בטחון-שדה — החבורה הרב-לשונית ביותר שאותה ניתן לתאר. קבוצה זו הורכבה מ-21 חברים שדיברו ביניהם 18 שפות זרות, כולל ערבית, יוגית, אלבנית, וכל הלשונות הסקנדינביות.

צות-החקירה בזירת איטליה, למרות שהיה קטן מבחינה מספרית ונמוך בדרגות-אנשיו לא נחשב ככמות מבוטלת. מאז כיבוש קיוסי* מאז כיבוש קיוסי*) ואילך היה על הצות לדו"ח יום-יום למפקד הדיביות או לקצין-אגם בכדי למסור להם את גירסתם הם באשר למצב-האויב. נקבעו ביקורים לעתים מזומנות בדיביות שכנות ע"מ להחליף דעות. המלאכה לא שעממה אף פעם. ותמיד היה בה כדי לרתק. במקרה אחד נכנסו קצין החקירה ואחד מסמליו בשלות נפש אל תוך קו-הגרמנים וניצלו משבי האויב רק על ידי טנק-הסיור הקדומני ביותר שלנו.

בהזדמנות אחרת מצא את עצמו קצין-החקירה בשחור הליל בבית-חולים צבאי גרמני, עם 500 גרמנים, אשר כ-150 איש מהם לא היו לא פצועים ולא ניווקים, אך עוינים ובלתי-מוכנים לשותף פעולה. הגורם המדאיג היה זה, שאיש לא ידע אם הטנקים הרועמים בחוץ ולמטה בעמק הנם «שלהם» או «שלנו». אי-שם ליד ויטרבו** היה הדר-החקירות ברפת יחד עם שתי פרות גועות ואשה כפרית באה בימים. בקיוסי ערך הצות חיפושים במפקדתן העזובה של יחידות הרמן גרינג,*** שהגנו על העיר, ובאורח מול ממש, לא נגעו אנשי-הצות ב-6 מלכודות פתאים, שפיצצו, שעתים לאחר-מכן, 6 איטלקים, שהיו בזווים את מערכת-הבנינים.

דרומה מפלורנץ החנה הצות את רכבו בשדה, אשר ממנו הוציאו המהנדסים 21 מוקשי-צלחת ו-6 מוקשי-«נעל», לאחר שסיפרו להם על «חפץ-פלדה משונה» הבולט מן האדמה במרחק שני רגל מגלגל אחת המכוניות. ליד פיסטויה**** הובאה קבוצת פרטיונים המורכבת מלויטננט רוסי ו-12 מונגולים. בכדי להוכיח את «מעשי ידיהם להתפאר» ושהרגו אויבים רבים, הראו המונגולים בחיך רחב על פרצופיהם, 15 אצבעות מיובשות. אי אפשר היה לחקור את המונגולים.

(*) קיוסי — עיר במרכז איטליה, דרומית מפלורנץ.

(**) ויטרבו — עיר צפונית מרומה.

(***) יחידות הרמן גרינג — הכונה לדיביות «הרמן גרינג» של «ס.ס. החמושים».

(****) פיסטויה — עיר צפונית מערבית מפלורנץ.

שלושה ימים אחרי הכניעה באיטליה, נשלחה מחצית צות-החקירה הדרום-אפריקאי (לבולצאנו*) כדי לשמש שם תורגמנים לועדת שביתת-נשק האמריקאית. מרגע הכנסם של החוקרים הדרום אפריקאיים לשטח איטליה, עד הישמע היריה האחרונה, לא היה יום חסר-פעולה או בלתי-מרתק בשבילם.

כשדיביות-השריון הדרום-אפריקאית הששית יצאה מדרום-אפריקה «אל מעלה» צפונה הראה «תקן-הפלישה» של המטה הדיביוני: «תורגמן אזרחי או לויטננט». בסוף המערכה היה צות-החקירה מורכב מקפטן, סמל-ראשון, ושני סמלים-חוקרים. קפטן עם 21 ב.ד.א. טפלו ישירות בשבויי המלחמה. לעבודת צות החקירה נודעה חשיבות ניכרת למדי במסגרת מבצעי הדיביות כולה.

(*) בולצאנו — עיר בצפון איטליה במורדות הרי האלפים.

נפלים - נשק להבות

מאת : מיר-גנרל א. פ. בולין

גייסות הארמיה ה-8, שהתקדמה צפונה מעל לקו-הרוחב 38 בקוריאה, באביב 1951, קיבלו פקודה לכבוש גבעה המשקיפה על כביש המוביל ל"משולש-הברזל" (*). הם התקדמו, גירשו את הסינים המגינים על הגבעה והקימו מתחם-היקף. פרט לצילוף מקרי, שכך הקרב מגבעה היא בצהרי אותו יום, אולם הפעילות בגבעות שמצפון הראתה כי הסינים התקבצו להתקפה שעתידיה היתה, לפי המשוער, להתחיל עם שחר. ההתקפה החלה — מלווה שאון ותרועות, כשהלוחת קרקס. יללת הסינים ות-קיעות חצוצרותיהם הוחרשו, כמעט מיד, ע"י המק"בים שלנו, המקלעים הקלים, הרובים והתותחים. אפשרות העליה על הגבעה נראתה כבלתי-אפשרית, אך הסינים ביצעו זאת. בברק הפגזים המתפוצצים נראו הסינים בהמוניהם, בטוח של 30 מטר במורד שמתחת לקו ההגנה, כשהם מתקדמים במהירות. לפתע פתאים בקעו מהאדמה ולאורך קו-ההגנה מורקות-אש כה חמות, עד שהחיילים האמריקאים נאלצו להתכופף כדי להגן על פניהם. תוך כמה שניות התגעשו לשונות-האש והתגבשו כחומה לאורך ההיקף, ואפפו את הסינים. היריות חדלו לפתע, וכמה רגעים אחר שוך הלהבות נעלם האויב. החיילים פנו איש אל רעהו אחוזה-תמהון, נוכח מה שהתרחש לפנייהם, אולם אנשי-הסוד המעטים אמרו: "הדבר דפק כנראה".

"הדבר שדפק" היה חידוש במוקשים-יבשתיים. גייסות חיל-הכימאים טמנו תופים בעלי נפח של 55 גלונים מתחת-לפני-האדמה, בנקודות שונות לאורך תחום ההיקף. התופים מולאו דלק-נפלמי-מוקפא וחוברו אליהם רימוני-זרחן לבן, עטופים בכמה רגל של פתיל-רועם (פרימקורד) שהיו מחוברים "מעשה מלכודת" לחוט-מכשיל, המתוח לאורך הקרקע. משנתקלו הסינים בחוט המכשיל, התפוצץ הפתיל הרועם בכסותו בדלק בוער את פני כל השטח כולו ובהקימו חומת-אש מזדקרת לפני הסינים התוקפים ומעליהם.

חידוש זה ב"מוקשי-יבשה"-שימש גם מטרה אחרת. מאחר שהסינים העדיפו התקפות-בהמון לילות, היתה הארת שדה-הקרב בבחינת תגובה טבעית — ביחוד

(* אזור קרבות בקוריאה שנתפרסם במיוחד.

הטמנת פח מלא נפלים לפני קו
האמריקנים בקוריאה. הפח המלא
שימש מוקש נגד-אנשים במקרה
התקפה סינית.

אם הקומוניסטים נתפשו בשעת התקפתם בשטח פתוח. נפלים הבוער במיכלים — החל בפחיות-מכולת וכלה במיכלים-בני 55-גלונים — נוח להארת שטח נרחב. מיכל נפלים של 55 גלון מסוגל לבעור במשך כל הלילה. שימוש זה בכנוזן בעל דרגת-צמיגות גבוהה בתור נשק הגנתי מאמת את הטענה כי הנפלים הנו נשק אדיר כל-שימושי.

במשך כל הסכסוך הקוריאני כולו שימשו להבירים ופצצות-אש, המופעלים ע"י דלק-נפלים, כאמצעי בדוק למלחמה באויב בהיכשל כלי הנשק השגרתיים. לפני התחלת שיחות שביתת-הנשק, מנע השימוש במוקשי-יבשת נפלמיים ובטנקים-זרקי-להבות מספר התקפות-בהמון קטלניות, ולעתים קרובות אף סיכל התקפות עוד בטרם החלו. אין הסינים אוהבים לתקוף עמדה אשר לה אש נוזלת.

לפני ההתקפה על נמל-הפנינים נוכחו אנשי חיל-הכימאים האמריקאי כי בניין בוער עלול להיות קטלני אם ניתן לכוון את להבותיו אל תוך שטח סגור או בניין — או אם אפשר להבעירו מחוצה לו. במשך כמה דקות. לשם כך היה צורך בבניין סמיך-במידה-מספקת — כדי לכונו למטרה קטנה מסוימת — אך קצב-בעירה אטי. חיל-הכימאים ניסה לסמך את הבניין בגומי ובמגנסיום — ואמנם הושגו תוצאות טובות — אולם שני חומרים אלה היו מצויים בכמויות קטנות בלבד. לאחר ניסויים ומבחנים רבים החליטו לבסוף אנשי-המדע שלנו על השימוש בתערובת של נפטנת החמרן בצירוף תרכיבים-מהוליי-שמנים מסוימים של אגוז-הודו (נרגיל).

מכאן נודע, השם "נפלים"; ה"נאפ" מהנפטנת, וה"פאלם" מדליק-הנרגילים. למעשה טעות היא להשתמש בשם "נפלים" תוך כוונה לבניין מוקפא, מאחר שהנפלים הנו רק התערבות המקפאה את הבניין.

הכנת הנפלים בתנאי שדה בקורוֹ אה. הסמל האמריקני שופך את אבקת הנפלים לתוך חבית מלאה בניין, שעה שעוזרו בוחש בחבית להכנת התרכובת הסופית.

הנפלים עצמו הנו חומר לבן-נאלה, הדומה לאבקת-סבון בעלת-איכות גרועה. ניתן להכין את התערובת בשדה ע"י תוספת הנפלים, בקצב אטי, לבניין תוך בחישה נמרצת של כל ה"דיסה". בתחילה עשויה התערובת גושים, בדומה לרסקת-תפוחי-עץ, אך לאחר שעות מספר נעשית התערובת חלקה ודומה לקריש; הצבע הסופי הוא מעין כתום-ורוד — תלוי בבניין בו משתמשים. למרות שניתן להכין את הנפלים בשדה הרי מצוי בו החסרון של היותו שפיך-בקושי, כך שיש לעתים להכניסו ללהבירורים ופצצות-אש בעזרת משאבות-יד או אויר-דחוס.

ישנם גורמים שונים, כה' רבים, הכרוכים בהפעלתו של להבירור שאפילו איש מאומן אינו בטוח לעולם במה שיקרה בשעת שחרור המטען והפעלת הכלי. אחת התכונות של הנפלים המתמיהה רבים היא העובדה שסילון-נפלים בוער, הנו בעל טוח העולה כפליים על טוח הסילון שלא הוצת. במבחנים נתקבלו טוחי סילוניים מוצתים שעלו למעשה על הטוח התיאורטי המכסימלי של סילון-נפלים בלתי-מוצת בחלל ריק. יש המסבירים את החזיון הזה — הנראה כ"תכונה סילונית" שהוקנתה באיזה דרך לחומר הנפלים — באמרם כי הגז הבוער יוצר משאב-כלפי-מעלה הדוחפו הלאה בדביבד עם התרוממותו. אולם, אין הם יודעים מדוע אין הוא ממשיך לעלות עד בלי סוף. קצינותותחנים אחד, לאחר שהועבר אל חיל-הכימאים, העיר: "אין אני יודע מהי התשובה, אולם הדבר חותר מתחת לכל יסודות אימוני הבליסטי". דבר משונה אחר הוא שזרם-נפלים מוצת יגיע לטוח יותר רחוק כשהוא נורה לתוך רוח נגדית, הנושבת "ישר למצח", מאשר שעה שיחצה את כיוון הרוח. ידוע כי רוח נגדית נוטה לשבור את זרם הבניין, אולם מדוע לא יגיע סילון שבור לאותו המרחק כמו סילון שלם? מכל מקום, כיוון-הרוח מהוה בעיה חמורה בשביל האיש המפעיל את הלהבירור.

התכונה השלישית המשונה של הנפלים היא שהוא פשוטו כמשמעו, "יורה סביב פינות". נראה, כי לאחר שהבניין הבוער מכלה את החמצן מסביב למבנה סגור כלשהוא, הוא יחדור פנימה בכדי להשיג חמצן נוסף. צילומי-אוויר של הפצצות-בגובה-מועט בצפון-קוריאה שופעים דוגמאות, בהן החטיאו הפצצות את מטרותיהן, אך אשם חדרה ביעף לבנינים ובקעה שוב החוצה דרך הדלתות והחלונות. אין זה נכון כי "הנפלים מסוגל להרוג ע"י יניקת החמצן מהאוויר"; האדם מסוגל לחיות זמן-מה באויר המכיל פחות חמצן מכפי הדרוש לבעירת הבניין. אולם, אין זה מן ההכרח כי האדם הנהרג יפגע תחילה דוקא ע"י הבניין. בדיקת חיילי-האויב שנהרגו ע"י נפלים מוכיחה, כי בדרך כלל מתו מיד, וכפי הנראה ללא-יסורים רבים ואף ללא סימני-כויות.

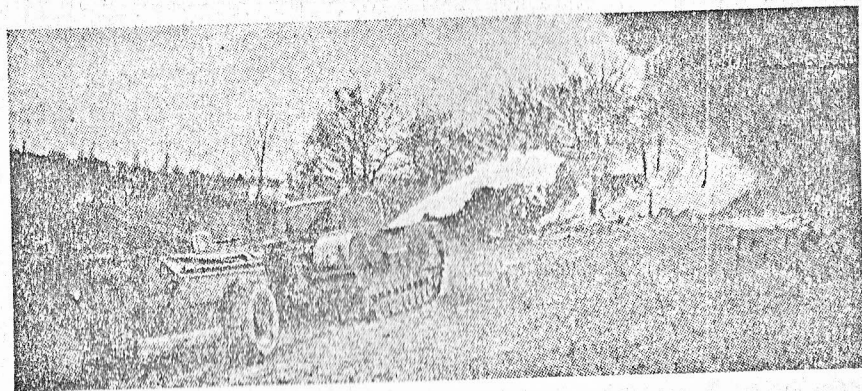
דבר זה מאמת את דו"חות היפנים שפגיעת פצצת-אש במקלט-אנטי-אווירי או בקורבתו הרגה לעיתים את כל האנשים בתוכו, אם כי לא ניכרו עליהם כל סימנים חיצוניים, פרט להבעת פחד או תמהון בפניהם. המות, כפי הנראה, נגרם כתוצאה מצירוף גורמים שונים כגון חום, זעזוע, חוסר חמצן, עשן וכדו', אך לאו דוקא ע"י אחד מגורמים אלה במיוחד.

* * *

התפתחותו של הטנק-הלהבירוי היתה בבחינת תולדה הגיונית ממשאלתו של האיש המפעיל את הכלי שכמה שכבות פלדה ימצאו בינו לבין בונקר האויב אותו הוא עמד לטהר. התקנתו הארעית של להבירור-מיטלטל בטנק-קל הביאה לידי פיתוח טנקים כבדים יותר אשר הלהבירורים שלהם שולבו במבנם כחימושם

התקין. מפלצות אלה נושאות מטען כבד יותר של בנוי-קריש ומסוגלות להטילו עד לטוח של כ-60 מטר ויותר. חלקם בקרב באירופה היה יותר נפוץ מזה של הלהביורים-המיטלטלים; השתמשו בהם גם חיילי-הצי, בהניסם את היפנים מאיבוג'ימה ומאיים אחרים שבאוקינוס השקט. אם כי אחדים הופעלו ע"י אנשי הצבא האמריקני בפיליפינים, לא מיהר חיל-הצבא להשתמש בטנקים יורקי-להבות באותה ההתלהבות בה השתמש בהם צבא-הצי*) — על כל פנים עד שהוכיחו שוב את יעילותם נגד ביצורי האויב בקוריאה. עתה ניתן לראותם ביחידות-השריון במספרים הולכים וגדלים. השימוש בהם היה רב כנשק-הסתערות טקטי, ולאחר מכן, כאמצעי-הגנה בפני התקפות-בהמון סיניות.

קצין אחד, אשר שירת לאחרונה בקוריאה, תיאר לא מכבר את רגשות האויב על-אודות הלהביורים ממוכנים. "האויב מפחד מהשימוש באש" — אמר הוא. "הגורם הפסיכולוגי עצום-ממדים הנהו. זה לא כבר נכנס טנק לאחד העמקים וירה צרור להבות אחד בלבד — וכל חיילי-האויב, במרחק 300 מטר ויותר, התכופפו בשוחותיהם והפסיקו לירות. הדבר כלל אף את אלה הרחוקים מאתנו במורדות הגבעות, במקום בו בשום פנים לא יכולנו לפגוע בהם".

טנק להביורי בריטי מסוג תנין בפעולתו. העוקב הנגרר אחרי הטנק מכיל את תרכובת הדלק לשמוש הלהביורי.

* * *

הלהביורים הממוכנים — דהינו, אלה המורכבים בטנקים — הביאו לידי הלכי-מחשבה שונים.

קבוצה אחת טוענת, כי למען יעילותו של הלהביור הממוכן עליו להיות נשק-הפתעה; כמסקנה מכך, עליו להיראות ככל טנק רגיל אחר. כדי להשיג תוצאה זו (* צבא-הצי — הכונה ל"מרניס" MARINES הזרוע היבשתי הלוחם של צי-ארצות-הברית.

מוצא התותח הכבד מצריח-הטנק ומוחלף במתקן-להביורי. את נחירי-פולט-הלהבות מדמים ככל אפשר לקנה-תותח. בהיותו נשק-הפתעה יכול הטנק לנוע קרוב יותר לנקודה בצורה של האויב, בלי לגלות את טבעו האמיתי. הנסיון הראה, כי לעתים נוטה נקודה בצורה אויבת, המוסתרת-היטב והמקוה כי טרם אוכנה, לתת לטנק רגיל לעבור בלי לירות בו כלל. כך, טנק להביורי, שאינו שונה במראהו מכל טנק אחר, מסוגל להתקדם במידה המספקת כדי להוציא את האויב מכלל פעולה בצרור-להבות יחיד וקצר. התקלה היא בזאת, שקיבול-הדלק של הטנק מוגבל עד כדי סידרת צרורות קצרים או צרור אחד ממושך של דקה אחת לערך. אולם, ניתן לגרום הרבה נזק גם ע"י צרור יחיד הנמשך שתי-שניות בלבד.

גירסה אחרת סוברת כי יש לציד את הטנק הלהביורי במיכלי-דלק מיוחדים, הנגררים אחרי הטנק ב"עוקב". הדלק הנוסף, כמובן, נותן לטנקיסטים זמן ממושך יותר כדי יכולת להשתמש בכליהם. אולם, בטנק זה חסר גורם ההפתעה; צלליתו של עוקב-הטנק מצינת את טבעו — והוא הופך למטרת-אויב ראשונית. הדלק הנוסף אף מגדיל את הסיכון לצות הרכב. טיפוס זה של הלהביור ממוכן הנקרא "תנין"*) (קרוקודיל) הופעל ע"י הבריטים בקוריאה. יש הסבורים כי על הלהביור להיות רק נשק עזר לטנק. במקרה זה, מוחלף אחד ממקלעי-החרטום של הטנק בלהביור-מיטלטל מהסוג המקובל, מותאם במיוחד, על כל אפשרויותיו ומגבלותיו. יתכן ולאחר שימוש בסוגים השונים בקוריאה וניתוח התוצאות נשיג פתרון משכנע יותר לבעיה — איזה מסוגי הלהביורים-המורכבים-על-טנק הוא הטוב ביותר.

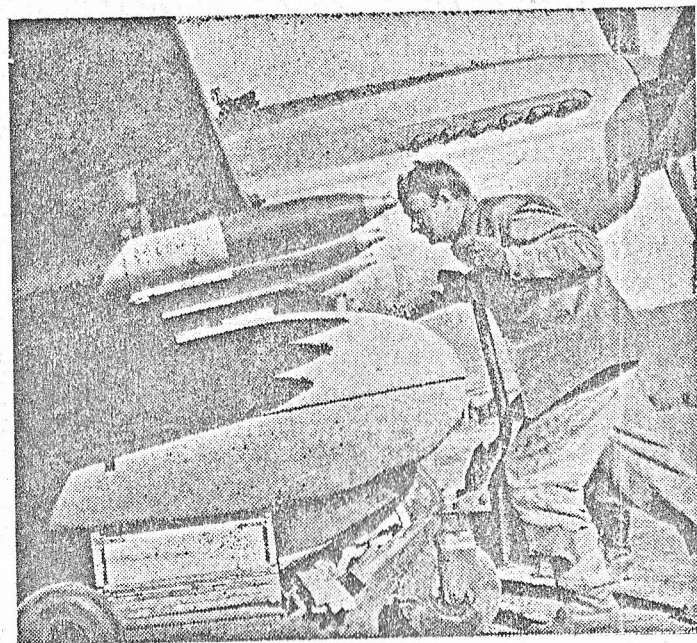
תלית פצצות-נפלים מתוצרת-בית תחת כנפי מטוסי קרב, במטרה למחר ולטהילן על האויב מיד למחרת יום פגיעתו בקו הרוחב ה-38, היתה בבחינת הרחבתו של השימוש בנפלים, שלא באמצעות הלהביור, בלחמה בשטח הררי, כשהיא מתנהלת בקצב תנועות מהיר, והינה זרימה באופיה, הרי המטוס הנו, לעתים קרובות, האמצעי היחידי אשר בעזרתו ניתן לתקוף את האויב שהתחפר בראשי-גבעות ובמדרונות אחרים. במהרה נוכחו כי כמה מאות גלונים של נפלים יניסו את הסינים מהעמדות שהוכנו הכנה מדוקדקת ביותר.

תוך זמן קצר הפך הנפלים גם לנשק אנטי-טנקי מופתי. טנקי האויב מסוגלים לעמוד בפני כל דבר פרט לפגיעה ישירה ע"י בזוקות, פגזי-ארטילריה, או רקטות-מטוס. אולם בנפלים אין המטוסים מחויבים לפגוע בטנק פגיעה ישירה. מיכל נפלים המחובר של תחתית המטוס יפזר ים-להבות גועש בשטח השווה בגודלו למגרש-כדורגל וכל טנק אשר ילכד בו-אנשיו יהרגו, כל הבנוי שלו ישרף, וכל תחמושתו תתפוצץ.

הנפלים יעיל אף לגבי גייסות-אויב אשר התחפו בערוצי ניקוח, תעלות-השקאה, ומעבר לפיאותיהם של שדות-אורז שצורתן מעין תל-חזה ארוך. במקרה זה נפלים

(*) אשר לתנין — עיין בהקדמה למאמר של לויט-קול, ויל, מילר, "הלהבה לעזרת חיל הרגלים" שהופיע ב"מערכות" חוברת ע"ד.

המוטל מגובה-מועט — נטיתו לרכוז את אשו, ולהזרימו לאורך התעלה או הגדה — בהבריחו את אנשי האויב ממחפם למרחק של 100 מטר או יותר. מידת-שימושן של הנפלים בקוריאה משתקפת בדו"ח חיל-לאויר, בו נאמר כי למעלה מ-7 מליון גלונים של המקפית הוטלו בשנתו הראשונה של הסכסוך הקוריאיני. זאת, נוסף

הטענת נפלים על מטוס פ-51, מוסטנג, לסיוע טקטי בקרבות קוריאה.

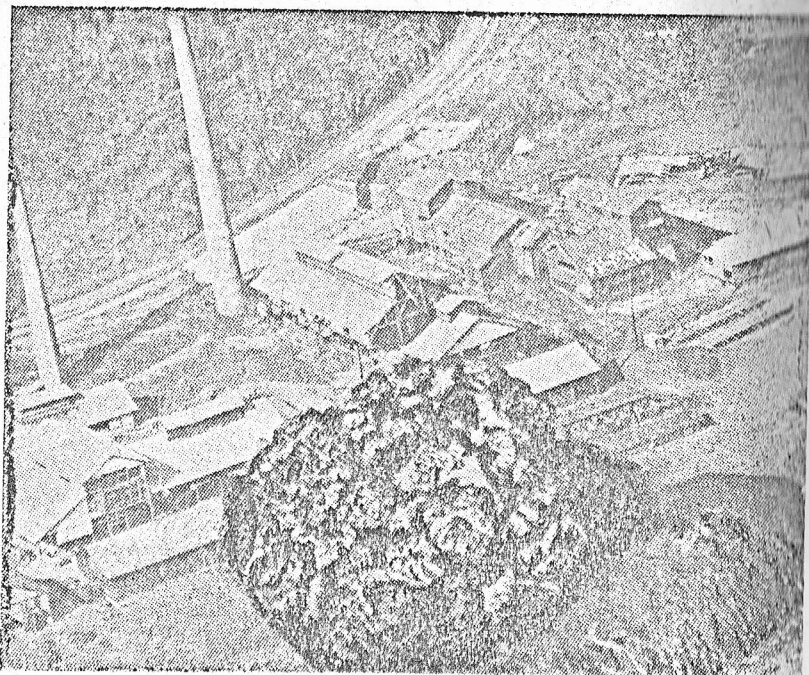
לכמות שהוטלה ע"י טייסי חיל-הים וצבא-הצי וכן טייסי מדינות אחרות מבין האומות המאוחדות, ונוסף לכמויות שהשתמשו בהן כוחות-הקרקע השונים. דו"ח מאוחר יותר מוסר שהתצרוכת היומית בימים בהירים היתה 50.000 גלונים בקירוב. ע"י חיל האויר, 10.000 — ע"י חיל-הים ו-5.000 — ע"י צבא-הצי*).

מספרים אלה מתמיהים במקצת בקחתנו בחשבון כי כמעט כל כמות הנפלים בה השתמשו בקוריאה הוטלה באמצעות מפציצים קצרי-טווח ומטוסי-קרב על מטרות טקטיות. שימוש הנפלים בהפצצות ארוכות-הטווח על מתקנים תעשייתיים

* הן צימלחמה האמריקאי, והן צבא-הצי שלו, מקיימים כוחות אויר נפרדים משלהם. אוירת-הצי הגה כוח גדול ומסועף, אסטרטגי וטקטי כאחד; אוירת צבא-הצי נודעה לשבח בעיקר בשל הקשר המהודק והתכליתי שבינה לבין יחידות ה"מרינס" הלוחמות על היבשה בכל הנוגע לסיוע טקטי לאלו האחרונות.

בקוריאה הצפונית ועל עורקי אספקתה היה בבחינת כמות מבוטלת*). ערי קוריאה הצפונית נציתות עד למאוד והנן בבחינת מטרות-תבערה אידיאליות. אולם רציפי אוויר, בסיסי-הספקה, תחנות רכבת וגשרים הנן מטרות חוקיות ואמנם, מפציצי 30 — הממריאים מבסיסיהם ביפן אוקינאוה הלמו בהם מהלומות-של-ממש. אך מצודות-הרבתי נשאו חומרי-נפץ מרסקים, ולא נפלים. השימוש היחידי של חומרי-תבערה בהפצצה אסטרטגית בקוריאה היה נגד בסיסי-אחסנת הדלק; בפשיטות- אויר אלה השתמשו רק בחומרי-הצתה כגון מגנסיום ותרמיט.

אפילו לא השתמשו בנפלים לשם הפצצה אסטרטגית בקוריאה הרי שהיפנים אישרו כבר את יעילותו במלחמת העולם השנייה. הספר "דין וחשבון מסכם" אשר

פגיעה ישירה על בית חרושת צפון-קוריאיני, באמצעות נפלים.

הופיע מטעם המוסד לסקירת ההפצצות האסטרטגיות בשנת 1946, העריך כי שטח של 175 מילין מרובעים, שטח העולה בגדלו פי שנים ממחוז קולומביה** —

* אלו הן המטרות המוגדרות כרגיל כאסטרטגיות.

** מחוז קולומביה — חבל ארץ, שהוקצה ע"י ארצות הברית להקמת עיר הבירה ושינגטון.

גייסות השירותים בהגנה ניידת

מאת לויטיקול לואיס פ. מרקאדו
חיל התותחנים ארה"ב

מטרת מאמר זה היא לבחון כמה מן הבעיות הלוגיסטיות העומדות לפני מפקד הדיביזיה ומטהו בשעת ניהול קרב-הגנה בחזית רחבה, כאשר פעולות הסיוע הלוגיסטי* והבטחת המתקנים העורפיים הופכת לבעיות בעלות חשיבות רבה. בעיות אלה הובלטו בסכסוך קוריאה במדה רבה למדי. השימוש הנרחב במטוסים והליקופטרים לצרכי סיוע לוגיסטי לכוחותינו בקוריאה משמש עדות חותכת להשפעה העולה להיות לפעולות האויב מאחורי קווינו.

הדוקטרינה שלנו מלמדת אותנו שבהגנה, בניגוד להתקפה, יש למקם את המתקנים הלוגיסטיים קרוב ככל האפשר לעורף, כדי לשמור על מתקנים אלה בפני חדירות קטנות-ממדים לשטח המוגן. ברם, אין בכך משום מתן תמונה שלמה, מיקום מתקנים

בכל מצב, שלושה הם הגורמים הקובעים מיקום מתקנים לוגיסטיים. הגורם הראשון הוא יכולת המתקנים לבצע את משימתם. שהיא שירות הכוחות הלוחמים. גורם זה בלבד דיו למנוע את מיקום המתקנים הרחק בעורף, על מנת להבטיחם בפני חדירת אויב.

הגורם השני הוא אפשרות ההבטחה של המתקן. יש מתקנים המשתרעים על שטח גדול. אחרים פגיעותם רבה, אם בגלל אופי האספקה או השירותים אשר הם מספקים, אם בגלל היחידות והחיילים שמהם הם מורכבים; נקל לקבוע מקום לפלוגת התגבורת הדיביזיונית מאשר למצבר הדלק הדיביזיוני.

הגורם השלישי — הצורך בפיזור המתקנים הלוגיסטיים. צורך זה מובן מאליו נוכח איום של הפצצות ע"י נשק השמדה-בהמון. גם אם אין חשש של שימוש בנשק-השמדה-סיטוני מכתובה האפשרות של הפצצות אויריות פיזור המתקנים הלוגיסטיים.

* סיוע לוגיסטי — הכוונה לסיוע הניתן ליהדות הלוחמות, ע"י חילות, השרותים השונים בשטח האספקה-החמוש, העזרה הרפואית, וכו'.

הושמד כולו. משטח 65 הערים שהתקפו — נחרבו 45 אחוז. למרות שהשתמשו במידת מה בחומרי-נפץ מרסקים ובכמה חומרי-הצתה שאינם נפלם, הרי מרביתו הגדולה של המטען שהוטל היתה נפלם.

התוצאות ביפן היו רבות-רושם עד כדי להניעו לאחר המלחמה לאחסן כמויות ניכרות של נפלם, וכן לתכנן תכניות להשגת כמויות גדולות יותר במקרה-צורך. מלאי זה מצא את שימושו היעיל בפרוש הצפוניים לקוריאה הדרומית.

בעת אחת ההפוגות בפעולות בקוריאה נשאל קורפורל אחד ע"י מן-דהוא, עתונאי אם השתמש באחד מכלי-הנשק הפלאיים החדשים, אשר על אודות הכנסם לפעולה בקוריאה מפיצים שמועות זה מכבר. "נשק-פלא?" — השיב הוא "ודאי, יש לנו נפלם, אלא שאין הוא חדש".

המסקנות הנובעות מניתוח שלושת הגורמים הללו הן מנוגדות ביותר בהגנה בחזית רחבה.

אורח ההגנה הניידת מצריך תפיסת תואים חיוניים במרחב, אשר אותם יש להכין להגנה היקפית במתחמים מוגנים תוך השלמה עם ההכרח לותר על אש מסתייעת-אהדדי בין המתחמים.

הפיזור של הכוחות הלוחמים אשר יבוא בעקבות שיטת פעולה כזו יכתוב הבאת אספקה למספר מקומות גדול יותר, מעבר במרחקים ארוכים יותר. לרכב המועסק בהספקה, ויותר מזאת — ירבה הזדמנויות לאויב להסתנן לעורף השטחים המוגנים.

על קצין האפסנאות הדיביזיוני וקציני המטה המקצועיים לשקול, איפוא, יפהיפה את שלושת הגורמים המנוגדים הללו בכאם למקם את המתקנים הלוגיסטיים של הדיביזיה.

החלטתם חייבת להיות מבוססת על הערכה זהירה של :

1. מצב כוחותינו
2. מצב כוחות האויב
3. הקרקע
4. רשת הדרכים
5. סוג המתקן
6. היחידה והחיל הנאישיים את המתקן.

פתרונות אפשריים

פתרון אחד הוא למקם את המתקנים הלוגיסטיים בתוך המתחמים המוגנים. זה אמנם יודא אבטחה מכסימלית למתקנים, אך מאידך גיסא, יגרום לצפיפות במתחמים המוגנים ובודאי יחייב מיקום יחידות שירות לאו דוקא במקום שממנו יכולות הן לבצע את משימתן בצורה היעילה ביותר.

פתרון זה אינו נכון במרבית המקרים.

פתרון שני הוא — לרכוז את המתקנים הלוגיסטיים בעורפה של גזרת הדיביזיה. אפשרויות לפעולות קרקע של האויב תפחתנה ויחידות השירות במתקנים תוכלנה להסתייע כנגדן הדדית.

פתרון זה עלול לגרום לפיזור בלתי מספיק של המתקנים וכן למיקומם הרחק מדי בעורף מכדי מילוי משימותיהם בצורה נאותה. אכן, הוא היה ניתן לשימוש בתנאים מעין אלה ששררו בתחילה בקוריאה, כאשר לאויב לא היה כוח אירי הראוי לשמו, אולם יכולתו להתקפות באמצעות כוחות גריליה ופרטיזנים נוצלה במלואה.

פתרון שלישי הוא פשרה בין שני הקודמים. מתקנים ידועים בדיביזיה, שאינם גדולים, כגון — נקודת הספקת-המים או יחידת-מקלחות, יכולים למלא את משימתם כיאות רק כאשר הם קרובים ליחידות אותן הם משרתים. מתקנים אלה אפשר

למקם בתוך המתחמים המוגנים או בקרבה מספקת אליהם, אשר תבטיחם בפני פעולות קרקע של האויב. מתקנים אחרים יש למקם בעורף, בסביבה שתאפשר להם גם אבטחה יעילה ופיזור מתאים וגם מילוי משימתם. אפשרות אחת לריכוז המתקנים בקבוצות היא למקם את מתקני חיל ההספקה בשטח אחד; מתקני חימוש, הנדסה וקשר בשטח שני; והמתקנים הרפואיים, פלוגת התחלופת והמפקדה העורפית של הדיביזיה בשטח שלישי.

בהתאם לאפשרות זו מתחלקים היסודות המשרתים לשלוש קבוצות תפעוליות: שטח חיל-ההספקה הוא בעיקרו אספקתי, שטח חימוש-הנדסה-קשר מוקדש להחזקה, והשטח השלישי הוא אדמיניסטרטיבי בעיקרו. שיטה כגון זאת נותנת גמישות במיקום המתקנים, מקילה עליהם במילוי משימתם, ומבטיחה פיזור-מה כנגד מעולת נשק-השמדה-בהמון.

בטחון מתקנים לוגיסטיים

מושכל ראשון הוא כי המפקד הנו האחראי לבטחון בפיקוד שלו, דבר זה נוגע למתקנים הלוגיסטיים באותה מידה שהוא נוגע לגדודי חיל-רגלים בקו. אולם, הבעיות הכרוכות באבטחת מתקנים לוגיסטיים הן מסובכות יותר מאשר אבטחת שטח מוחזק ע"י יחידות לוחמות.

ראשית, משימת המתקנים הלוגיסטיים ויחידות השירות היא, סיוע ליסודות הלוחמים של הדיביזיה. כתוצאה מכך יהיו הזמן והמאמץ המושקעים על ידם להכנות לאבטחה מוגבלים ביותר.

שנית, ענין רמת-אימונים. למרות המאמץ הרב לאמן כל פרט בצבא כאיש חיל-רגלים, עומדת העובדה בעינה, כי הדרכת יחידות השירותים בצבא מכוונת בעיקרה למקצועם המיוחד. לדוגמא: אין לצפות מפלוגת חימוש כי תאסור לחימה באותה מידה של עבודת-צוות ותושיית-קרב כשל פלוגת רובאים של חיל הרגלים. שלישית, בעיית הציוד: פרט לגדוד ההנדסה, אין יחידות השירות בדיביזיה

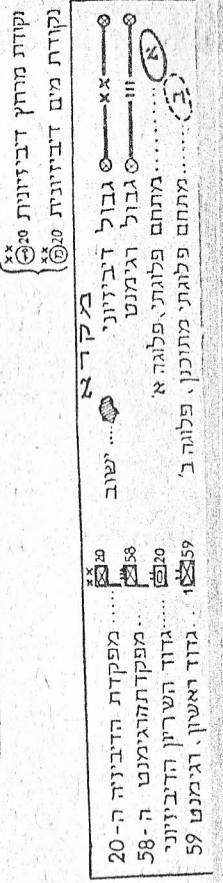
חמושות אלא לניהול פעולות אבטחה מוגבלות על מתקניהן. לכן, על מפקד הדיביזיה, הערוכה להגנה בחזית רחבה, ועל מטהו לנקוט בכל הצעדים הדרושים כדי לודא את בטחון המתקנים הלוגיסטיים שלו, תוך התחשבות בעובדות המפורטות לעיל.

הצעד הראשון כבר נידון והוא — מיקום המתקנים. כאן יש רק להוסיף כי בחירה נכונה של הקרקע למיקום מתקן לוגיסטי תגביר את יכולת המתקן להגן על עצמו מחד-גיסא, ותפחית את המאמץ הכולל הכרוך בארגון גזרת הדיביזיה כולה מאידך-גיסא. במיוחד יש לנהוג כך כאשר המתקן ממוקם בשטח שמארגנים אותו מראש לתפיסה אפשרית ע"י הכוחות הלוחמים במקרה של נסיגה חלקית של הדיביזיה.

הצעד הבא הוא מתן עזרה טכנית ופיקוח-מטה אשר יודא, כי אמנם ארגון המתקנים העורפיים להגנה הוא יעיל. עזרה טכנית כזו עלולה להדרש בעיקר מן

לחשגת פיור והבטחת סיוע הדדי
 מכיבול, יש לקבץ את המתקנים הלוי-
 גיסיים של הדיביזיה בשלושה מחתמים,
 תוך ניצול תאי-קרקע שהוכנו להגנה,
 ואגב הפקת מחפה מיוחדות לחומות
 שכניות.

- חולית נתוח ניידת של הארמיה
- תחנת מיון פצועים דיביזיונית
- נקודת אסוף פצועים
- פלוגת תחלופת דיביזיונית
- מפקדה ערפית של הדיביזיה
- גודד רפואי דיביזיוני
- פלוגת אספקה דיביזיונית
- נקודת אספקת מזון דיביזיונית
- נקודת אספקת דלק דיביזיונית
- נקודת אספקת נצולת דיביזיונית
- מכבסה דיביזיונית
- נקודת מרחץ דיביזיונית
- נקודת מים דיביזיונית
- נקודת רישום קברים דיביזיונית

- נקודת מרחץ דיביזיונית
- נקודת מים דיביזיונית
- פלוגת קשר דיביזיונית
- בסיס קשר דיביזיוני
- פלוגת חמוש דיביזיונית
- נקודת אספקת חמוש דיביזיונית
- גודד הנדסה דיביזיוני
- נקודת אספקה הנדסה דיביזיונית
- נקודת אספקת דלק דיביזיונית
- נקודת מרחץ דיביזיונית
- נקודת מים דיביזיונית

המתקנים בגודד, בצורת הקמת מנגנוני התראה ואזעקה והקמת שדות מוקשים. פיקוח-מטה נחוץ כדי לודא שהקו הנקוט ע"י מפקד הדיביזיה יוגשם במלואו. שלישית, יש לקבוע מפקד לכל מרחב של מתקנים לוגיסטיים. מי יהיה המפקד — דבר זה תלוי בתנאים שונים. בדיביזיות מסוימות נקבע הדבר בהתאם לנוהלי קבע. במקרים מסוימים יקבע הקצין הבכיר במרחב. במקרים אחרים, כפי שעלול חזרר להעשות בדרג העורפי של מפקדת הדיביזיה, יהיה הקצין, שהוא בעל נסיון וקרב הרב ביותר, או שדרגת אימונו הגבוהה ביותר, האחראי לאבטחת המרחב.

הצעד הרביעי והחשוב ביותר הוא הכנת תכניות להשמדת כל כוח אויב שחדר לתוך השטח העורפי—בלי להתחשב בגדלו. תכניות אלו חייבות לפרט את הפעולה שתנקט ע"י המתקן המותקף עצמו. המתקנים האחרים בקרבת מקום, וכן ע"י הרזרבה הדיביזיונית או יחידות לחומות אחרות, שמצבן יאפשר להן לפעול נגד הכוחות התוקפים.

התכניות לאבטחת שיירות האספקה תהיינה קשורות לתכניות אלו בפעולה אקטיבית נגד האויב. אפשר להניח כי במשך ניהול קרבי-הגנה בחזית רחבה יעשה כל מאמץ, ע"י כוחות גריליה ובלתי סדירים, או ע"י קבוצות מסתננים קטנות, לשבש את הסיוע לכוחות בחזית. הכרחי, איפוא, שכל השיירות הנעות בגורת הדיביזיה תהיינה מוכנות ומסוגלות לטפל במארבים ובצורות אחרות של התקפות אויב. ברוב המקרים יהיה צורך בליווי לאבטחת שיירות האספקה, ורצוי שיהיו בו יסודות שריון.

כאן יהיה, כמובן, צורך בתיאום הדוק בין קציני-המבצעים אשר יספק את הליווי ובין קציני-האפסנאות החיב לתכנן ולארגן את הפעולות הלוגיסטיות.

פעולות לוגיסטיות

מפקד הדיביזיה, המנהל קרב הגנה בחזית רחבה, ומטהו, יעמדו בפני בעיות מנוגדות גם בשטח ההובלה והאספקה.

אורח הפעולה בניהול קרבי-הגנה בחזית רחבה דורש ארגון תואים חיוניים בשטח, אשר ישמשו כעמודי התווך של ההגנה. בין תואים מאורגנים אלה תהיינה פרצות רחבות אשר תכוסינה, במידת האפשר, באש מוצבים קדמיים וכן על ידי פטרולי סיור, נוסף על שימוש נרחב במכשולים מלאכותיים. אפשר לראות מיד כי ארגון כזה של גזרה להגנה יצריך כמויות החומר העצומות של הומרי ביצורים, במיוחד תיל דוקרני ומוקשים. בעית הבאת כמויות החומר העצומות הנחוצות נעשית מסובכת יותר מחמת המרחקים הגדולים-ייחסית שיש לכסותם, ומחמת מקומות הפריקה השונים של החומרים.

פתרון הבעיה דורש תיאום הדוק בין קציני-המבצעים וקציני-האפסנאות החיבים להביא לפני המפקד תכניות והמלצות לארגון הגזרה. תכניות אלה תכלנה:
 1. קביעת עדיפויות מדויקות בתכנון עבודות ההגנה.

החלל הערבי

מאת מלקולם מאגרידו

קטעים מתוך הרצאה בפני חברי החברה המלכותית של השירותים-הלוחמים המאוחדים לונדון.

מזה כמה שנים פחתו מאוד באותם חוגים שבבריטניה הקרובים אל החוג הצבאי והאימפריאלי, ביטויים גלויים לראיתם את ההתפתחות בארצות ערב.

על כן יש ענין מיוחד בהוצאת דברים גלויה, מפי עתונאי בריטי נודע, לפני קהל קצינים השייך ברובו לחוג הנ"ל.

דברי המרצה אפיניים לתמורה המסתמנת בראית הבריטים את חבל העולם שגם ישראל מהווה חלק ממנו — אף כי תמורה זו טרם היתה לאפינית גם למדיניות-בפועל הבריטית.

מאלפות ביותר הן תגובותיהם והערכותיהם של הנוכחים בהרצאה — אנשי הצבא, הצי, וחיל-האוויר, בעלי מעמד — אשר יש וניכר בהם הקושי של פרידה מדעותיהם מאז, הרחוקות כל-כך מהמציאות הנוכחית.

* * *

הדבר הראשון שהתרשמתי ממנו בהיותי לא מכבר בטהרן היה, כי הזקיף אשר ניצב ליד הצירות הבריטית, שנסגרה בינתיים, היה חיל הודי; ואילו שאלת לפשרו של חייל הודי זה, היית מוצא כי הוא נעשה, בדומה לגוארדיה השביצרית שבתיקן, דמות סמלית גרידא. הוא לא ייצג שום צבא, שום רגימנט; ונראה היה לי שמעצם עובדה יחידה זו יכולת להסיק, במובן ידוע, את כל מוסר-ההשכל כולו לגבי מה שאירע לנו בפרס, ומה שאירע לפרסטיזיה הבריטית ולהשפעה הבריטית בכל המזרח התיכון כולו.

2. קביעת מספר נקודות הספקה זמניות לציוד הנדסה, ממוקמות בהתחשב בנוחיות הכוחות הלוחמים שיעסקו בעבודות הביצורים.
3. תיאום השימוש באמצעי התובלה ופיקוח עליו.
4. תיאום השימוש בכוח אדם לעבודה, כולל אזרחים, ופיקוח עליו.

במשך ניהול קרב-ההגנה בחזית רחבה יש להחזיק במתחמים המוגנים גם כאשר אלו מוקפים ומנותקים כתוצאה מפעולות האויב. הכרחי, איפוא, לנקוט בצעדים הדרושים להכנתן של הנקודות-המבוצרות להתנגדות בתנאים כגון אלה. משמעות הדבר לגבי מפקד הדיביזיה ומטהו, ובמיוחד לגבי קצין-האפסנאות, היא — הכרח לפתור בעיות לוגיסטיות שלא יתקל בהן בהגנה סטטית.

פתרון בעיות אלה יגרור:

1. קביעת הסוגים והכמויות של החומרים, האספקה והציוד שיש לצבור בתוך המתחמים, בעיקר — בתחמושת, מזון ומים.
2. השגת האישור הדרוש מן המפקדה הממונה למשיכת תחמושת מעל להקצבות הרגילות וציוד נוסף על זה שבתקנים, כגון — מיכלי מים וכו'.
3. משיכת הציוד והאספקה הנוספים, והעברתם למקומות המתאימים בתוך גזרת הדיביזיה. פעולות אלה יש לבצע בתיאום עם העברת חומרי הביצורים.
4. הכנת תכניות להספקה אוירית לשטחים מנותקים. תכניות אלה תחייבנה תיאום הדוק עם מפקדות בדרגים גבוהים יותר, ארגון פלוגות הליקופטרים במסגרת חיל-הצבא עשוי להקל על תכנון וביצוע פעולות כגון אלה.

סיכום

מטרת מאמר זה היתה להפיץ אור על כמה מן הבעיות הלוגיסטיות, הטעונות פתרון ע"י מפקד הדיביזיה העומדת בפני קרב-הגנה בחזית רחבה. מבצע כזה מעלה בעיות לוגיסטיות בעלות חשיבות, שלא תתעוררנה כאשר הדיביזיה היא בהתקפה או בהגנה סטטית.

מספר נקודות בעלות חשיבות הודגשו בניתוח זה, עיקרן:

- א. במיקום מתקנים לוגיסטיים, על קצין-האפסנאות וקציני-המטה המקצועיים להגיע לפשרה הטובה ביותר בין הגורמים המנוגדים, שהם: פיזור המתקנים, אבטחתם, ויכולתם לבצע את המשימה המוטלת עליהם.
- ב. כושרם המוגבל ואמצעיהם המצומצמים של יחידות השירותים באיבטוח מתקניהם מחייבים את המפקד ומטהו לפקח מקרוב על ההכנות להגנתם. במרבית המקרים תדרש עזרתן של יחידות אחרות בדיביזיה.
- ג. ההגנה בחזית רחבה דורשת תוספת של אספקה ואמצעי תובלה. לפיכך, יהא על מפקדת הדיביזיה לודא תכנון מוקדם ככל האפשר ותיאום זהיר וקפדני.

כתוצאה מגוה שארע בפרס, כתוצאה מנסיגתנו המשפילה-אותנו מארץ-ישראל, וכתוצאה ממהותן הבלתי מציאותית של אותן מלכויות ערביות שהקימונו לאחר מלחמת 1914—1918 נעשה שטח זה — אשר הנו אחת המטרות הראשיות של הדיפ-לומטיה הסוביטית — להחלל ריק" מבחינת הכוח. אין בו כל מאום! אם תתחיל מחר פלישה, יימצאו רק יסודות-התנגדות אפסיים — מצב-דברים המהווה אחד מן הגורמים המסוכנים ביותר במצב-העולמי המסוכן בכללו.

אין צורך, כי אדגיש את החשיבות האסטרטגית והכלכלית הכבירה של שטח זה, המספק אחוז גדול מדרישות הנפט של המערב והמכיל את משאבי-הנפט היחידים אשר אנגליה יכולה לקנות מהם תמורת לירות שטרלינג.

* * *

הבה ונדון באשר אירע במצרים. כלל הוא, אלא שהוא כלל הנשכח לעיתים תכופות מדי, כי בעולם זה אם הנך חלש במקום אחד מתגרים בך מיד ובהכרח במקום אחר.

הצלחתו של ד"ר מוצאדק בחיסולו, ללא יריה אחת, של האינטרס הגדול ביותר שהיה לבריטניה מעבר לים, עודד בהכרח אחרים ללכת בעקבותיו. הראשון שהלך בעקבותיו היה נאחאס פחה, ראש הממשלה המצרי. הוא ראה כי קל הוא הדבר — או שכך נראה היה מהמופת שהציג ד"ר מוצאדק — לבטל התחייבויות, לפסול חוזים, והוא ראה כי תגובת בריטניה לפעולה כגון זו לא היתה פניה לשימוש בכוח אלא נסיון קלוש לשאת ולתת, שבעקבותיו באה כניעה אמיתית. אחרי פרס פרצה, משום כך, אותה הסערה במצרים.

אם תתבונן באופי של מאורעות אלה במצרים ובכל המזרח-התיכון כולו, תתרשם, לדעתי, מן העובדה, שצינתיה בתחילת דברי, כי הם משתזרים כולם בריקמה אחת. דומני, כי לפנינו שתי מהפכות בהתפתחותן הסוערת. אחת ממהפכות אלה הנה מהפכה לאומית מוסלמית המבוססת על שנאת העולם הנוצרי, השניה הנה מהפכה קומוניסטית המבוססת על אי-שביעות-רצון מוצדקת מתנאי החיים האומללים, ומן הממשלה המושחתת, שברוב שטחי המזרח-התיכון.

לעת עתה לפנינו המוזה המזור של אותן שתי המהפכות, האחת תסוגנת (ריאקציונרית) וחשוכה והשניה מרכסיסטית, נתונה בבריתו. אנו מוצאים, למשל, כי בפרס פעל הארגון פידעיאי-אי-איסלאם*) בשיתוף הדוק עם מפלגת טודה. במצרים אנו מוצאים אותו הדבר ממש. "האחים המוסלמים" פועלים בשיתוף הדוק עם היסודות הקומוניסטיים. אכן, כאשר הנך בוחן את הפרעות המעציבות שאירעו בקהיר, תיוכח כי היו לפרעות אלה מטרות מוסלמיות באותה המידה שהיו להן מטרות

(*) ארגון מוסלמי דתי-מדיני קיצוני בפרס.

החכניות. אותם שני כוחות גורו בכל המזרח-התיכון כולו בדרגות שונות של עזות. כאשר דמות כמלך עבדאללה מנסה להתנגד להן או לקים יחסים עם המערב היא נרצחת.

אם אני רשאי להטיל מבט למקום קצת יותר מרוחק, הרי אותו דבר ממש היה נפוץ לגבי פאקיסטאן: ליאקאט עלי האן נרצח בגלל אותן הסיבות ממש שבגללן נרצח המלך עבדאללה — בגלל היותו מוסלמי שניסה להתנגד לאותם שני זרמים עויים שגאו — זרם של קנאות מוסלמית וזרם של קדחת מהפכנית קומוניסטית — שהלהיטוה במתכון.

באשר למצרים, אין ספק שגייסותינו יכולים להשאר עד אין קץ באזור התעלה, אלא שאין זו מדיניות. מחובתי לצין לפניכם, כי אפילו נניח שאפשר להגיע להסכם עם הממשלה המצרית, אפילו אפשר להסדיר עמה הקמת "פיקוד חמש המעצמות המזרח-תיכוני" אשר הוצע, אפילו — וזהו ה"אפילו" הגדול מכולם — אפשר למצוא פתרון לבעיות הסודאן, פתרון שלא יהיה בגידה גמורה בהתחייבויותינו שם, הרי גם אז, בנתוני המזג של המדיניות המצרית, כמעט בטוח הדבר כי כעבור שנה, או שנתיים או שלוש שנים, יוצר אותו מצב שנוצר זה לא מכבר, במילים אחרות, נראה לי שתהיה נחיצות לשוב ולסקור את המצב כולו של המזרח-התיכון, כפי שהוא קים בפועל כיום.

* * *

בראש וראשונה, הייתי אומר שנחוץ לתאם בשלמות את מדיניותנו עם זו של אמריקה. דבר זה לא נעשה עד עתה, בחלקו משום שחשבנו כי לאל ידנו להסתדר בכי טוב בעצמנו ובחלקו משום שהאמריקאים עצמם מצטיינים באי-בקיאותם בבעיות המיוחדות שמתעוררות, וכן מחמת כשלון לתאם את מדיניותנו עם זו של אמריקה בחלקים אחרים של העולם.

הדבר החיוני הראשון הוא, איפוא, שמדיניותן של בריטניה ואמריקה תתואם בשלמות, כך שבכל חלקי המזרח-התיכון נהיה מנסים לעשות לפחות אותו הדבר. שנית, עלינו לשוב ולדון בכל גישתנו ליסודות המשמשים מרכיביו של מצב מזרח-תיכוני זה; לשקול מי אמנם ידידינו, ועל מי אל לנו לסמוך. מוסכם בעולם שכרע מצויים במזרח-התיכון רק שני כוחות שיש להם איזה ערך שהוא. האחד הוא הצבא התורכי והשני — הצבא הישראלי. ברצוני לומר מילים אחדות על אודות הישראליים.

תהא אשר תהא דעתנו על האורח שבו קמה מדינת ישראל, תהא אשר תהא גישתנו ליחס המעציב שלנו אליה בעבר, עומדת בעינה העובדה שהיא הנה, והיא מוכרחה להיות, מדינה שפניה מועדות מערבה; בעוד אשר, כפי שניסיתי לרמוז לכם, בהכרח הוא שהמדינות הערביות, מעצם טבען, ינועו לכיוון של אנטי-מערכיות

מתגברת. משום כך נראה לי כמעשה נכון יותר ביסוסה של האסטרטגיה שלנו במזרח-התיכון על עובדת קיומו של הצבא התורכי שעליו נוכל לסמוך, ועל העובדה שמדינת ישראל, תהיינה אשר תהיינה נטיותיה המיוחדות, נאלצת, למען המשך קיומה, לשתף עצמה בגורל המערב.

לבסוף, לדעתי יש לנסות ולעבד מעין "תכנית מרשל" למזרח-התיכון, תכנית אשר תקיף את כל תעשית הנפט בכל האזור הזה כולו. הרוחים של תעשייה זו, המתפתחת כל-כך מהר, עשויים במקרה זה לחזור אחרי-כך לארץ ולהתבטא בהעלאת רמת-חיים, ברוחה רבה יותר, תחת היותם—כפי שהיה לעתים כה קרובות, בפרס למשל—רק אמצעים להעשרתם של כמה יחידים בלתי ראויים לכך, שכולם נעשו עכ"שיו אויבנינו בלב ונפש. ללא ספק תהא זו משימה קשה, אלא שאינני רואה ברירה אחרת. אם נניח לעניינים לזרום מעצמם, כברגע זה, כשההשפעה הבריטית והעצמה הבריטית הולכות ונמוגות ללא מעצור, כשאמריקה מנסה בעזרתה הכספית להציל פעם חלק זה ופעם חלק אחר של בנין רעוע זה, לא יתכן למנוע את התמוטה הסופית.

שטחי הנפט הנם אחד המחזות המוזרים שבעולם, ובטוחני שההיסטוריונים של העתיד ישתוממו למראיהם. לפתע נעשה המדבר מקור לעושר פוטנציאלי כביר, בעל עצמה פוטנציאלית כבירה. עושר זה הביא מעט תועלת לבני-האדם, להוציא אחדים, והעצמה שהוא מיצגה נתונה עתה בסכנה חמורה. נראה שהתשובה האחת למצב זה היא שבריטניה ואמריקה תתחלנה מחדש—תפענחנה את הבעיה הזו ותדענה אילו דברים יש לעשות כדי ליצב מבחינה כלכלית ולחזק מבחינה צבאית שטח חיוני זה. אם ימשך התהליך הנוכחי של קלקלה — אזי נראה לי שמאמצינו במערב לא יהיו אלא מעין קור-מאגי'נו חדש, שבניתו חוקה בחלקו האחד, אלא שניתן לעקפו בנקל.

* * *

ויכוח

לט. גנ. סיר ג. מרטל : המרצה סיפר לנו, ודבריו נכונים וברורים, על אודות הסכנות שיוצרו אם הרוסים יתקדמו לעבר המזרח-התיכון, שבו מצויים קווי-הנפט הגדולים שלנו, וכו'.

רצוי שנוכח נקודה אחת, המעודדת במקצת, מידיעתי הקרובה את הרוסים, את צבאם ואת חששותיהם במשך מלחמה יודעני שדאגתם הגדולה ביותר היא באשר לקוי התחבורה הארוכים במקומות שאין בהם דרכים ומסילות-ברזל. חסרה להם במידה מדהימה תובלה מכנית, ולדעתי לא יוכלו לעשות רבות במזרח-התיכון, מקום שבו יהיו קוי התחבורה שלהם ארוכים אלפי מילין ועל פני מדבר-חול. התומרים והצידו שהם צריכים כדי שתעשית התובלה תקים קוי תחבורה אלה בפעולה הנם גדולים בהרבה יותר מהכמות שהרוסים יכולים ליצר. בעיה זו של

דרכים ומסילות-ברזל הנה חשובה, וזוהי נקודה שאנו חייבים לזכרה, והנה זכורה מאוד, כידוע לי, לרוסים.

התשובה : אולי לא הבהרתי את עצמי די הצורך. לדעתי האישית — תמיד חשבתי על המזרח-התיכון לא כנתון כל-כך למסע מלחמה רוסי, אלא לסדרת הפיכות מדיניות שהאפשרות לרוסים לרכוש שליטה בשטח זה ללא כל מבצעים צבאיים.

נניח לדוגמה, כי מחזר יפול אותו אדם זקן, מוצאדק, ונניח כי מסלגת הטוריה תעלה לשלטון במקומו, דבר אשר — השמים עדי — כלל וכלל אינו בלתי-אפשרי, או תהיה לכם ממשלה קומוניסטית בפרס. תהיה לכם ממשלת-חסות, העשויה להיות מיוצגת באו"ם, ולזה לא יוכל איש לרחוש התנגדות. ניתן להניח עפ"זאת, שהדבר יהא כרוך בנפילתם של כל הכלכלה הפרסית והיתרונות האסטרטגיים של המפרץ הפרסי לידי הרוסים. לדעתי האישית, דבר זה הנו איום גדול פי כמה מאשר הרעיון של צבא אדום הצועד לתוך המזרח-התיכון.

סגן-אדמירל ה.מ. האטן : בסקירתך על מצב המזרח התיכון, יצרת את הרושם כי אנו מטיבים לדעת מי ומי הם שני ידידנו הגדולים באותו חלק עולם, מנקודת ראות צבאית, או שניתן להעשות לידידנו — תורכיה, ואפשר — ישראל. יצרת את הרושם שהאמצעות המוסלמיות עשויות להיות "אנטי-אנו" במשך תקופה ארוכה. תמהני : הנכונים הדברים, לאחר-הכל. הרי סאקיסתאן, מדינה מוסלמית גדולה מאוד, הנה חברת הקהילה הבריטית והריהי רוחשת לנו ידידות בדרכים רבות—ושמא עלי לומר : רוחשת לנו ידידות ההולכת וגדלה. ברצוני להשיג השגה זו : אנו מטיבים מאוד לדעת כי מצויים כמה חברים קנאיים של "האחים המוסלמים", אשר ביצעו רציחות אלה, ברם, האם באמת מיצגים אנשים אלה את האיסלם ? האינם מיעוט קטן שבקטנים, והאין עלינו להמשיך ולעבוד הלאה מתוך הרעיון שלא רק ישראל, כי אם גם העולם הערבי יהיה מאוחד לצדנו ?

תשובה : כמובן שעלינו לעמוד לשם כך, אולם אני עצמי הייתי גוקט בדעה שהעולם המוסלמי קם נגד המערב. אני מסכים כי פאקיסתאן הנה יוצא-מך-הכלל ; ברם, הייתי אומר כי הלך הרוח של העולם הערבי כיום, ולמעשה הלך רוחה של כל אסיה כולה, הנו רובו ככולו הלך רוח אנטי-מערבי, בעיקר בגלל ההרגשה השולטת שם כי המערב חדל להיות חזק.

אם אוכיר את מאלאיה, הרי הסינים שבה הנם אנטי-מערביים, והנם כך משום שהם סבורים שהמערב עבר זמנו ; המערב חלש, סבורני כי הסתמכות על תמיכה ערבית, בין אם בתוניס ובין אם במצרים, בערב, או בסופו של דבר, בעיראק, הנה הסתמכות על איזה דבר שעלול להיות בלתי מהימן אם וכאשר תבוא איזה עת להניח את הקלפים על השולחן, דבר זה אין מירושו, כמובן, שעלינו לזנוח את המחשבה של מיצוי כל מאמץ דיפלומטי שיתקבל על הדעת, אולם בשעת המיצוי אנו חייבים להיות מציאותיים ועלינו לראות, כי במונחים של עצמה ממשית הרי התמיכה, שאדם כגורי פחה, מיצגה למשל, הנה קטנה, משום שגורי, בעת שיכלו כל הקיצים, עלול להיות "מסולק" ע"י אותן שתי תנועות של קנאות מוסלמית ומרירות כלכלית ומדינית, שעל אודותיהן דיברתי.

פספן (אלוף משנה) א.ר. פרנקוואר, הצי המלכותי :

בהמשך לשאלה האחרונה שנשאלה ; האם יכול המרצה לספר לנו משהו על אבן-סעוד ? בשנות העשרים, שעה שתמכנו ביריבו, המלך חוסיין החשימי, היינו רחוקים ממנו מאוד. בשנות השלושים התקרב אלינו אבן-סעוד הרבה יותר. הוא הנו אישיות מוסלמית גדולה מאוד. האם הנו בעל השפעה במסגרת החבר הערבי, והאם ביכולתו להשפיע על הקנאים המוסלמים שהזכיר המרצה ?

תשובה: עמדתו של אבן-עזר ברגע הנוכחי, כפי הנראה לי, מבוססת על העובדה כי הוא מקבל סכומים עצומים של דולרים מארצות-הברית. הוא הגו איש זקן, ומאוד שבע-רצון מעושרו זה. נטייתו כרגע היא להתרחק מסבך המדיניות הערבית ולהסתפק בעושרו הגדול, בנשיו הרבות, ובפמליה המחניפה הסובבת אותו בהכרח.

מירוג'ל ל. א. לייב: אני מסכים בהחלט לדברי המרצה, כי באשר לעולם הערבי קימות שתי עובדות ראשיות במזרח-התיכון. האחת היא — הלאומנות הקיצונית שלהם, שהתגלתה זו הפעם הראשונה, או מגלה עצמה בפעם הראשונה בצורתה הנוכחית. לדבר זה נוסף מסע-צלב אנטי-מערבי של המוסלמים הקנאים יותר. השנייה היא, שהעולם הערבי — מאחר שעמד במגע הדוק עם המערב במשך 200 השנים האחרונות — לא התקדם מבחינת החינוך, התרבות והתעשייה כפי שהתקדם המערב. משום כך סובלים כרגע הערבים מתסביך-נחיתות עמוק, שיתכן והחריף יותר למראה המהירות שבה הלאומנות האסיאתית ממחישה את עצמה. זהו גורם שעליך לשקלו, משום שנראה לי כי עתה, בזמן זה מכל זמנים, נפלה בידיו ההזדמנות לתת את מלאו הסיוע שביכולתנו למדינות הערביות אשר, אחרי ככלות הכל, כפי שציין המרצה, משתרעות מהאוקיינוס האטלנטי עד הודו, ומהוות שטח שמבחינה אסטרטגית איננו יכולים לזלזל בו.

אנו רואים לפנינו מצב מסובך מאוד. אנה נשים פנינו, כדי לקנות לנו ידידים? אהיה הראשון שיסכים כי תורכיה הנה ידידה ותיקה. אהיה, כמירכך, סבור שיתכן ואפשר כי המפתח שמון בישראל. אילו רק יכלו ישראל ומדינות ערב להתפייס, תהא בדבר תשובה מעשית לשגשוגו של אותו חלק עולם. ישראל בהיותה המרכז לכל השטחים האלה, עשויה יפה לחלוק עם המדינות הערביות, המפגרות מבחינה כלכלית. הרבה מאותן תכונות שניחנה בהן להגברת המסחר והתעשייה. האם אתה סבור, כי בכל האגנדרלמוסיה הזאת, בצד שני הגורמים שכבר הזכרת, קים גורם שלישי של גחלת?

תשובה: בכללו של דבר, אני מסכים. למעשה העזתי להציע, במונחים הכלליים ביותר האפשריים, כי הדבר היה מקנה לנו השפעה ניכרת מאוד, אילו יוכלנו להשתמש באותו עושר עצום, שהנפט מפיק במזרח-התיכון, כדי להעלות את רמת החיים. זו נראית לי התשובה המסוברת היחידה, אלא שעליה להעשות על בסיס של שיתוף-פעולה אנגלו-אמריקאי.

באשר לישראל, הרי האסון הוא בכך שהמלך עבדאללה ראה אותה ממש כמוך, והיה למעשה נכון לבוא לכלל הסדר עם הישראלים. דבר זה היה מוליד צירוף של ירדן וישראל, כשמי הירדן מפותחים בצותא. בדבר זה ממש רצה קודם שרצחוהו, וזו היתה סיבה נוספת לרציחתו. אותה קנאות מוסלמית צרה ואיומה מרחיקה לכת אפילו מגאנדי, באמרה שדברים כתעשית נפט, מדע מערבי ומחשבה מערבית הנם טעות, אשליה. אילו שוחחת עם המופתי הגדול על אודות דברים אלה והן אחרי ככלות הכל הרי הוא-הוא האדם שבו בחרנו אנו, הנך נתקל בקנאות שלילית, הרסנית ואיומה.

אילו היה המלך עבדאללה משיג את שלו, ושאיפתו להסכם עם ישראל היתה קורמת עור ועצמות, הנני מאמין אמונה שלמה שהיה זה גרעין שעליו יכולתם לבנות. אבל, להונתו, המאורעות נעו בכיוון האחר. יתכן והדבר עדיין אפשרי; אך שהמאורעות נעו בכיוון האחר.

בריג'רד ק. ב. ס. קראופורד: אנו רואים שאפילו תורכיה עומדת על כך, שאדמירל אמריקאי יפקד על הימית-התיכון המזרחי, והיא מבכרת אותו על אדמירל בריטי. דבר זה מלמדנו, כי אכן "עצמה" הנה המגמה העמוקה ביותר והחזקה ביותר במזרח-התיכון, כבכל מקום אחר.

תשובה: אני מסכים בהחלט. המחשבה שביכולתך להשפיע השפעה מוסרית, שאינה נתמכת בכוח, ביחוד כשאתה עוסק בערבים, הנה הויה. אפילו המחשבה האמריקאית, כי אתה יכול להפעיל השפעה כלכלית שאינה נתמכת בכוח עשויה בהחלט לדעת, להתגלות כאשליה. אחרי ככלות הכל, הבעיה הנה תמיד בעיה של עצמה.

בריג'רד ר. ברו: באינו מידה, לדעתך, ניכרת למצב במזרח-התיכון השפעה על תונים? איש איזה קשר שהוא בין השנים?

תשובה: בטוחני, כי יש. מה שמתרחש בתונים הנו גילוי נוסף של אותו דבר ממש — ההרגשה כי המערב חלש, ושבהיות חלש, ניתן לבזותו. משום-כך הרגע כשר להפטר מעולו. לכן היו יחסיו ומאמציו לשאת ולתת עם פרס כה ראויים לרחמים. הנימוק האומר, כי יהא זה להועלתה הכלכלית של פרס אם תשמור על יחסיה עם המערב, הנו נימוק שאינו אומר דבר לבדם, אף לא דבר. ישנה בהם ההרגשה כי המערב איבד, בשל היותו חלש, את זכותו להטיל את השפעתו. בכל מקום שתרצה — בתוניס, בכל מקום תמצא אותו הדבר. ההשפעה המערבית תמצא לה עוררין. אין תועלת באמירה לסודאן, "אנחנו הרחבנו את השטח הראוי לעיבוד של ארצכם בכך וכך אלפי מילין מרובעים והעלינו את רמת החיים שלכם והגדלנו את אוכלוסייתכם". כל הדברים האלו יהיו נכונים, אך לא תהיה להם שום השפעה.

בריג'רד י. או. הופוד: שמא נוטים אנו להגזים בכוחה של התנועה המוסלמית? העיראקים מואסים בפרסים, הם מהוים כת דתית שונה. אין הם מסתדרים בכי טוב עם ערב הסעודית. נראה לי כי התנועה אינה אלא כשלון, משום שהם מפורדים. סבור אני כי טוב היה לו יוכלנו לתמוך ביידינו — ואני מסכים בהחלט לדברייך על אודות ישראל — מאחר שיש לנו שם כוח טוב מסיים. בראש ובראשונה, יש לנו, לדעתי, הזדמנות לבסס את הפרסטיגיה שלנו בעיראק. בסיימה של המלחמה היו לנו כל אותם תותחים וציוד וכו' וכו', שצריך היה למכרם בגלל הגישה הקמצינית של האוצר. אני סבור שאנו עדיין קמצנים, אלא אם כן נשתנתה הגישה. עיראק השטח מאוד לג'יסטיס-מתנה. כאשר הייתי במשלחת הצבאית העיראקית, עמלנו קשה בהשגת ציוד. זוהי חזקה לעתיד.

נראה לי כי גרכוש מידה ניכרת של ידידות אם נספק למעצמות הערביות ציוד. מה דעתך על כך?

תשובה: אני מסכים בהחלט, כי הערבים רחוקים מלהיות אחים מסורים. אפילו החבר הערבי עצמו מלא איבות מן הסוג המחריד ביותר. אולם, כמו כן, הנני סבור שאם ברצוננו לראות דברים במונחי העתיד ובמונחייה של האפשרות ליצור יסודות מסיימים להתנגדות לאותה גאות השוטפת את העולם, תהא זו אשליה להניח כי אפילו העיראקים יעמדו לצדנו בשעת מבחן. זאת תהא אשליה משום שגילויי החולשה שלנו היו כה מחרידים — וכמובן שעומדת בעינה פרשת ישראל. הערבים שונאים אותנו, שכן לדעתם אנו שמנו את ישראל במקום שבו היא נמצאת. אולם, אין אני רומז אף רגע, שעלינו להתעלם כליל מהערבים. אני רק אומר שעלינו לנהוג בהם לא כפי שאירע לעתים תכופות מדי בעבר, בהתבססנו על ההנחה שהנם יידינו, ועם יחס סנטימנטלי אל הערבי בתור שכזה, אלא לראותם כמדינות בלתי יציבות מאוד שערכן במונחים של עצמה הנו מועט שבמועט. אנו יכולים לנצל את איבותיהם, כמובן, במידה שהדבר ניתן להעשות. כמו כן נכון כי אפשר, בירדן למשל, להקים חיל ערבי נאה מאוד כאשר יש לך שם אדם כגלאב פחה. לט. קול. ר. טובין: אמרת, כי בשל הנסיגה מהודו קם בפרס מצב דברים חדש, שהצריך שידוד-מערכות של מבנה חברת הנפט האנגלו-איראנית. האם לא הגענו למצב-דברים דומה בענין עמדתנו בתעלת סואץ, האין עמדתנו שם מתבססת על העובדה כי לפני 90'80, או 100 שנה, היינו חזקים באוקיינוס ההודי? האם לא הגיעה העת, בטרם יהא הדבר מאוחר מדי, ובטרם יכפו עלינו ה-מאורעות הר כגיגית, לערוך שידוד-מערכות לגבי עמדתנו באזור תעלת-סואץ?

תשובה: אני מסכים לכל דברייך. חיוני בהחלט כי נעשה זאת, והדרך לעשות זאת היא הדרך שהציע מר צ'רצ'יל. עלינו לעמוד על כך שתעלת-סואץ תהיה אינטרס בין-לאומי, ועלינו לעמוד על כך, שהאמריקאים, אפילו באמצעות כוח סמלי, יטלו עמנו חלק בהגנתה. עלינו לצין לטניהם שהגנת התעלה הנה חלק מהמלחמה הגלובלית. באותה מידה שהגנת קוריאה הנה חלק

ממנה. זו חיבת להיות מטרתנו העיקרית, משום שהמחשבה שאנו יכולים לשבת-עלי-שבנו ולהחזיק באותו שטח לבדנו לעולם, הנה, כדבריק, חסרת טעם בהחלט.

היו"ר, לט. ג. מרטין : התסכים כי חשיבותו של אזור תעלת-סואץ הנו בראש וראשונה כבסיס, יותר מאשר כתעלה ?

תשובה : איני סבור שהתעלה בתורת תעלה הנה עוד בעלת חשיבות אסטרטגית איוו שהיא. אילו היינו מפתחים, בהרמוניה עם ישראל וירדן, את עקבה, היתה עקבה טובה לא פחות מהתעלה, בתנאי שהיתה מפותחת בעוד מועד.

לט. קול. ג. א. מקימון : בענין הערותיו של המרצה על אודות הסנטימנט המוסלמי וההרגשה האנטי-מערבית, מאז הקמת פאקיסטאן, נסתה אותה ארץ, בתקוות מסוימות להצלחה, להעשות מנהיגת העולם המוסלמי. לדוגמה, נתקמה בקאראצ'י, "הועידה המוסלמית העולמית". היואיל המרצה לומר אם הוא חושב כי קימת תקוה שפאקיסטאן, בעלת השרים בעלי ההשקפות המתונות שעומדים כרגע בראשה, ובעלת הגוף הגדול בעל הדעה המתונה במדינה עצמה, תסייע לקרב יותר אל המערב את המדינות המוסלמיות של המזרח-התיכון, או לא ?

תשובה : מסופקני. אני מסכים כי ההנהגה הנוכחית בפאקיסטאן היא הטובה שבתקוותינו. לדעתי האישית, משגה השיפוט החמור ביותר נעשה בצורה, שבה, למראית-עין, נסתה המדיניות הבריטית כל הומן לצדה של הודו. ברם, אני מטיל ספק בשני דברים שאודותיהם דיברת. מסופקני, תחילה, אם השפעתה של פאקיסטאן על המוסלמים במזרח-התיכון תהיה אי פעם ניכרת, ושנית, מסופקני אם האנשים המושלים עתה בפאקיסטאן, שהם, ובזאת הנני מסכים עמך, קבוצת אנשים הראויה מאוד להערצה, יוכלו, בסופו של דבר, למנוע את אותם הורמים מלזרום בפאקיסטאן כשם שזרמו במזרח-התיכון.

אינני יודע אם אתם רואים אי פעם את העתונות הפאקיסטאנית (שאינה, כמובן מאליו, ביטוי מדויק של דעת הקהל) מכל מקום, הנך מוצא בה אותן המגמות, אותם רגשות, אותה שגאה עירית למערב, שאחה מוצאם בעיתונים מזרח-תיכוניים מקבילים. ואלמלא התעסקה של פאקיסטאן בבעית קאשמיר, המהני כיצד היו מגיבים על מאורעות אלה. אינני בטוח בתשובה. חוששני כי אזי היו גוברים לאין ערוך קשייהם של אנשים כנאומואדין*) להשתלט על המצב. המעמדות העליונים בארצות אלה, המהוים יסוד קטן מאוד, כודאי יראים את רוסיה, ודבר זה נכון אפילו לגבי המצרים. אבל מסופקני אם ההמונים שותפים ליראה זו. בלי כל חיבה שהיא לרוסיה, שובה את לבם מידית ובמידה עצומה המחשבה שניתן להם קרקע. קו התעמולה הקומוניסטי בכל ארץ אסיאטית הנו כביר-כוח, משום שהוא מציע לעם את שהוא רוצה — לעם שכלל וכלל אינו מסוגל לחשוב אם הוא באמת עתיד לקבל זאת. הוא מציע לעם דבר שהוא רוצה בו בכל לבו והוא — קרקע. כל הנאמר לאיכר הוא "היית משלם כסף לבעל הקרקעות, מעתה תקבל את האדמה בחינם". זהו קו תעמולה רבי-אונים בכל אסיה כולה.

היו"ר, לטרג'ו. ה. ג. מרטין : ברצוני להדגיש נקודה אחת, והוא דבריו של המרצה באשר לנוחיות שהשפעה תהיה נתמכת בעצמה. לפני זמן מה הייתי באנקרה ושוחחתי עם השגריר הקנדי. הוא, לדעתי, האדם בעל הידיעות הרבות ביותר שבאנקרה, משום שקנה את אמונם של התורכים ושל כל אדם אחר. שוחחנו על אודות התורכים ועל אודות "אמנת ארבעת המעצמות", והוא אמר, כי התורכים הם ריאליסטים והדבר האחד שקוסם להם הוא הכוח. אם אנחנו מקוים שיצטרפו ל"פיקוד המזרח התיכון" שלנו, יהא צורך להוכיח עצמה של ממש מצד החברים המיסדים האחרים של ה"פיקוד", ויהא עליהם להרים לו תרומות שתשתוניה לאלו של התורכים.

*) נאומודין ראש ממשלת פאקיסטאן מאז הרצחו של ליאקאט עלי חאן.

מדף ספרים

ספרים חדשים בעלי-ענין לאיש הצבא

כ ל י

- 1) SCHONFIELD, HUGH, J. :
THE SUEZ CANAL IN WORLD AFFAIRS, CONSTELLATION BOOKS, LONDON, 15s.
- 2) CRESSWELL, CAPT. JOHN :
GENERALS and ADMIRALS, THE STORY OF AMPHIBIOUS COMMAND, LONGMAN'S GREEN, LONDON, 18s.
- 3) BUCKMASTER, COL. M. J. :
SPECIALLY EMPLOYED, BATCHWORTH PRESS, LONDON, 12/6s.
- 4) FRICK, R. ; KUENZY, F. ; UHLMANN, E. :
DIE SCHWEIZERISCHE LANDESVERTEIDIGUNG, VERLAG GOTTFRIED SCHMID, ZURICH.
- 5) ZAVALANI, T. :
HOW STRONG IS RUSSIA, F. A. PRAEGER, NEW YORK, \$ 4.00.
- 6) PINTO, COL. ORESTE :
SPYCATCHER, HARPER BROS., NEW YORK, \$ 2.75.
- 7) NORMAN, A. :
OPERATION OVERLORD, HARRISBURG MILITARY SERVICE PUBLISHING Co., \$ 3.75.
- 8) GAYNOR, FRANK :
THE NEW MILITARY and NAVAL DICTIONARY, THE PHILO-SOPHICAL LIBRARY, NEW YORK, \$ 6.00.
- 9) MIKSCH, F. O. :
SECRET FORCES, FABER & FABER, LONDON, 15s.

ספרו של לויט-קול. מיקשה "כוחות סודיים" מנסה לסכם את טיבם הטקטי האופרטיבי, הארגוני והלוגיסטי — והן את מקומם ב"מלחמה הפסיכולוגית" ובמלחמה הפוליטית-בכלל — של כמה חזיונות ש 11 י, אם כי בעלי זיקת-גומלין ורששים משותפים: תנועות-מחתרת, חבורות גרילה מקומיות או שבטיות, כוחות פרטיזניים מאורגנים ומודרכים. הספר מכיל ציוני עובדות מאלפות, ולא-מעטים בו הרעיונות המעניינים או הקולעים. עם זאת, אין לראות לעת עתה בספרו של לויט-קול. מיקשה יותר מאשר

מחברים ומקורות (המשך מעמוד 2)

"גיוסות השירותים בהגנה נידת", מאת לויט-קול. לואיס פ. מרקוז,

המחבר שימש בשנים 44—1942 כקצין מבצעים ואח"כ כמפקד גדוד ארטילריית-השדה מס. 244 של צבא ארה"ב. אח"כ נתמנה חבר משלחת צבאית אמריקאית לפראגואי. היה חניך, ולאחר זאת מדריך, בבית-הספר לפיקוד ולמטה בפורט לבנוורת. כיום משרת במטה קבוצת-ארטילריית-השדה מס. 17.

מאמרו לקוח מתוך ירחון "ההשקפה הצבאית", בטאון בית-הספר לפיקוד ולמטה ("MILITARY REVIEW", COMMAND AND GENERAL STAFF COLLEGE).

"החלל הערבי", מאת מלקולם מאגרידז.

החומר המובא בחוברת זו של ה"צלקון" לקוח מתוך הרצאה של הג"ל לפני חברי "החברה המלכותית של השירותים הלוחמים המאוחדים" הבריטית בלונדון, ופורסם בראשונה לפני חודשים מספר ב"ג'ורנל" של חברה זו ("JOURNAL OF THE ROYAL UNITED SERVICES INSTITUTION") המרצה, עתונאי אנגלי ונדע, עסק בהוראה ("BAUNIBRISTIT קהיר בשנים 30—1927. אח"כ הצטרף לעתון הליברלי הידוע "מנציסטר גארדין" ונתמנה כסופרו במוסקבה. הוא בילה גם תקופת-מה של עבודה בהודו, ולאחר מכן חזר לעבודה עתונאית באנגליה. במלחמת העולם השנייה שירת בחיל המודיעין הבריטי בדרגת מיוור. עם תום המלחמה עבר לושנינגטון, כסופרו של העתון השמרני הנפוץ "דיילי טלגרף". מאז 1947 שימש כסגן-עורך של עתון זה. לפני כמה שבועות נתמנה לעורכו של השבועון הסטירי האנגלי המפורסם "פאנץ" ("PUNCH"). פרסם וערך כמה ספרים, ביניהם את יומנו של הרוזן ציאנו.

בין המשתתפים בוויכוח בעקבות ההרצאה יש לציין מספר קצינים אנגלים בעלי מעמד ביניהם:

היו"ר לויט-גנרל ה. ג. מרטינ, קולונל-מפקד, של חיל התותחנים המלכותי, (תואר-כבוד הניתן לקצינים גבוהים ותיקים בשל שירות מצוין) כיום — הסופר הצבאי של ה"דיילי טלגרף".

לויט-גנרל סיר ג. מרטל, ממעצבי דמות היל-השריון הבריטי, ראש המשלחת הצבאית הבריטית במוסקבה 1943. מחברם של כמה ספרים, ביניהם: "בעקבות הטנק" ו"כוחו-תינו המשוריינים".

סגן-אדמירל ר. מ. ג. האטן, מומחה לכוחות ימיים קלים, לשעבר מפקד בית-הספר למטה של הצי המלכותי, כיום הקצין הבכיר במטה "קולג' ההגנה הקיסרי" ("IMPERIAL DEFENCE COLLEGE").

מיוור-גנרל ל. א. ליין, מפקד בריגדה במורח-התיכון ובאיטליה, במלחמת העולם השנייה, אח"כ מפקד הוויביזיה ה-7 המשוריינת באירופה. מפקד האוויר הבריטי בברלין ב-1945. ראש המחלקה לתפקידי-מטה במיניסטרוני המלחמה הבריטי לשעבר.

אח השלכ הראשון — שלב הכינוס, אם גם כינוס הלכוי עדיין בחסר, ואגב, אף במידת הדייק — בהכשרת הקרקע לטיפוחן של תורה-מאלפת והלכה-מדריכה. יש לציין את האופי המקוטע של רוב הציגונים, המונע מהקורא את ראת התמונה השלמה (כולו בתאור מצומצם ותמציתי ביותר) של אפילו אחד מן החזיונות והכוחות המוזכרים (פרט, אולי, לשלב מסוים בהתפתחות הפרטיזניות ביוגוסלביה). לא פחות מזה יש להצטרף על אי-הדייקים או הפירושים-המועטים הרבים לגבי כוחות שונים שפעלו במסיבות ספציפיות — אשר המחבר כנראה לא הספיק ללמדן או לחקרן כראוי. לגבי קורא החסר "רקע" של ידיעה עצמאית וביחוד אם נוטה הוא לקבל דברי-ספר כנתינתם, ללא עיון והשוואה בוחנים — עשויה להיות טמונה בכך סכנת הטעיה ורכישת מושגים בלתי-מנוגמים.

הספר מצריך גישה בוחנת ושקולה; והוא מחיב תוספת לימוד, במקורות ובגופי-תיאור של פרשות מחתרת, גריליה ופרטיזניות, על תנאיהן — המיוחדים לכל אחת מהן — ועל לקחן הסגולי.

י ב ש ה

- 1) BLUMENTRITT, GENERAL GUNTHER :
VON RUNDSTETT, ODHAM'S PRESS, LONDON, 16s.
- 2) LEDERREY, COL. :
LA DEFAITE ALLEMANDE A' L'EST, CHARLES LAVAUZELLE,
PARIS, 795 Francs.
- 3) RIGG, LT.-COL. R. H. :
RED CHINA'S FIGHTING HORDES, HARRISBURG MILITARY
SERVICE PUBLISHING Co., \$ 3.75.

ר י ר

- 1) DE LA FERTE, AIR CHIEF MARSHAL SIR JOUBERT :
THE FATED SKY, HUTCHINSON, LONDON, 18s.
- 2) CLARKE, ARTHUR C. :
THE EXPLORATION OF SPACE, HARPER BROS., NEW YORK,
\$ 3.50.
- 3) GIBBS-SMITH, C. H. :
AIRCRAFT RECOGNITION MANUAL, PUTNAM LTD., LONDON,
10/6s.

ס י

- 1) SCHAEFFER, H. :
U—BOAT 977, WILLIAM KIMBER, LONDON, 15s.
- 2) MILLER, COMMANDER MAX :
ALWAYS THE MEDITERRANEAN, E. P. DUTTON, NEW YORK,
\$ 3.50.
- 3) KEMP, LT.-CDR. P. K. :
H. M. SUBMARINES, HERBERT JENKINS, LONDON, 16s.

ה מזרח התיכון

- 1) HURST, H. E. :
THE NILE, CONSTABLE, LONDON, 30s.
- 2) CALDER, RITCHIE :
MEN AGAINST THE DESERT, ALLEN & UNWIN, LONDON,
12/6s.
- 3) COOKE, HEDLEY V. :
CHALLENGE and RESPONSE IN THE MIDDLE EAST, 1919—
1952, HARPER BROS., NEW YORK, \$ 4.00.